

Liahona

**Një Trashëgimi
Besnikërie për Brezat
e Ardhshëm, f. 44**

**Synimi Ynë: Shpërndarja e
Ungjillit te 100 Njerëz, f. 18**

**Më e Fuqishme se Tërmetet,
Zjarret ose Erërat, f. 20**

**Pionierët: Çfarë i bëri ata të
çanin përpara? f. 24**

NE SHPREHIM MIRË-
NJOHJE ... PËR PIONIERËT
SHENJTORË TË DITËVE TË
MËVONSHME ANEKËND
BOTËS QË KANË NDRIÇUAR
- DHE PO NDRIÇOJNË - NJË
SHTEG UNGJILLI PËR T'U
NDJEKUR NGA TË TJERËT.

PLAKU RONALD A. RASBAND

Nga [artikulli] "Besim për të Çarë Përpara" faqe 24.

6

ARTIKUJT KRYESORË

- 12 Shenjtorët: Historia e Kishës – Kapitulli 5: Gjithçka Humbi**
Pasi fillon t'i përkthejë fletët me ndihmën e Martin Harrisit, Jozefi përballat me pasojat kur e lë dorë-shkrimin t'i ikë nga duart.

NË KAPAK
Ilustrimet nga David Haben

- 18 Në Çfarë Mënyre Patëm Sukses për Shpërndarjen e Ungjillit**
Nga Never Çikunguo
Ndërsa vendosim synime për t'i sjellë të tjerët në Krisht, ne do të bekohemi me mrekulli.

- 20 Le të Mos Dështojmë që ta Ndiejmë**
Nga Plaku Horhe F. Zebalos
Në një botë ku ka zhurmë të vazhdueshme, ne duhet të mbajmë vesh për zërin e qetë dhe të ulët që të dimë vullnetin e Atit.

- 24 Besim për të Çarë Përpara**
Nga Plaku Ronald A. Rasband
Paraardhësit tanë pionierë kaluan vështirësi ekstreme gjatë synimit për t'u mbledhur në Sion.

- 30 Ruajtja e Besimit në Izolim**
Nga Rajan W. Solcivër
Pavarësisht mungesës së një ndërtese kishitare ose madje të një lagjeje, këta shenjtorë punuan fort për themelimin e Kishës në vendlindjet e tyre.

- 36 Libri i Mormonit të Ndryshon Jetën**
Të kthyer në besim tregojnë se si Libri i Mormonit i ndihmoi ata ta pranonin ungjillin

RUBRIKAT

- 4 Portrete Besimi: Viktor Barbiniagra**
- 6 Parimet e Dhënies së Shërbesës: Shtrijeni Dorën e Ndhmës me Dhembshuri**
- 10 Në Foltore: Të Dish se Cila Je – dhe Cila ke Qenë Gjithnjë**
Nga Sheri L. Dju
- 40 Zëra të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme**
- 80 Kur Prapë të Takohemi: Libri i Mormonit Sjell Begati**
Nga Presidenti Ezra Taft Benson

44

44 Tre Udhëtime të Pionierëve të Kohës së Sotme

Nga Sara Kinan

Njësoj siç kërkoi guxim dhe sakrificë për pionierët e hershëm, bashkimi me Kishën sot kërkon guxim dhe sakrificë.

48 Ndihehi të Shkëputur? Provojeni ta Ulni Ritimin

Nga Sharlot Larkabal

Kuptova se mënyra se si po jetoja me ritëm të përshpejtuar dhe të shpërqendruar po më largonte prej Perëndisë.

Shiko a mund të gesh Liahonën e fshehur në këtë botim. E dhënë: Çfarë pune bën Gjyshi yt?

59

50 Përballja me Pyetje të Vështira: Tre Parime që Mund të Ndihejnë

Bërja e pyetjeve është një mënyrë e mirë për ta forcuar dëshminë tuaj dhe drejtimi te Zoti për marrjen e përgjigjeve do të bëjë të mundur që Shpirti t'ju ndihmojë.

54 Kur Ishte e Vështirë të Shërbeja

Nga Lika T. Valdez

T'i shërbeja gjyshit tim nuk ishte kënaqësi – derisa unë ndryshova qëndrim.

56 7 Këshilla për të Dhënë një Bisedë

Nga Sara Hanson

Të flasësh në kishë mund të jetë e frikshme! Por ju mund t'i përdorni këto këshilla për t'u përgatitur dhe për të dhënë një bisedë që i përfshin të tjerët.

58 Përgatitje për Jetën: Çfarë Bëjmë Ne në Tempull?

60 Një Rast Trishtimi në Shabat

Nga Alisa Nilsen

Mësova se si mund të filloja ta prisja me padurim ditën e Shabatit në vend që t'i druhesha asaj.

62 Afishe: Grupet

63 Përgjigje nga Udhëheqësit e Kishës: Ti Mund të Jesh i Denjë për në Tempull

Nga Plaku Kuentin L. Kuk

68

64 Udhëtimi i Izabelës

Nga Xhesika Larsen

Udhëtimi do të ishte i gjatë, por familja e Izabelës e dinte se ia vlente munda për të shkuar në tempull.

66 Gjyshër të Mrekullueshëm

Nga Xhena Koford

Endrju ishte në siklet për [veprimtarinë shkollore] "Dita: 'Sill një Prind në Shkollë'".

68 Më në Fund një Familje Përgjithmonë

Nga Xhejn Mek-Brajd

Mia e pëlqeu shumë ndjenjën e ngrohtë që pati në shtëpinë e shoqes së saj.

70 Le të Shndritë Drita Jote: Një Mik dhe një Misionar

72 Apostujt Dëshmojnë për Krishtin

Nga Plaku Geri E. Stivenson

73 Klubi i Leximit të Librit të Mormoni: Helamani 5:12

74 Faqja Jonë

75 Karta e Heroit të Dhiatës së Vjetër

76 Histori nga Shkrimet e Shenjta: Ana dhe Samueli

Nga Kim Ueb Rid

79 Faqe për Ngjyrosje: Unë Mund të Ndjaj me të Tjerët

MË SHUMË GJENDEN NË INTERNET

KORRIK 2018 VËLLIMI 20 NR. 4
LIAHONA 14798 101

Revista ndërkombëtare zyrtare e Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme

Presidenca e Parë: Rasëll M. Nelson, Dallin H. Ouks, Henri B. Ajring

Kuorumi i Dymbëdhjetë Apostujve: M. Rasëll Ballard, Xhefri R. Holland, Diter F. Uhtdorf, Dejvid A. Bednar, Kuentin L. Kuk, D. Tod Kristoferson, Nil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Geri E. Stivenson, Dejll G. Renland, Gerit W. Gong, Ulises Soaresh

Kryeredaktor: Hugo E. Martinez

Ndihmësredaktorë: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Këshilltarë: Brian K. Ashton, Bonnie H. Cordon, LeGrand R. Curtis Jr., Edward Dube, Sharon Eubank, Donald L. Hallstrom, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopsischke

Drejtor Përgjegjës: Richard I. Heaton

Drejtor i Revistave të Kishës: Allan R. Loyborg

Përgjegjës i Punëve: Garff Cannon

Redaktor Përgjegjës: Adam C. Olson

Ndihmësredaktor Përgjegjës: Ryan Carr

Ndihmëse e Botimit: Francisca Olson

Grupi i Shkrimit dhe i Redaktimit: Maryssa Dennis, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Drejtor Përgjegjës i Artit: J. Scott Knudsen

Drejtor Arti: Tadd R. Peterson

Grupi i Dizajnit: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Emily Chieko Remington, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Bashkërenduese për Pronësinë Intelektuale:

Collette Nebeker Aune

Përgjegjëse e Prodhimit: Jane Ann Peters

Grupi i Prodhimit: Ira Glen Adair, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Derek Richardson

Përgatitja për Shtyp: Joshua Dennis, Ammon Harris

Drejtor Shtypi: Steven T. Lewis

Drejtor i Shpërndarjes: Troy R. Barker

Mbikëqyrës i Përkthimit Shqip: Sparti Kashari

Për pajtimet dhe për çmimet jashtë Shteteve të Bashkuara dhe Kanadasë, shkoni në store.lds.org ose kontaktoni me qendrën tuaj vendore të Kishës për shpërndarjen ose me udhëheqësin e lagjes apo degës

Paraqitni dorëshkrimet dhe pyetjet në internet

në liahona.lds.org; nëpërmjet postës elektronike liahona@ldschurch.org; ose nëpërmjet postës në *Liahona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Liahona (një term nga Libri i Mormonit, që do të thotë "busull" apo "drejtues") botohet në anglisht, armenisht, bislamisht, bullgarisht, çekisht, danisht, estonisht, fixhisht, finlandisht, frëngjisht, greqisht, gjermanisht, holandisht, hungarisht, indonezisht, islandisht, italisht, japonisht, kambodhisht, kinezisht, kiribatisht, koreanisht, kroatisht, letonisht, lituanisht, malagasisht, marshallisht, mongolisht, norvegjisht, polonisht, portugalisht, rumanisht, rusisht, samoaisht, sebuanisht, slovenisht, spanjisht, suahilisht, suedisht, shqip, tagalogisht, tahitisht, taisht, tongaisht, ukrainisht, urduisht dhe vietnamisht. (Periodiciteti ndryshon sipas gjuhës.)

© 2018 nga Intellectual Reserve, Inc. I rezervohen të gjitha të drejtat. Shtypur në Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

Informacion për të drejtën e autorit: Përveç nëse sugjerohet ndryshe, individët mund të kopjojnë material nga *Liahona* për përdorimin e tyre vetjak, jo për tregti (përfshirë për thirrjet në Kishë). Kjo e drejtë mund të anulohet në çdo kohë. Lënda figurative nuk lejohet të kopjohet nëse ajo shoqërohet me kufizime të shënimi i meritave për punën artistike. Çështjet e së drejtës së autorit duhet të drejtohen tek Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; adresa elektronike: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

July 2018 Vol. 20 No. 4. LIAHONA (USPS 311-480) Albanian (ISSN 1521-4753), is published six times a year (January, April, May, July, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$3.00 per year; Canada, \$3.60 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone or at store.lds.org. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2).

NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Lexoni artikuj dhe dorëzojeni artikullin tuaj në liahona.lds.org

Gjeni mesazhe frymëzuese për t'u shpërndarë (në anglisht, portugalisht dhe spanjisht) në facebook.com/liahona

Dërgojini përshtypjet te liahona@ldschurch.org

IKONAT NGA GETTY IMAGES

Abonohuni në store.lds.org
Ose vizitoni një qendër shpërndarjeje,
pyetni udhëheqësit e lagjes apo telefononi në
1-800-537-5971 (SHBA dhe Kanada)

TEMAT NË KËTË BOTIM

Numrat përfaqësojnë faqen e parë të artikullit.

Ati Qiellor, 20, 48

Besimi, 30, 40, 43

Besnikëria, 30, 75

Dashuria Hyjnore, 6

Dita e Shabatit, 56, 60

E vërteta, 50

Familja, 62, 64, 66, 68

Fatkeqësia, 24, 43

Fryma e Shenjtë, 20, 68

Historia e Kishës, 12

Jezu Krishti, 60, 72

Jozef Smithi, 12

Kthimi në Besim, 18, 36, 42, 44

Libri i Mormonit, 12, 36, 73, 80

Lumturia, 4

Lutja, 20, 48, 50, 76

Miqësia, 68, 70, 75

Ndarja me të tjerët, 79

Pagëzimi, 74

Pendimi, 63

Pionierët, 24, 30, 44

Puna misionare, 18, 70

Sakrifica, 44, 64

Studimi i shkrimeve të shenjta, 48, 50

Shembulli, 40, 41, 70

Shërbimi, 6, 54

Tempujt, 58, 62, 63, 64, 74

Vetëbesimi, 10

Viktori u lind tre muaj para kohe. Si rezultat, ai ka disa paaftësi dhe nuk ishte në gjendje të ecte derisa u bë shtatë vjeç. Me gjithë sfidat që has, Viktori ka zgjedhur të jetë një njeri i lumtur. Ai gjen gëzim kur i ndihmon të tjerët dhe u shfaq dashuri atyre.

LESLIE NILSSON, FOTOGRAFE

Viktor Barbiniagra

Harkiv, Ukrainë

Vërtet kam probleme, ashtu siç ka gjithkush. Ato nuk janë as më të mëdha e as më të vogla dhe, ndonëse mund të mos jemi në gjendje t'i zgjidhim 100 përqind ato, e di se mund t'i përballojmë problemet tona dhe me siguri mund të ecim përpara.

Për shkak të Kishës, e di se mund të jesh i lumtur pavarësisht të gjithave, sepse plani i Perëndisë është një plan lumturie. Besoj se lumturia është diçka që është brenda nesh, jo jashtë nesh.

Lumturia vjen nga pasja e besimit, mbështetja te Perëndia dhe të jetuarit e ungjillit. Kjo na ndihmon të kemi qëndrimin e duhur dhe ta përdorim atë që kemi për t'u përmirësuar.

GJENI MË SHUMË

Shihni më shumë rreth udhëtimit në besim të Viktorit në liahona.lds.org.

Shkoni te "Plan of Salvation" ["Plani i Shpëtimit"] në lds.org/topics për të parë se si na ndihmon plani i shpëtimit që të gjejmë lumturi.

Parimet e Dhënies së Shërbesës

SHTRIJENI DORËN E NDIHMËS ME DHEMBSHURI

*Ndërsa e ndiqni shembullin e Shpëtimtarit për dhembshurinë,
ju do të zbuloni se mund të sillni ndryshim në jetën e të tjerëve.*

Dhembshuri do të thotë të jesh në dijëni të brengave të të tjerëve, së bashku me një dëshirë për t'i lehtësuar apo zvogëluar ato. Një besëlidhje për ta ndjekur Shpëtimtarin është një besëlidhje dhembshurie për t'i "mbajtur] barrat e njëri-tjetrit" (Mosia 18:8). Një detyrë për t'u kujdesur për të tjerët është një mundësi për të dhënë shërbesë ashtu siç do të jepte shërbesë Zoti: Me "dhembshuri ..., duke përdorur dallim" (Judë 1:22). Zoti urdhëroi: "Tregoni secili mirësi dhe mëshirë për vëllezërit tuaj" (Zakaria 7:9).

Dhembshuria e Shpëtimtarit

Dhembshuria ishte një forcë shtytëse në shërbesën e Shpëtimtarit (shih kutizën e vogël: "Një Shpëtimtar i Dhembshur"). Dhembshuria e Tij për bashkëqeniet e Veta bëri që Ai t'ua shtrinte dorën e ndihmës atyre që ishin përreth Tij në raste të panurmëta. Duke i dalluar nevojat dhe dëshirat e njerëzve, Ai mund t'i bekonte dhe mësonte ata në mënyra që kishin më shumë

vlerë për ta. Dëshira e Shpëtimtarit për të na ngritur mbi nivelin e brengave tona, çoi drejt aktit përfundimtar të dhembshurisë: Shlyerjes së Tij për mëkatet dhe vuajtjen e njerëzimit.

Aftësia e Tij për t'iu përgjigjur nevojave të njerëzve është diçka për të cilën ne mund të përpiqemi fort ndërkohë që shërbejmë. Ndërsa jetojmë me drejtësi dhe ua vëmë veshin nxitjeve të Shpirtit, ne do të frymëzohemi që ta shtrijmë dorën e ndihmës në mënyra domethënëse.

Besëlidhja Jonë e Dhembshurisë

Ati Qiellor do që fëmijët e Tij të jenë të dhembshur (shih 1 Korintasve 12:25–27). Për t'u bërë dishepuj të vërtetë, ne duhet të zhvillojmë dhe të tregojmë dhembshuri ndaj të tjerëve, veçanërisht ndaj atyre që janë nevojtarë (DeB 52:40).

Duke e marrë mbi vete emrin e Jezu Krishtit nëpërmjet besëlidhjes sonë të pagëzimit, ne dëshmojmë se jemi të gatshëm të ushtrojmë dhembshuri. Presidenti

Parimet e dhënies së shërbesës kanë për qëllim të na ndihmojnë që të mësojmë të kujdesemi për njëri-tjetrin – jo që të shpërndahen si mesazh. Kur arrijmë t'i njohim ata të cilëve u shërbejmë, Fryma e Shenjtë do të na nxitë të dimë se çfarë mesazhi mund t'u nevojitet përveç kujdesit dhe dhembshurisë sonë.

Henri B. Ajring, Këshilltar i Dytë në Presidencën e Parë, dha mësim se dhurata e Frymës së Shenjtë na ndihmon ta bëjmë këtë: “Ju jeni një anëtare besëlidhëse e Kishës së Jezu Krishtit . . .

Kjo është arsyeja përse ju keni një ndjenjë që të dëshironi ta ndihmoni një njeri në mundim, që të ecë përpara nën një barrë hidhërimi e vështirësie. Ju premtuat se do ta ndihmoni Zotin që t’i bënte barrët e tyre të lehta dhe që të gjenin ngushëllim. Juve ju dha fuqia për të ndihmuar që t’i lehtësoni ato barrë, kur e morët dhuratën e Frymës së Shenjtë.”¹

Për shembull, një motër në Rusi pati një situatë të vështirë familjare që nuk e lejoi ta frekuentonte kishën për më shumë se një vit. Një motër tjetër në degë i dha ndihmë me dhembshuri çdo të diel duke e marrë në telefon për t’i treguar rreth bisedave, mësimëve, thirrjeve të misionit, foshnjave të lindura dhe lajmeve të tjera nga dega. Kur situata familjare e motrës që ishte mbyllur në shtëpi, u zgjidh, ajo ndjeu sikur ishte ende pjesë e degës për shkak të telefonatave të përjavshme të mikeshës së saj. ■

SHËNIM

1. Henri B. Ajring, “Ngushëlluesi”, *Liahona*, maj 2015, f. 18.

NJË SHPËTIMTAR I DHEMBSHUR

Merreni parasysh që t’i studioni disa prej këtyre shkrimeve të shenjta për të parë mënyrën se si dhembshuria e Jezu Krishtit e nxiti Atë që të shëronte, t’i bekonte dhe t’i mësonte ata që ishin përreth Tij gjatë shërbesës së Tij: Mateu 9:35–38; 14:14; 18:27, 33; 20:30–34; Marku 1:40–42; 5:19; 6:30–42; 9:22; Lluka 7:13; 10:33; 15:20.

Katër Sugjerime për të Zhvilluar Dhembshuri

Ndërkohë që dhembshuria shpesh shtohet pasi përjetojmë vetë sprova tona, ka disa gjëra që mund t'i bëjmë sot për të zhvilluar dhembshuri. Merrini në shqyrtim mënyrat se mund t'i zbatoni këto katër parime.

Lutuni për të. Ndërsa i luteni Atit Qiellor, Ai do ta hapë zemrën tuaj dhe "ju do të arrini të ndieni një shqetësim të singërtë për mirëqenien dhe lumturinë e përjetshme të njerëzve të tjerë" (*Predikoni Ungjillin Tim: Një Udhëzues për Shërbimin Misionar* [2005], f. 122; shih edhe Moroni 7:48).

1. Lutja

Ushtrojeni atë. Ju mund të tregoni dhembshuri duke dëgjuar dhe duke kuptuar. Vëreni veten tuaj në situatën e tyre dhe merreni parasysh mënyrën se si mund të ndihen ata. Nëse situata dhe koha është e përshtatshme, ju mund të ofroni ndihmë për ta lehtësuar dhembjen, vuajtjen apo brengën e tyre.

4. Miqësia

Jini një mik ose mikeshë vetjake. Të tregosh dhembshuri mund të jetë po aq e thjeshtë sa edhe të tregosh interes të vërtetë për jetën e njerëzve. Mësoni të dëgjoni mirë (shih "Ministering Principles: Five Things Good Listeners Do", *Liahona*, qershor 2018, f. 6–9). Dashuria juaj për ta do të shtohet dhe do të jetë më e lehtë që t'i dalloni mënyrat për ta treguar atë dashuri.

DHEMBSHURIA

3. Nxitjet

Ndiqini nxitjet. Zoti mund të na zbulojë mënyra për të treguar dhembshuri, të cilat mund të mos i kemi vënë re vetë. Kur ndieni një shtytje të lehtë nga Shpirti për t'i ndihmuar të tjerët, mos ngurroni të veproni sipas saj.

2. Ushtrimi

TË DISH SE CILA JE – DHE CILA KE QENË GJITHNJË

Nga Sheri L. Dju

Kjo seri nxjerr në pah jetën e grave të përkushtuara dhe mesazhet e tyre, përmbledhur nga libri *At the Pulpit: 185 Years of Discourses by Latter-day Saint Women* (2017).

Kohët e fundit, mbesa ime 16-vjeçare Megani dhe dy shoqe të saj erdhën të flinin nga unë. Teksa bisedonim atë mbrëmje, njëra prej tyre më pyeti se si kishte qenë të rritesha në një fermë në kohët e vjetra. . . . I thashë Meganit dhe shoqeve të saj se në “kohët e vjetra” kisha qenë tmerrësisht e turpshme dhe nuk kisha fare vetëbesim.

“Si e mposhte atë ndjesi?”, më pyeti Megani. Një përgjigje e shpejtë më erdhi në majë të gjuhës kur ndalova, duke e ndier se këto të reja të jashtëzakonshme prisnin më tepër shpjegim. Ndaj u thashë se arsyeja ishte shpirtërore: Vetëm kur nisa ta kuptoja se çfarë ndiente Zoti për mua, ndodhi që ndjenjat e mia për veten dhe jetën

time filluan të ndryshonin ngadalë. Pyetjet e tyre më pas erdhën me ngut: Nga e *dija* atë që ndiente Zoti? Dhe si mund ta zbulonin çfarë ndiente Zoti për to?

Për disa orë, me shkrime të shenjta në duar, folëm rreth mënyrës se si ta dëgjonim zërin e Shpirtit, se sa i etur është Zoti që t’ia heqë velin njohurisë që ruhet e sigurt brenda shpirtit tonë lidhur me faktin se cilët jemi dhe cili është misioni ynë, dhe rreth ndryshimit rrënjësor që sjell dijenia për këtë fakt.

. . . Nuk ka asgjë më jetike për suksesin dhe lumturinë tonë këtu sesa kur mësojmë ta dëgjojmë zërin e Shpirtit. Është Shpirti që na e zbulon identitetin tonë – që nuk është thjesht cilët jemi, por cilët kemi qenë gjithnjë.

RRETH MOTRËS DJU

Sheri Lin Dju u lind në Ulises, Kansas, SHBA në vitin 1953. Ajo është më e madhja e pesë fëmijëve dhe në kohën

kur mbaroi klasën e pestë, ajo ngiste një traktor në fermën me drithë të familjes. Të dielave, gjyshja e saj Modi Dju e merrte herët nga shtëpia për të shkuar në kishë, e cila zhvillohej në një sallë të marrë me qira. Ato hiqnin me fshesë bishtat e cigareve dhe kanaçet e birrës për të përgatitur dhomën për kishë. Pjesëmarrja në një degë të vogël nënkuptonte që ajo fliste dhe jepte mësim shpesh. Ajo u bë pianistja e degës kur ishte tek të rehat dhe shërbeu në presidencën e Fillores të degës së saj kur ishte 16 vjeçe.

Pasi mori një diplomë për histori në Universitetin “Brigam Jang” në vitin 1978, ajo fitoi një vend pune si redaktore në shtëpinë botuese Bookcraft. Lu bashkua shtëpisë botuese Deseret Book në vitin 1988, duke u bërë zëvendëspresidente ekzekutive në vitin 2000.

Ajo ishte 35 vjeçe kur iu bashkua kryesisë së përgjithshme të Shoqatës së Ndihmës gjatë presidencës së Barbara W. Uinderit. Ishte vetëm 43 vjeçe kur u bë Këshilltarja e Dytë e Meri Elen W. Smutit në Presidencën e Përgjithshme të Shoqatës së Ndihmës në vitin 1997.

Motra Dju i nixti gratë ta kuptojnë vlerën e tyre gjatë ligjëratës së saj në Konferencën e Grave të UBJ-së në vitin 2001, pjesë të së cilës përmenden këtu.

Dhe se kur e dimë cilët jemi dhe cilët kemi qenë gjithnjë, jeta jonë merr një ndjesi qëllimi aq mahnitëse saqë ne nuk mund të jemi më kurrë të njëjtët.

. . . Shpirtrat tanë kanë dëshirim që ne ta kujtojmë të vërtetën rreth faktit se cilët jemi, sepse mënyra se si e shohim veten, ndjesia jonë për identitetin ndikon te gjithçka që bëjmë. . . . Ajo ndikon te vetë mënyra si e jetojmë jetën tonë. Ndaj, sot, ju ftoj ta përsiatni në një mënyrë të re jo vetëm cilët jeni, por cilët keni qenë gjithnjë.

. . . A mund ta përfytyroni se Perëndia, që na njihte përsosurisht, na ruajti që të vinim tani, kur rreziqet

do të ishin më të mëdha dhe kundërshtimi më i fortë se kurrë? Kur Atij do t'i duheshin gra që do të ndihmonin për rritjen dhe udhëheqjen e një brezi të zgjedhur në mjedisin më të rrezikshëm shpirtëror? A mund ta përfytyroni që Ai na zgjodhi sepse e dinte që do të ishim sypatrembura për ndërtimin e Sionit?

. . . Fisnike dhe të shkëlqyera. Guximtare dhe të vendosura. Besnike dhe sypatrembura. Kjo është ajo që jeni dhe kjo është ajo që keni qenë gjithnjë. Të kuptuarit e kësaj të vërtete mund t'jua ndryshojë jetën sepse kjo njohuri mbart një siguri te vetja që

nuk mund të riprodhohet në asnjë mënyrë tjetër.

. . . Kur e kuptoni se *ju* u zgjodhët dhe u ruajtët për të tashmen dhe kur jetoni në harmoni me atë mision, do të jeni më të lumtura nga ç'keni qenë ndonjëherë.

. . . Perëndia është Ati ynë dhe Biri i Tij i Vetëmlindur është Krishti. U gëzofshim sërish në qëndresën me guxim për Shpëtimtarin dhe shërbimin me trimëri dhe energji në vreshtin e Tij! Dhe qofshim sypatrembura për ndërtimin e Sionit të Perëndisë tonë – për shkak se e dimë cilat jemi dhe cilat kemi qenë gjithnjë! ■

KAPITULLI 5

Gjithçka Humbi

Ky është kapitulli 5 i rrëfimit të ri në katër vëllime të historisë së Kishës me titull Shenjtorët: Historia e Kishës së Jezu Krishtit në Ditët e Mëvonshme. Libri do të jetë në dispozicion në 14 gjuhë, i shtypur, në pjesën Historia e Kishës të programit kompjuterik Gospel Library [Biblioteka e Ungjillit] dhe në internet te shenjtorë.lds.org. Disa kapituj vijues do të botohen në numrat e ardhshëm [të Liahonës] derisa vëllimi 1 të botohet më vonë në këtë vit. Këta kapituj do të jenë në dispozicion në 47 gjuhë në programin kompjuterik Gospel Library [Biblioteka e Ungjillit] dhe te shenjtorë.lds.org.

Pasi Jozefi i solli fletët e arta në shtëpi, kërkuesit e thesareve u përpoqën për javë të tëra që t’ia vidhnin. Për ta mbajtur të sigurt analin, atij iu desh ta lëvizte nga një vend në tjetrin, duke i fshehur fletët nën vatër, nën dyshemën e dyqanit të babait të tij dhe në dengjet e grurit. Ai nuk mund ta pakësonte kurrë vigjilencën e tij.

Fqinj kureshtarë e vizitonin te shtëpia dhe i luteshin t’ua tregonte analin. Jozefi gjithmonë i kundërshtonte, edhe kur ndonjë ofronte t’i paguante. Ai ishte i vendosur të kujdesej për fletët, duke i mirëbesuar premtimit të Zotit se, nëse do të bënte gjithçka mundej, ato do të ishin të mbrojtura.¹

Këto ndërprerje shpesh e ndalonin t’i shqyrtonte fletët dhe të mësonte më shumë rreth Urimit dhe Thumimit. Ai e dinte se interpretuesit pritej ta ndihmonin të përthente fletët, por ai nuk pati përdorur kurrë gurë shikues për të lexuar një shkrim të lashtë. Ai ishte në ankth që ta fillonte punën, por nuk ishte e qartë për të se si ta bënte.²

Ndërkohë që Jozefi studionte fletët, një pronar tokash i respektuar në Palmira, i quajtur Martin Harris, ishte interesuar për punën e tij. Martini ishte mjaft i moshuar sa për të qenë baba për Jozefin dhe e pati pajtuar ndonjëherë Jozefin për ta ndihmuar në tokën e tij. Martini kishte dëgjuar

rreth fletëve të arta por pati menduar pak rreth tyre derisa nëna e Jozefit e ftoi të bisedonte me birin e saj.³

Kur Martini shkoi për vizitë, Jozefi po punonte jashtë, kështu që ai pyeti Emën dhe pjesëtarë të tjerë të familjes rreth fletëve. Kur Jozefi arriti në shtëpi, Martini e kapi nga krahu dhe e pyeti për më shumë hollësi. Jozefi i tregoi rreth fletëve të arta dhe udhëzimeve të Moronit për t’i përthyer dhe botuar shkrimet në to.

“Nëse është puna e djallit”, tha Martini, “unë nuk do të kem asnjë lidhje me të.” Por, po të ishte puna e Zotit, ai donte ta ndihmonte Jozefin t’ia shpallte atë botës.

Jozefi e la Martinin t’i peshonte me dorë fletët në kutinë e kyçur. Martini mund ta dallonte se aty kishte diçka të rëndë, por nuk ishte i bindur se ishte një komplet fletësh prej ari. “Nuk duhet të më bësh me faj që nuk po i besoj fjalës tënde”, i tha ai Jozefit.

Kur Martini shkoi në shtëpi pas mesnate, hyri heshturazi në dhomën e tij të gjumit dhe u lut, duke i premtuar Perëndisë të jepte gjithçka kishte nëse do të mund ta dinte se Jozefi po bënte punë hyjnore.

Ndërsa lutej, Martini ndjeu një zë të qetë, të ulët t’i fliste shpirtit të tij. Ai e dinte atëherë se fletët ishin nga Perëndia – dhe e dinte që ai duhej ta ndihmonte Jozefin për ta përhapur mesazhin e tyre.⁴

Nga fundi i 1827-s, Ema mësoi se ishte shtatzënë dhe u shkroi prindërve të saj. Kishte kaluar thajse një vit qysh kur ajo dhe Jozefi ishin martuar, dhe babai dhe nëna e saj ishin ende të brengosur. Por çifti Hejls pranoi ta linte çiftin

e ri të kthehej në Harmoni në mënyrë që Ema të mund të lindte pranë familjes së vet.

Edhe pse kjo do ta largonte nga vetë prindërit dhe vëllezërit e motrat e veta, Jozefi ishte i paduruar që të shkonte. Njerëzit në Nju-Jork po përpiqeshin ende t'i vidhnin fletët dhe zhvendosja në një vend të ri mund të siguronte paqen dhe privatësinë që i nevojiteshin për të bërë punën e Zotit. Fatkeqësisht, ai ishte në borxh dhe nuk kishte para për t'u zhvendosur.⁵

Duke shpresuar t'i vendoste financat e veta në rregull, Jozefi shkoi në qytet për t'i shlyer disa nga borxhet. Ndërsa ishte në një dyqan duke bërë një pagesë, Martin Harris iu afrua me hap të gjatë. "Këtu, z. Smith, janë pesëdhjetë dollarë", tha ai. "Po jua jap që të bëni punën e Zotit."

Jozefi ishte i shqetësuar lidhur me pranimin e parave dhe premtoi që t'i kthente, por Martini tha që të mos shqetësohej për këtë.

Paratë ishin një dhuratë dhe ai iu kërkoi të gjithëve në dhomë që të dëshmonin se ai ia kishte dhënë falas.⁶

Shpejt pas kësaj, Jozefi i pagoi borxhet e veta dhe ngarkoi karron e tij. Ai dhe Ema u larguan mandej për në Harmoni me fletët e arta fshehur në një fuçi fasulesh.⁷

Çifti arriti në shtëpinë e bollshme të çiftit Hejls rreth një javë më pas.⁸ Pa

kaluar shumë kohë, babai i Emës kërkoi t'i shihte fletët e arta, por Jozefi tha se mund t'i tregonte vetëm kutinë ku ai i mbante ato. I mërzhitur, Isaku e ngriti kutinë dhe e ndjeu peshën e saj, duke mbetur përsëri mosbesues. Ai tha se Jozefi nuk mund ta mbante kutinë në shtëpi veçse duke ia treguar atij atë çka ishte brenda.⁹

Me babanë e Emës nëpër këmbë, përkthimi nuk do të ishte i lehtë, por Jozefi bëri më të mirën e vet. I ndihmuar nga Ema, ai kopjoi shumë prej germave të çuditshme nga fletët në letër.¹⁰ Mandej, për disa javë, ai u përpoq t'i përkthente ato me Urimin dhe Thumimin. Procesi kërkonte që ai të bënte më shumë sesa vetëm të shihte tek interpretuesit. Ai duhej të ishte i përlurur dhe të ushtronte besim ndërsa i studionte germat.¹¹

Disa muaj më vonë, Martini erdhi në Harmoni. Ai tha se ndiente thirrje nga Zoti për të udhëtuar aq larg sa

Nju-Jork-Siti për t'u këshilluar me specialistë për gjuhët e lashta. Ai shpresonte se ata mund t'i përkthenin germat.¹²

Jozefi kopjoi edhe disa germa të tjera nga fletët, e shkroi përkthimin e tij dhe ia dorëzoi letrën Martinit. Ai dhe Ema vështruan mandej se si miku i tyre u drejtua për në lindje për t'u këshilluar me studiues të shquar.¹³

Kur Martini arriti në Nju-Jork-Siti, ai shkoi të vizitonte Çarls Entënin, një profesor i latinishtes dhe greqishtes në Kolegjin Kolumbia. Profesor Entëni ishte një burrë i ri – rreth pesëmbëdhjetë vjet më i vogël se Martini – dhe ishte i njohur më shumë për botimin e një enciklopedie të famshme mbi kulturën greke dhe romake. Ai pati filluar gjithashtu të mblidhte histori rreth indianëve të Amerikës.¹⁴

Entëni ishte një studiues i rreptë që nuk i duronte ndërprerjet, por ai e mirëpriti Martinin dhe i studioi germat dhe përkthimin që u pati bërë Jozefi.¹⁵ Edhe pse profesori nuk e njohte gjuhën egjiptiane, ai pati lexuar disa studime mbi atë gjuhë dhe dinte se si dukej shkrimi i saj. Duke vështruar germat, ai pa disa ngjashmëri me gjuhën egjiptiane dhe i tha Martinit se përkthimi ishte i saktë.

Martini i tregoi edhe germa të tjera dhe Entëni i shqyrtoi. Ai tha se ato përmbanin germa nga shumë gjuhë të lashta dhe i dha Martinit një certifikatë që vërtetonte origjinalitetin e tyre. Ai i rekomandoi gjithashtu që t'ia tregonte germat një studiuesi tjetër të quajtur Samuel Miçëll, që dikur kishte dhënë mësim në Kolumbia.¹⁶

"Ai është shumë i mësuar në këto gjuhë të lashta", i tha Entëni, "dhe nuk kam dyshim se do të jetë në gjendje t'ju kënaqë disi."¹⁷

Martini e vuri certifikatën në xhepin e vet, por, në çastin kur po largohej, Entëni e thirri të kthehej. Ai donte të dinte se si i gjeti Jozefi fletët e arta.

"Një engjëll i Perëndisë", tha Martini, "ia kishte zbuluar atij." Ai dëshmoi se përkthimi i fletëve do ta ndryshonte botën dhe do ta shpëtonte atë nga shkatërrimi. Dhe tani që kishte një provë për origjinalitetin e tyre, ai donte ta shiste fermën e tij dhe të dhuronte para për ta botuar përkthimin.

"Pa ta shoh atë certifikatë", tha Entëni.

*Duke vështruar germat,
profesor Entëni pa
disa ngjashmëri me
gjuhën egjiptiane dhe i
tha Martin Harrisit se
përkthimi ishte i saktë.*

Martini futi dorën në xhep dhe ia dha. Entëni e grisi copa-copa dhe tha se nuk ekzistonte një gjë e tillë si engjëj shërbestarë. Nëse Jozefi i donte fletët të përkthyer, ai mund t'i sillte ato në Kolumbia dhe t'ia linte një studiuesi për t'i përkthyer.

Martini shpjegoi se një pjesë e fletëve ishin të vulosura dhe se Jozefi nuk lejohej t'ia tregonte ato askujt.

"Unë nuk mund të lexoj një libër të vulosur", tha Entëni. Ai e paralajmëroi Martinin se ndoshta Jozefi po e mashtronte. "Kujdes nga mashtruesit", tha ai.¹⁸

Martini e la profesor Entënin dhe iu drejtua Samuel Miçëllit. Ai e priti me mirësjellje Martinin, e dëgjoi tregimin e tij dhe pa geramat e përkthimin. Ai nuk mund ta përcaktonte kuptimin e tyre, por tha se i kujtonin hieroglifet egiptiane dhe ishin shkrime të një kombi të zhdukur.¹⁹

Martini u largua nga qyteti pak më vonë dhe u kthye në Harmoni, më i bindur se kurrë që Jozefi kishte fletë të arta, të lashta dhe fuqinë për t'i përkthyer ato. Ai i tregoi Jozefit rreth bisedave të tij me profesorët dhe arsyetoi që, nëse disa nga burrat më të arsimuar në Amerikë nuk mund ta përkthenin librin, Jozefi duhej ta bënte atë.

"Nuk mundem", tha Jozefi, i tronditur nga detyra, "sepse nuk jam i mësuar." Por ai e dinte se Zoti i pati përgatitur interpretuesit në mënyrë që ai të mund t'i përkthente fletët.²⁰

Martini ra dakord. Ai planifikoi të kthehej në Palmira, ta vendoste biznesin e tij në rregull dhe të rikthehej sa më shpejt që të ishte e mundur për t'i shërbyer Jozefit si shkruar.²¹

Në prill të 1828-s, Ema dhe Jozefi po jetonin në një shtëpi anës lumit Saskuehana, jo larg nga shtëpia e prindërve të saj.²² Tani, nga fundi i shtatzënisë së saj, Ema shpesh vepronte si shkruese e Jozefit pasi ai filloi përkthimin e analit. Një ditë, ndërsa po përkthente, Jozefi befas u zbeh. "Ema, a kishte Jerusalemi mur përreth?" pyeti ai.

"Po", tha ajo, duke kujtuar përshtkrimet për të në Bibël.

"Oh," tha Jozefi i lehtësuar, "kisha frikë se mos isha mashtruar."²³

Ema çuditej që mungesa e njohurive të bashkëshortit të saj në histori dhe shkrimet e shenjta nuk e pengonte përkthimin. Jozefi zor se mund të shkruante një letër me lidhje logjike. Përsëri, orë pas ore, ajo ulej pranë tij ndërsa ai i diktonte analin pa ndihmën e ndonjë libri apo dorëshkrimi. Ajo e dinte se vetëm Perëndia mund ta frymëzonte atë të përkthente ashtu.²⁴

Pas njëfarë kohe, Martini u rikthye nga Palmira dhe filloi si shkruar, duke i dhënë Emës mundësinë të pushonte përpara ardhjes së foshnjës.²⁵ Por pushimi nuk erdhi lehtë. Bashkëshortja e Martinin, Lusi, pati këmbëngulur të vinte me të në Harmoni dhe si Martini ashtu edhe e shoqja kishin personalitet të fortë.²⁶ Lusi dyshonte për dëshirën e Martinin për ta përkrahur Jozefin financiarisht dhe ishte e

inatosur që ai pati shkuar në Nju-Jork-Siti pa të. Kur ai i tha se do të shkonte në Harmoni për të ndihmuar për përkthimin, ajo vendosi vetë të shkonte me të, e vendosur për të parë fletët.

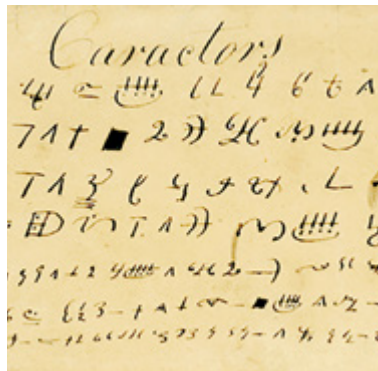
Lusi ishte duke e humbur dëgjimin dhe, kur nuk mund ta kuptonte çfarë thoshin njerëzit, ndonjëherë mendonte se po e kritikonin. Ajo gjithashtu kishte ndjesi të pakët mbi privatësinë. Kur Jozefi nuk pranoi t'ia tregonte fletët, ajo filloi të kërkonte nëpër shtëpi, duke rrëmuar nëpër gjithë arkat, dollapët dhe sëndukët e familjes. Jozefit nuk i mbeti zgjidhje tjetër

veçse t'i fshihte fletët në pyll.²⁷

Lusi shpejt u largua nga shtëpia dhe qëndroi te një fqinjë. Emës nuk po i trazoheshin më arkat dhe dollapët, por tani Lusi po u thoshte fqinjëve se Jozefi synonte t'ia merrte paratë Martinin. Pasi shkaktoi bezdi për disa javë, Lusi u kthye në shtëpi në Palmira.

Me rivendosjen e paqes, Jozefi dhe Martini përkthenin shpejt. Jozefi po rritej në rolin e tij hyjnor si shikues e zbulues. Duke parë tek interpretuesit apo te një gur shikues tjetër, ai ishte në gjendje të përkthente qoftë kur fletët ishin përpara tij apo të mbështjella në një nga pëlhurat e linjta të Emës, mbi tavolinë.²⁸

Gjatë prillit, majit dhe fillimit të qershorit, Ema mbante vesh ritmin e Jozefit që diktonte analin.²⁹ Ai fliste ngadalë por qartë, duke ndaluar herë-herë për të pritur që Martini të

Faksimile e germave nga fletët e Librit të Mormonit.

thoshte “u shkrua” pasi ai kishte shkruar atë që Jozefi kishte thënë.³⁰ Ema gjithashtu bëhej me radhë shkruese dhe ishte e mahnitur se si pas ndërprerjesh dhe pushimesh, Jozefi gjithmonë fillonte atje ku e kishte lënë, pa ndonjë nxitje.³¹

Shpejt erdhi koha që foshnja e Emës të lindte. Grumbulli i fletëve të dorëshkrimit ishte rritur dhe Martini ishte i bindur se, nëse do ta linte gruan e vet ta lexonte përkthimin, ajo do ta kuptonte vlerën e tij dhe do të pushonte së ndërhyri në punën e tyre.³² Ai shpresonte gjithashtu se Lusi do të kënaqej me mënyrën se si ai i pati shpenzuar kohën dhe paratë e veta për të ndihmuar që të dilte në dritë fjala e Perëndisë.

Një ditë, Martini i kërkoi lejë Jozefit që ta merrte dorëshkrimin në Palmira për disa javë.³³ Duke kujtuar se si Lusi Harris pati vepruar kur vizitoi shtëpinë, Jozefi ishte i kujdesshëm ndaj idesë. Përsëri ai donte ta kënaqte Martinin, që pati besuar tek ai kur shumë të tjerë patën dyshuar te fjala e tij.³⁴

I pasigurt se çfarë duhej të bënte, Jozefi u lut për udhërrëfim dhe Zoti i tha atij të mos e linte Martinin t’i merrte fletët.³⁵ Por Martini ishte i sigurt se po t’ia tregonte bashkëshortes së vet, gjërat do të ndryshonin dhe ai iu lut Jozefit të pyeste përsëri. Jozefi e bëri këtë, por përgjigjja ishte e njëjta. Martini e shtyu të pyeste një herë të tretë, prapëseprapë, dhe kësaj radhe Perëndia i lejoi ata të bënin si të donin.

Jozefi i tha Martinit se mund t’i merrte fletët për dy javë nëse i jepte besën t’i mbante të kyçura dhe t’ua tregonte vetëm disa prej pjesëtarëve të familjes. Martini e bëri premtimin dhe u rikthye në Palmira, me dorëshkrimin me vete.³⁶

Pasi u largua Martini, Moroni iu shfaq Jozefit dhe ia mori interpretuesit.³⁷

Ditën pas largimit të Martinit, Ema duroi dhembje lindjeje torturuese dhe lindi djalë. Foshnja ishte delikat dhe shëndetlig dhe nuk jetoi gjatë. Prova e rëndë e la Emën fizikisht të dobët dhe emocionalisht të rrënuar, dhe për një kohë dukej se ajo mund të vdiste gjithashtu. Jozefi kujdesej për të vazhdimisht, duke mos u larguar kurrë gjatë prej saj.³⁸

Pas dy javësh, shëndeti i Emës filloi të përmirësohej dhe mendimet e saj u kthyen te Martini dhe dorëshkrimi.

“Ndihej aq në siklet”, i tha ajo Jozefit, “që nuk mund të pushoj dhe nuk do të jem e qetë gjersa të mësoj diçka se çfarë po bën me të z. Harris.”

Ajo e nxiti Jozefin që ta gjente Martinin, por Jozefi nuk donte të largohej prej saj. “Thirre mamanë time”, tha ajo, “dhe ajo do të qëndrojë me mua kur ti të mos jesh këtu.”³⁹

Jozefi mori një karrocë udhëtarësh për në veri. Ai hëngri dhe fjeti pak gjatë udhëtimit, i trembur se mos e kishte fyer Zotin duke mos e dëgjuar kur Ai i tha të mos e lejonte Martinin ta merrte dorëshkrimin.⁴⁰

Dielli po lindte kur arriti te shtëpia e prindërve të tij në Mançester. Smithët po përgatitnin mëngjesin dhe i dërguan Martinin një ftesë për t’u bashkuar me ta. Në orën tetë, ushqimi ishte në tavolinë, por Martini nuk kishte ardhur.

Jozefi dhe familja filluan të shqetësohen ndërsa po e pritnin.

Më në fund, pasi kishin kaluar më shumë se katër orë, Martini u duk në largësi, duke ecur ngadalë drejt shtëpisë, me sytë fiksuar në tokën përpara tij.⁴¹ Te porta ai ndaloi, u ul mbi gardh dhe e uli kapelën mbi sy. Ai pastaj hyri brenda dhe u ul për të ngrënë në heshtje.

Familja vështronte ndërsa Martini mori pajimet e tij të ngrënies, si të ishte gati për të ngrënë, pastaj i lëshoi. “Unë e kam humbur shpirtin!” thirri ai, duke shtypur me duar tëmthat e

vet. “E kam humbur shpirtin tim.”

Jozefi kërcëu përpjetë. “Martin, a e ke humbur atë dorëshkrim?”

“Po”, tha Martini. “Është zhdukur dhe nuk e di se ku.”

“Oh, Perëndia im, Perëndia im”, rënkoi Jozefi, duke shtrënguar grushtet. “Gjithçka humbi!”

Ai filloi të ecte tutje-tëhu nëpër dysheme. Ai nuk dinte ç’të bënte. “Shko prapë”, e urdhëroi Martinin. “Kërko përsëri.”

“Gjithçka është e kotë”, thirri Martini. “Kam parë te çdo vend në shtëpi. Madje i shqeva edhe dyshekët dhe jastëkët dhe e di se nuk është atje.”

“A duhet të kthehem te gruaja ime me një histori të tillë?” Jozefi kishte frikë se lajmi mund ta vriste atë. “Dhe si do t’i dal përpara Zotit?”

Shtëpia e Jozef dhe Ema Smithit në Harmoni të Pensilvanisë.

Nëna e tij u përpoq ta ngushëllonte. Ajo tha se ndoshta Zoti do t'ia falte nëse pendohej me përlulesi. Por tani Jozefi po qante me dënësë, i tërbuar me veten që nuk i ishte bindur Zotit herën e parë. Vështirë se mund të hante në pjesën tjetër të ditës. Ai qëndroi atë natë dhe u largua mëngjesin tjetër për në Harmoni.⁴²

Ndërsa e shihte të largohej, zemra e Lusit rrihte fort. Dukej sikur gjithçka për të cilën patën shpresuar si familje – gjithçka që u pati sjellë gëzim gjatë viteve të fundit – ishte zhdukur në një çast.⁴³ ■

Një listë e plotë e veprave të cituara gjendet në anglisht te saints.lds.org.

Fjala Tema te shënimet shënon informacion shtesë në internet te shenjtoret.lds.org.

SHËNIME

- Joseph Smith – Historia 1:59; Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 8, në *JSP*, H1:236–238 (boca 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [1]–[2]; Knight, Reminiscences, f. 3.
- Knight, Reminiscences, f. 3–4; Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [1]–[3]; Joseph Smith History, circa Summer 1832, f. 1, në *JSP*, H1:11.
- “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly*, gusht 1859, f. 167–168; Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [3]–[4]; Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 8, në *JSP*, H1:238 (boca 2). **Tema:** Witnesses of the Book of Mormon [Dëshmitarët e Librit të Mormonit]
- “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly*, gusht 1859, f. 168–170.
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 8–9, në *JSP*, H1:238 (boca 2); Knight, Reminiscences, f. 3; “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly*, gusht 1859, f. 170.
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [6]; Lucy Mack Smith, History, 1845, f. 121.
- “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly*, gusht 1859, f. 170.
- “Mormonism—No. II”, *Tiffany’s Monthly*, gusht 1859, f. 170; Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:240 (boca 2).
- Isaac Hale, Affidavit, 20 mars 1834, në “Mormonism”, *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian*, 1 maj 1834, f. [1].
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:240 (boca 2); Knight, Reminiscences, f. 3.
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [3]; Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:240 (boca 2); “Letter from Elder W. H. Kelley”, *Saints’ Herald*, 1 mars 1882, f. 68; shih edhe Doktrina e Besëlidhje 9:7–8 (Revelation, prill 1829–D, te josephsmithpapers.org).
- Joseph Smith History, circa Summer 1832, f. 5, në *JSP*, H1:15; Knight, Reminiscences, f. 3. **Tema:** Book of Mormon Translation [Përkthimi i Librit të Mormonit]
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:238–240 (boca 2); Joseph Smith History, circa Summer 1832, f. 5, në *JSP*, H1:15.
- MacKay, “Git Them Translated”, f. 98–100.
- Bennett, “Read This I Pray Thee”, f. 192.
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:240 (boca 2); Bennett, Journal, 8 gusht 1831, në Arrington, “James Gordon Bennett’s 1831 Report on ‘The Mormonites’”, f. 355.
- [James Gordon Bennett], “Mormon Religion—Clerical Ambition—Western New York—the Mormonites Gone to Ohio”, *Morning Courier and New-York Enquirer*, 1 shtator 1831, f. [2].
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:240–242 (boca 2); Jennings, “Charles Anthon”, f. 171–187; Bennett, “Read This I Pray Thee”, f. 178–216.
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:244 (boca 2); Bennett, Journal, 8 gusht 1831, në Arrington, “James Gordon Bennett’s 1831 Report on ‘The Mormonites’”, f. 355; Knight, Reminiscences, f. 4. **Tema:** Martin Harris’s Consultations with Scholars [Këshillimi i Martin Harrisit me Studiuesit]
- Joseph Smith History, circa Summer 1832, f. 5, në *JSP*, H1:15; Isaia 29:11–12; 2 Nefi 27:15–19.
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [8]; Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:244; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald*, 1 tetor 1879, f. 289–290.
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:244 (boca 2); Isaac Hale, Affidavit, 20 mars 1834, në “Mormonism”, *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian*, 1 maj 1834, f. [1]; Agreement with Isaac Hale, 6 prill 1829, në *JSP*, D1:28–34.
- Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856”, f. 454; shih edhe Edmund C. Briggs to Joseph Smith, 4 qershor 1884, *Saints’ Herald*, 21 qershor 1884, f. 396.
- Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald*, 1 tetor 1879, f. 289–290; Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856”, f. 454.
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:244 (boca 2); Isaac Hale, Affidavit, 20 mars 1834, në “Mormonism”, *Susquehanna Register, and Northern Pennsylvanian*, 1 maj 1834, f. [1].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [8].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [3]–[5], [8]–[9].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [9]–[10]; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald*, 1 tetor 1879, f. 289–290.
- Në një tregim rikujtimi, Ema Smithi tha se ajo punonte në të njëjtën dhomë ku punonin Jozefi dhe Oliveri ndërsa po përfundonin përkthimin në 1829-n dhe kishte të ngjarë që ajo ishte gjithashtu e pranishme ndërsa Jozefi dhe Martini përkthenin në 1828-n. (Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald*, 1 tetor 1879, f. 290.)
- William Pilkington, Affidavit, Cache County, UT, 3 prill 1934, në William Pilkington, Autobiography and Statements, Church History Library; “One of the Three Witnesses”, *Deseret News*, 28 dhjetor 1881, f. 10.
- Briggs, “A Visit to Nauvoo in 1856”, f. 454; Joseph Smith III, “Last Testimony of Sister Emma”, *Saints’ Herald*, 1 tetor 1879, f. 289–290.
- Shih Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [10]; Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:244; Joseph Smith History, circa Summer 1832, f. 5, në *JSP*, H1:15; Knight, Reminiscences, f. 5; dhe Historical Introduction to Preface to the Book of Mormon, circa Aug. 1829, në *JSP*, D1:92–93.
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9, në *JSP*, H1:244 (boca 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [10].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 6, f. [10]–[11]; libri 7, f. [1].
- Joseph Smith History, circa Summer 1832, f. 5, në *JSP*, H1:15.
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9–10, në *JSP*, H1:244–246 (boca 2); Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 7, f. [1]; Knight, Reminiscences, f. 5.
- Joseph Smith History, 1838–1856, vëllimi A-1, f. 9–10, në *JSP*, H1:244–246 (boca 2).
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 7, f. [1]–[2]. **Tema:** Joseph and Emma Hale Smith Family [Familja e Jozef dhe Ema Hejl Smithit]
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 7, f. [1]–[2].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 7, f. [2]–[4].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 7, f. [5].
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 7, f. [5]–[7]. **Tema:** Lost Manuscript of the Book of Mormon [Dorëshkrimi i Humbur i Librit të Mormonit]
- Lucy Mack Smith, History, 1844–1845, libri 7, f. [7]. **Tema:** Lucy Mack Smith [Lusi Mek Smithit]

NË ÇFARË MËNYRE PATËM SUKSES PËR Shpërndarjen e Ungjillit

Si të sapokthyer në besim, bashkëshortja ime dhe unë nuk dinim shumë mbi mënyrën se si të ishim misionarë. Por vumë një synim që ta shpërndanim te 100 njerëz.

Nga Never Çikunguo

Këshillues për Historinë e Kishës, Zimbabve

Bashkëshortja ime, Evërkhoisi dhe unë jemi nga qyteti i vogël i Mutares, në kufirin lindor të Zimbabves. Shumë shpejt pasi u pagëzuam dhe u konfirmuam, u emocionuam mbi kryerjen e punës misionare. Ne lexuam se “fusha është e bardhë, gati për t’u korrur” (DeB 33:7) dhe, ndonëse nuk dinim shumë mbi mënyrën se si të ishim misionarë, vendosëm se na duhej ta “shty[nim] drapërin t[onë] dhe [të] korni[m] me gjithë fuqinë, mendjen dhe forcën t[onë]”.

Ishim anëtarë të Degës së sapokrijuar Dangamvura që gjendej në një nga komunat e Mutares. Në atë kohë, në vitin 1991, dega kishte 25 anëtarë.

Shumë shpejt u thirrëm si misionarë të degës. Ne mësuam shumë nga një çift misionarësh në moshë që shërbente në zonën tonë. Një nga sugjerimet që bënë ata, ishte që të vendosnim synime.

Dëshironim ta shpërndanim ungjillin te gjithsecili, kështu që vumë synimin që ta shpërndanim atë te 100 njerëz gjatë vitit të parë që ishim misionarë dege. Ndoshta na gënjente mendja, por neve na u duk synim realist. Mirëbesuam se Zoti do të na ndihmonte.

Duke kënduar himne në mbledhjet e Kishës, zbuluam se kishim një talent të fshehur për muzikën. Vendosëm t’i

përdornim talentet tona, kështu që filluam të këndonim për njerëzit – dhe me njerëzit – që treguan interesim për ungjillin teksa takoheshim për t’u dhënë mësim atyre. Shpirti na shoqëroi teksa kënduam muzikë të shenjtë dhe Ai i preku

zemrat e atyre që po u jepnim mësim. Po atë bëri edhe mesazhi i ungjillit të rivendosur. Ne e nxitëm secilin që të bashkohej me korin e degës sonë, dhe shumë u bashkuar, qoftë nëse ishin shenjtorë të ditëve të mëvonshme apo jo. Teksa më shumë njerëz mësuar për ungjillin, shumë prej tyre hynë në ujërat e pagëzimit.

Teksa i vazhduam përpjekjet tona misionare, vazhduam të agjëronim dhe të luteshim për familjet që ishin

bashkuar me Kishën. E ndiem se njerëz të tjerë në komunitet po i dëshmonin shembujt e drejtë të këtyre familjeve. Ne morëm gjithmonë e më shumë ftesa për t’u dhënë mësim familjeve dhe grupi ynë i mësimdhënies u mbush me anëtarë të mundshëm.

Si rezultat i të mësuarit dhe të jetuarit të ungjillit, çiftet e sapopagëzuara u bënë më të afërt dhe më të dashur. Prindërit qenë në gjendje t’i linin pas traditat që nuk ishin në harmoni me kulturën e ungjillit. Ata hoqën dorë nga alkooli dhe duhani. Ata u dhanë mësim fëmijëve të tyre parime të sakta. Shumë njerëz që kishin qenë tepër të përthithur në

Never dhe Evërkhoisi Çikunguo

gjërat e botës në të shkuarën, tani qenë në gjendje të pranonin thirrje në Kishë. Ata u bënë një bekim për degën e tyre dhe komunitetin e tyre. Dora e Zotit solli një ndryshim të fuqishëm në jetën e tyre.

Edhe pse në Mutare në atë kohë pati përndjekje të madhe, ajo nuk e ndaloi rritjen e Kishës. Dukej se ashtu siç rritej kundërshtimi, po ashtu rritej numri i njerëzve që dëshironin të mësonin për Kishën. Për shembull, kur erdhën njerëz të maskuar nga ushtria kombëtare që ta hetonin Kishën për keqbërje, ata u prekën nga Shpirti. Më vonë, shumë prej tyre u pagëzuan dhe u shuguruan në priftëri.

Me ndihmën e Zotit, ne arritëm ta shpërndanim ungjillin te shumë më tepër njerëz nga [sa ishte] synimi ynë fillestar. Për shkak se qemë të gatshëm të kërkonim mënyra se si mund t'u afroheshim të tjerëve, ne qemë në gjendje të dëshmonim një ndryshim të fuqishëm në jetën e shumë njerëzve në gjithë komunitetin tonë. ■

Shënim i redaktorit: Rritja e shpejtë e degës Dangamvura çoi shpejt në ndërtimin e një godine kishtare. Përçjekjet misionare u përhapën në zona të tjera dhe, në vitin 1995, Mutare u organizua në një distrikt me tetë njësi.

Nga Plaku
Horhe F. Zebalos,
i Të Shtatëdhjetëve

Le të Mos Dështojmë që ta Ndiejmë

Ka një forcë më të fuqishme se tërmetet, erërat e furishme ose zjarret e tërbuara. Por është e qetë dhe e ulët dhe duhet t'i kushtojmë vëmendje nëse dëshirojmë të na udhërrëfejë.

Më 27 shkurt 2010, në orën 3:34 të mëngjesit, një tërmet me magnitudë 8,8 sipas shkallës së madhësisë së momentit, e tronditi dhunshëm shumicën e Kilit duke shkaktuar panik, frikë dhe shqetësim të miliona njerëz.

Disa ditë më vonë, u caktova të kryesoja një konferencë kunji në një vend pranë epiqendrës së këtij tërmeti të fuqishëm. Vrisja mendjen nëse tërmeti dhe lëkundjet e vazhdueshme më pas do të sillnin pasoja të pjesëmarrja në konferencë. U befasova kur pjesëmarrja në secilin sesion të konferencës ishte më e madhe nga sa kishte qenë ndonjëherë në konferencat e mëparshme.

Me sa duket, tërmeti i kujtoi anëtarët e kunjit, të paktën përkohësisht, mbi rëndësinë e afimit të Perëndia, e shenjtërimin të shabatit dhe të pjesëmarrjes nëpër mbledhje. Disa javë më vonë i telefonova presidentit të kunjit. E pyeta nëse pjesëmarrja në mbledhjet e Kishës ishte ende e lartë. U përgjigj se ashtu si u zvogëluar numri dhe magnituda e lëkundjeve të mëpashme, po ashtu u zvogëluar pjesëmarrja në kishë.

Një sjellje e ngjashme i pasoi ngjarjet e trishtueshme që shkatërruan Qendrën Botërore të Tregtisë në Nju-Jork të SHBA-së në shtator 2001. Mijëra njerëz u kthyen te kishat e tyre në kërkim të paqes së mendjes dhe ngushëllimit që

u nevojiteshin aq fort. Por teksa koha kaloi, ky kërkim u pakësua dhe gjërat u rikthyen tek e zakonshmeja. Nuk janë tërmetet, stuhitë, ose fatkeqësitë dhe tragjeditë, qoftë natyrore apo të shkaktuara nga njeriu, ato që zhvillojnë besim, dëshmi dhe kthim të qëndrueshëm në besim.

Elia dhe Zëri i Qetë, i Ulët

Në kohën e profetit Elia, Ashabi ishte mbreti i Izraelit. Ashabi u martua me Jezebelën, një princeshë fenikase. Ajo përhapri tek izraelitët mënyrat e fenikasve, përfshirë adhurimin idhulltar. Pasi Elia i sfidoi dhe i mundi priftërinjtë e Baalit që gëlonin në oborrin e mbretit Ashab, Jezebela e kërcënoi me jetë profetin dhe ai u arratis për në shkretëtirë. (Shih 1 Mbretërve 18:4, 13, 19, 21-40; 19:1-4.)

Pasi e ushqeu një engjëll në shkretëtirë, Elia eci për 40 ditë dhe 40 net deri te mali Horeb (shih 1 Mbretërve 19:5-8). Në shkretëtirë, fjala e Zotit iu drejtua Elias. Atij iu tha të dilte nga shpella ku e kishte kaluar natën. Teksa qëndroi në mal përpara Zotit, u ngrit “një erë e fortë dhe e furishme”, aq e fuqishme sa që theu shkëmbinjtë dhe malet, “por Zoti nuk ishte në erë”. Pastaj ra një tërmet, “por Zoti nuk ishte në tërmet”. Pastaj ra një zjarr, “por Zoti nuk ishte në zjarr” (1 Mbretërve 19:11-12). Me gjithë egërsinë e erës, tërmetit dhe zjarrit, ato nuk ishin shfaqje të zërit të Zotit ndaj profetit.

Pas këtyre shfaqjeve të fuqishme të forcave të natyrës, “një zë, si një shushuritje e ëmbël” i erdhi Elias dhe ai e dëgjo (shih 1 Mbretërve 19:12-13). Zëri qetësues i Zotit i tregoi atij se cilin të vajoste si mbretin e ardhshëm të Sirisë, cilin të vajoste si mbretin e ardhshëm të Izraelit dhe se ai duhej të vajoste Eliseun si profetin që do ta pasonte atë vetë.

Gjetja e Zërit

I njëjti zë që shkoi tek Elia – zëri që i tregoi atij se çfarë të bënte në një kohë të vështirë të jetës dhe shërbesës së tij – është ende në dispozicion për secilin fëmijë të Perëndisë që sinqerisht dëshiron të bëjë vullnetin e Atit. Por në mes të shumë zërave të lartë të botës që na ftojnë të ecim nëpër shtigje të errëta dhe ngatërruese, ku mund ta gjejmë zërin e ulët e të qetë që do të na thotë se çfarë të bëjmë, çfarë të themi dhe çfarë dëshiron Perëndia që të bëhemi ne?

Nefi na këshillon të “ushqeh[emi] me bollëk me fjalët e Krishtit; pasi, vini re, fjalët e Krishtit do [të na] tregojnë të gjitha gjërat që [ne] duhet të bëjmë” (2 Nefi 32:3).

Dhe ku i gjejmë fjalët e Krishtit që të mund të ushqehemi me bollëk me to? Mund të shohim shkrimet e shenjta, veçanërisht Librin e Mormonit, që u shkrua dhe u ruajt në pastërtinë e tij për ne, banorët e këtij brezi. Gjithashtu ne ua vëmë veshin fjalëve të profetëve të sotëm, që na tregojnë sot dëshirat e Atit tonë të Amshuar dhe të Shpëtimtarit tonë, Jezu Krishtit.

Fjalët e profetëve të gjallë na udhërrëfejnë kur përballemi me sfida të reja e të ngatërruara. Për shembull, në kohët e fundit, ndërkohë që ngatërresa mbizotëruese e botës dhe e filozofive të saj ka kërkuar që ta ndryshojë përfundimisht konceptin e martesës dhe familjes, fjalët e profetëve e kanë theksuar pa lëkundje, me guxim e dashuri natyrën e shenjtë të familjes, duke shpallur se “martesa midis një burri dhe një gruaje shugurohet nga Perëndia dhe se familja është

thelbësore në planin e Krijuesit për destinacionin e përjetshëm të fëmijëve të Tij”¹.

Profetët dhe apostujt e sotëm e kanë theksuar gjithashtu rëndësinë e respektimit të shabatit në shtëpi dhe në kishë dhe arritjen e shpëtimit të paraardhësve tanë nëpërmjet historisë familjare dhe punës në tempull. Në secilën konferencë të përgjithshme, ata japin udhërrëfim shpirtëror të mëtejshëm për Kishën.

Fryma e Shenjtë do t’Ju Udhërrëfejë

Nefi jep mësim më tej: “Në qoftë se ju do të hyni nëpërmjet udhës dhe do të merrni Frymën e Shenjtë, ai do t’ju tregojë të gjitha gjërat që duhet të bëni” (2 Nefi 32:5). Kështu, pasi e ka përforcuar rëndësinë e kërimit të fjalëve të Krishtit, tani Nefi na udhëzon lidhur me komunikimin e drejtpërdrejtë e vetjak që duhet të kemi me Frymën e Shenjtë, anëtarin e tretë të Kreut-Perëndi.

Nefi e dinte saktësisht se për çfarë po fliste. Rreth 30 a 40 vjet më parë, ndërsa familja e tij ishte ende në vendin e shkretë dhe ai po ndërtonte një anije që do t’i çonte ata në tokën e premtuar, Nefi i qortoi vëllezërit e tij më

të mëdhenj pasi kishin bërë paudhësi, edhe pasi kishin dëgjuar zërin e një engjëlli.

Nefi u tha atyre: “Ju jeni të shpejtë të bëni paudhësi, por të ngadalshëm të kujtoni Zotin, Perëndinë tuaj. Ju keni parë një engjell dhe ai ju foli; po, ju keni dëgjuar zërin e tij herë pas here; dhe ai ju ka folur me një zë të qetë, të ulët, por ju kishit humbur ndjesinë, që ju nuk mund të ndjenit fjalët e tij; prandaj, ai ju ka folur si zëri i bubullimës, që e bëri tokën të dridhet, sikurse të ishte për t’u çarë copë-copë” (1 Nefi 17:45).

Le të Mos Pushojmë së Ndieri

Komunikimi i Perëndisë me fëmijët e Tij zakonisht vjen nëpërmjet Frymës së Shenjtë, që shumicën e rasteve komunikon me ne me një zë që hyn në mendjen e zemrën tonë, “zëri i vogël, i qetë, që pëshpërit përmes gjithë gjërave e i depërton ato” (DeB 85:6). E dëgjofshim atë zë të butë dhe të mos presim derisa dikush të duhet të na flasë me një zë bubullime! Mbani mend, Elia mësoi se zëri i Zotit nuk ishte tek era, tërmeti, ose zjarri. Zoti i foli atij nëpërmjet Frymës së Shenjtë, një zë i vogël, i qetë.

“Zëri i Shpirtit vjen si një *ndjesi* më shumë sesa një zë”, tha Presidenti Bojd K. Paker (1924-2015), President i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve. “Ju do të mësoni, siç unë kam mësuar, të ‘dëgjoni’ për atë zë që *ndihet* më shumë sesa *dëgjohet*. . . .

Ai është një zë shpirtëror që vjen në mendje si një mendim apo ndjenjë e vendosur në zemrën tuaj.”²

Ne i *ndiejmë* fjalët nga Shpirti i Shenjtë më shumë sesa ato që i *dëgjojmë* me veshët tanë, në mendjen dhe zemrën tonë. Le të mos dështojmë që t’i ndiejmë ato nxitje! E hapshim mendjen dhe zemrën që t’i marrim fjalët e profetëve. E lejofshim Frymën e Shenjtë që të vazhdojë të na japë mësim me anë të zërit të ulët, të qetë. Duke u dhënë mësim dishepujve të Tij mbi Shpirtin e Shenjtë, që do t’u dërgohej atyre pas largimit të Tij, Shpëtimtari u tha: “Por Ngushëlluesi, Fryma e Shenjtë, që Ati do ta dërgojë në emrin tim, do t’ju mësojë çdo gjë dhe do t’ju kujtojë të gjitha këto që ju thashë” (Gjoni 14:26).

Secili anëtar besnik i Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme ka të drejtën dhe bekimin që të marrë udhërrëfim vetjak, frymëzim dhe zbulesë vetjake nga qielli nëpërmjet Frymës së Shenjtë.

Presidenti Tomas S. Monson (1927-2018) tha: “Ndikohuni nga ai zë i qetë dhe i ulët. Kujtoni se dikush me autoritet iu vuri duart mbi kokë në kohën e konfirmimit tuaj dhe tha: ‘Merre Frymën e Shenjtë’. Hapini zemrat, madje vetë shpirtat tuaj, ndaj tingullit të atij zëri të veçantë që dëshmon për të vërtetën. Ashtu si premtoi profeti Isaia: ‘Veshët e tu do të dëgjojnë . . . një fjalë që do të thotë: “Kjo është rruga, ecni në të”’ [Isaia 30:21].”³ ■

SHËNIME

1. “Familja: Një Proklamata drejtuar Botës”, *Liahona*, maj 2017, f. 145.
2. Bojd K. Paker, “Këshillë për Rininë”, *Liahona*, nëntor 2011, f. 17.
3. Tomas S. Monson, “Besoni, Binduni dhe Duroni”, *Liahona*, maj 2012, f. 129.

BESIM

PËR TË ÇARË PËRPARA

Të armatosur me një dëshmi për Zotin Jezu Krisht, anëtarët e kompanisë së karrocave të dorës Uilli çanë përpara kundër mundimit dhe urisë.

Historia që do të doja të tregoja, filloi në fshatin me kodrina të gjelbërta të zonave bujqësore të Anglisë ku lindi Xhon Benet Houkinsi, në Gllousestër në vitin 1825. Ai u pagëzua duke u bërë anëtar i Kishës në 1849-ën dhe u nis po atë vit për në Amerikë me një kompani shenjtorësh të ditëve të mëvonshme me anijen *Henri Uer*. Ai mbërriti në Jutë në gusht të vitit 1852 dhe ishte një nga pionierët farkëtarë në ditët e hershme të vendosjes në Jutë.

Edhe nusja e tij e ardhshme, Sara Elizabeta Moltoni, vinte nga zonat bujqësore të Anglisë. Ërçesteri është një fshat i vogël pranë Lumit Nejnëj, rreth 105 km në veri të Londrës dhe pothuajse po kaq në lindje të Birmingamit. Sara Elizabeta iu lindi atje Tomas Moltonit dhe Ester Marshit në vitin 1837. Nëna e Sara Elizabetës vdiq kur ajo ishte vetëm dy vjeçe dhe në vitin 1840, babai i saj u martua me Sara Dentonin.

Në vitin 1837, Plaku Hibër C. Kimball (1801-1868), i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, dhe udhëheqës të tjerë të Kishës, ishin në Angli duke bërë punë misionare. Midis shumë të kthyerve në besim që morën mësim nga këta misionarë, ishte një familje që i dha familjes Molton një kopje të broshurës *A Voice of Warning [Një Zë Paralajmërimi]*, nga Plaku Parli P. Prat (1807-1857), i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve. Pasi e lexuan, Tomasi dhe Sara u kthyen në besim dhe u pagëzuan më 29 dhjetor 1841. Në atë kohë, familja e tyre përbëhej vetëm nga dy fëmijë – Sara Elizabeta, katër vjeçe dhe Meri Eni, shtatë muajshe.

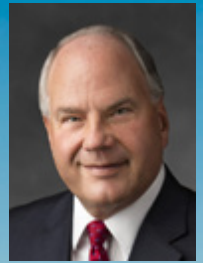
Shpirti i grumbullimit ishte i fortë në zemrat e të kthyerve në besim në Europë. Dëshira e tyre ishte që të imigronin drejt Amerikës, ku mund të ishin me shumicën e shenjtoreve. Si shumë të tjerë, familja Molton nuk kishte para të mjaftueshme për ta plotësuar këtë dëshirë. Por qëllimi i tyre ishte i fortë dhe filluan të ruanin para në një kavanoz frutash.

Fondi i Qarkullueshëm i Emigrimit

Në vitin 1849, Presidenti Brigam Jang (1801-1877) krijoi Fondin e Qarkullueshëm të Emigrimit që t'i ndihmonte anëtarët e Kishës të kalonin me mjete të sigurta në Amerikë. Të parët që udhëtuan me ndihmën e këtij fondi, e bënë këtë me vargan karrosh, por ky mjet transporti ishte i ngadaltë dhe i shtrenjtë. Edhe me ndihmën e Fondit të Qarkullueshëm të Emigrimit, pak veta mundën ta përballonin rrugëtimin. Udhëheqësit e Kishës bënë kërkime për përdorimin e karrocave të dorës dhe mësuën se karrocata e dorës do ta bënin udhëtimin më të shpejtë dhe më pak të kushtueshëm.

Deri në atë kohë familja Molton numëronte shtatë fëmijë, por me kursimet e tyre në kavanozin e frutave, me ndihmën nga Fondi i Qarkullueshëm i Emigrimit dhe mjetet më të lira të transportit,

Majtas: Glostëri i sotëm, Angli, zonë rurale

**Nga Plaku
Ronald A.
Rasband,**

i Kuorumit të
Dymbëdhjetë
Apostujve

Monumenti Kombëtar i Skots Blafit në Nebraskën Perëndimore, SHBA

ëndrrat e tyre për të imigruar u kthyen në mundësi. Për një familje prej nëntë vetash, duhej planifikim i kujdesshëm që të përgatiteshin për udhëtimin. Për të ruajtur akoma më shumë para për blerjet që do t'iu nevojitej të bënin, jetuan kryesisht me miell elbi për afërsisht një vit.

Teksa afrohej koha për t'u nisur, Tomasi ngurroi ta bënte rrugëtimin sepse bashkëshortja e tij qe në pritje të një foshnjëje. Por Sara Denton Moltoni qe një grua me besim dhe nuk mund të ndalej lehtë. Përpara se të largoheshin nga Anglia, një prej misionarëve i dha Sarës një bekim në të cilin i premtoi se, nëse do të shkonte në Jutë, ajo do ta bënte rrugëtimin e sigurt, pa humbur asnjë pjesëtar të familjes së saj – goxha bekim premtues për një familje që shpejt do të ishte me 10 veta!

Familja, që u nis për lundrim nga Liverpuli i Anglisë në vitin 1856 në anijen *Thornton*, mirëpriti një foshnjë të re djalë vetëm tri ditë pasi kishin nisur udhëtimin. Anija *Thornton* ishte prenotuar për të mbartur 764 shenjtore danezë, suedezë dhe anglezë. Ata ishin nën drejtimin e një misionari të quajtur Xhejms Grei Uilli.

Gjashtë javë më vonë, anija *Thornton* arriti në portin e Nju-Jorkut. Familja Molton më pas hipi në tren për të bërë rrugëtimin e gjatë drejt perëndimit. Ata mbërritën në Ajoua-Siti të Ajouas në qershor të vitit 1856, e cila ishte pikënisja për kompanitë e karrocave të dorës. Vetëm tre ditë përpara mbërritjes së tyre, kompania e karrocave të dorës e kapitenit Eduard Bankër ishte larguar nga Ajoua-Siti, duke marrë shumë prej karrocave të dorës që qenë në dispozicion.

Vështirësitë me Karrocet e Dorës

Reeth dy javë më vonë, kompanisë Uilli iu bashkua një kompani tjetër shenjtore nën drejtimin e Eduard Martin.

Drejtimes të Kishës në Ajoua-Siti, që kishin punuar fort për t'i furnizuar dhe nisur për udhë tri kompanitë e para të karrocave të dorës, tani duhej të sforcoheshin jashtë mase për të siguruar të ardhura për një trupë të madhe përtej parashikimit që do të mbërrinte me vonesë. Iu desh të ndërtonin 250 karroca dore përpara se këta shenjtore të mund ta vazhdonin rrugëtimin e tyre.

Çdo burrë i fortë fizikisht u fut të punonte për bërjen e karrocave të dorës, ndërkohë që gratë bënin duzina çadrasah për udhëtimin. Shumë prej këtyre bërësve amatorë të karrocave nuk iu përmbajtën cilësimeve teknike por bënin karroca me përmasa e fuqi të ndryshme, gjë që do t'u bëhej pengesë më vonë. Nisur nga nevoja, numri i karrocave të dorës që nevojiteshin, kërkoi që ato të ndërtoheshin me dru të njomë, të patharë dhe, në disa raste, duke përdorur lëkurë të paregjur dhe kallaj për rrotat. Çdo karrocë mbartte ushqime si dhe të gjitha zotërimet tokësore të shumë prej shenjtoreve.

Shpesh, në çdo karrocë dore ngarkoheshin 180 deri në 230 kg miell, shtroja, enë kuzhine dhe veshmbathje. Për çdo person lejoheshin vetëm 8 kg bagazhe vetjake në një karrocë dore.

Tomas Moltoni dhe familja e tij prej 10 vetash u caktuan në kompaninë e katërt të karrocave të dorës, sërisht nën drejtimin e kapiten Uillit. Ajo përfshinte mbi 400 shenjtore, me më shumë të moshuar sesa zakonisht. Një raport i bërë në shtator të atij viti renditi “404 persona, 6 varganë karrocash, 87 karroca dore, 6 pendë qe, 32 lopë dhe 5 mushka”¹.

Familjes Molton iu lejua një karrocë dore e mbuluar dhe një e hapur. Karroca e mbuluar tërhiqej nga Tomasi dhe e shoqja. Në këtë karrocë kishin hipur foshnja e re, Çarlisi, dhe motra Lizi (Sofia Elizabeta). Loti (Sharlota) mund të

hipte sa herë që karroca po ecte në të tatëpjetë. Tetëvjeçari Xhejms Hibëri ecte prapa me një litar të lidhur rreth belit që të mos humbte rrugën. Karroca tjetër e rëndë tërhiqej nga dy vajzat më të mëdha – Sara Elizabeta (19 vjeçe) dhe Meri Eni (15 vjeçe) – dhe nga vëllezërit Uilliami (12 vjeç) dhe Jozefi (10 vjeç).

Në korrik të vitit 1856, familja Molton i dha lamtumirën Ajoua-Sitit dhe nisi rrugëtimin e saj prej 2 090 km drejt perëndimit. Pasi udhëtuan për 26 ditë, ata arritën në Lagjet Dimërore (Florensë) të Nebraskës. Siç ishte zakoni, ata kaluan disa ditë atje, duke ndrequr karroca dhe duke marrë furnizime meqenëse nuk kishte qytete kryesore midis Lagjeve Dimërore dhe Solt-Lejk-Sitit.

Përgatitja e kompanisë Uilli për t'u larguar nga Lagjet Dimërore u bë kaq vonë, sa që u zhvillua një këshill për të vendosur a duhej të niseshin apo të qëndronin deri në pranverë. Disa që tashmë e kishin bërë atë itinerar, i paralajmëruan fuqimisht për rreziqet e udhëtimit po të niseshin në fund të verës. Por kapiten Uilli dhe shumë anëtarë të kompanisë e ndien se duhej të niseshin sepse nuk kishin strehim për ta kaluar dimrin në Florensë.

Rezerva të Pakta

Me rezerva të pamjaftueshme, anëtarët e kompanisë Uilli e nisën rrugëtimin e tyre sërish më 18 gusht, duke menduar që mund të merrnin prapë furnizim në Fort Lerëmi (veriu i Lerëmisë së sotme në Uajoming). Për shkak të paralajmërimit që kishin marrë, ata vunë një thes shtesë me 45 kg miell në secilën karrocë dhe mirëbesuan se do t'i ndeshnin karrot e furnizimit që qenë dërguar nga Solt-Lejk-Siti. Megjithatë, drejtuesit e karrove të furnizimit, duke menduar se

nuk kishte më imigrantë në shteg, morën rrugën e kthimit për në Solt-Lejk-Siti në fund të shtatorit, përpara se kompania Uilli të arrinte tek ata.

Në Florensë, familjes Molton iu duk e udhës të linte prapa një kuti me furnizime sepse ngarkesa që duhej të tërhiqte për një familje prej 10 vetash, ishte thjesht shumë e rëndë. Deri atëherë, ata kishin lënë bagazhe në portin e Liverpulit, një kuti me veshje në anije, një sënduk me veshje në Nju-Jork-Siti dhe një sënduk me furnizime që përmbante shumicën e sendeve të tyre vetjake në Ajoua-Siti. Madje edhe përgjatë shtegut, ata kërkuan mënyra për ta lehtësuar barrën e tyre.

Është e vështirë që të përfytyrohet mjerimi i familjes Molton dhe i burrave e grave të tjera të jashtëzakonshme të atyre kompanive të karrocave të dorës nga ata që i gëzojnë të gjitha rehatitë e jetës bashkëkohore. A mund t'i përfytyrojmë duart dhe këmbët me flluska, muskujt e tendosur, pluhurin dhe zhavorrin, djegien nga dielli, mizat dhe mushkonjat, kalimin e furishëm të tufave të buajve dhe përplasjet me indianët? A mund t'i përfytyrojmë kalimet e lumit dhe vështirësitë e rërës dhe shkëmbinje rrëshqitës teksa përpqeshin t'i shtynin karrocën e dorës nëpër ujën e rrëmbyer ose të thellë? A mund ta kuptojmë dobësinë që vjen nga mungesa e ushqyerjes së mjaftueshme?

Gjatë udhëtimit të tyre, fëmijët e familjes Molton shkollonin nëpër fusha me nënën e tyre për të mbledhur kallëza gruri të egër që t'u shtonin ushqim furnizimeve të tyre që po mbaronin me shpejtësi. Në një pikë, familja pati vetëm një bukë elbi dhe një mollë në ditë për çdo tre pjesëtarë.

Pikërisht përpara muzgut të 12 shtatorit, në kamp mbërritën një grup misionarësh që po ktheheshin nga Misioni

Lumi Suituotër pranë Gjirit Martin, Uajoming, SHBA.

Britanik. Ata i udhëhiqte Plaku Frenklin D. Riçards (1821–1899) i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, katragjyshi i bashkëshortes sime. Kur Plaku Riçards dhe të tjerët i panë vështirësitë e kompanisë së karrocave të dorës, ata premtuan të nxitonin për në luginën e Solt-Lejkut dhe të dërgonin ndihmë sa më shpejt të ishte e mundur.

Më 30 shtator, kompania Uilli arriti Fort Lerëminë në Uajoming, 645 km në lindje të Solt-Lejk-Sitit.

Me fillimin e tetorit, hyri dimri dhe vështirësitë u shumëfishuan teksa kompania orvatej të vazhdonte përpara. Rezervat po pakësoheshin aq shumë sa që kapiteni Uilli u detyrua t'i ulte racionet në 425 g miell për burrat, 368 g për gratë, 255 g për fëmijët dhe 142 g për foshnjat. Së shpejti ata do të përballëshin me erën gulçuese dhe borën vërshuese. Deri në mëngjesin e 20 tetorit, bora ishte 10 cm e trashë dhe çadrat dhe mbulesat e karrove qenë bërë copash nga pesha e saj. Pesë anëtarë të kompanisë kishin vdekur dhe disa nga kafshët që tërhiqnin karrot, kishin ngordhur nga i ftohti dhe uria natën përpara stuhisë dhe pesë anëtarë të tjerë vdiqën gjatë tri ditëve në vazhdim. Duke ushqyer së pari gratë, fëmijët dhe të sëmurët, shumë prej burrave të fortë mjaftueshëm u detyruan të rrinin pa ngrënë asgjë.

Nisen Grupet e Ndhimës

Tre km poshtë vendit Roki Rixh në Lumin Suituotër, kompania vendosi çadrat dhe priti që të kalonte stuhia në mes të urisë, të ftohtit dhe mjerimit.

Kur grupi i Frenklin D. Riçardsit arriti në Solt-Lejk-Siti, ata ia raportuan menjëherë Presidentit Jang gjendjen e rrezikshme të imigrantëve. Shenjtorët në luginë nuk prisnin imigrantë të tjerë deri vitin e ardhshëm dhe

lajmi për situatën e tyre të vështirë u përhap si zjarri në kashtë.

Dy ditë më vonë, më 6 tetor 1856, u zhvillua konferenca e përgjithshme në Tabernakullin e Vjetër. Nga foltorja, Presidenti Jang bëri thirrje që të nesërmen të niseshin burra, ushqim dhe furnizime në karro të tërhequra nga mushka ose kuaj për t'u shkuar në ndihmë.²

Xhon Benet Houkinsi ishte në Tabernakullin e Vjetër atë ditë dhe iu përgjigj thirrjes për ndihmë. Ai ishte një nga qindra individët në grupet e ndihmës që u nisën nga Solt-Lejk-Siti. Mbrëmjen e 21 tetorit, karrot e shpëtimit më në fund arritën në kampin Uilli. Ata u përshëndetën me gëzim dhe mirënjohje nga të mbijetuarit që po ngrinin e po vdisnin urie. Ky ishte takimi i parë i Xhon Benet Houkinsit dhe i Sara Elizabeta Moltonit, të cilët do të bëheshin stërgjyshërit e mi.

Më 22 tetor, disa nga shpëtimtarët vazhduan përpara për t'i ndihmuar kompanitë e tjera të karrocave të dorës, ndërkohë që Uilliam H. Kimballi me pjesën e mbetur të karrove, nisën të ktheheshin në Solt-Lejk-Siti duke drejtuar kompaninë Uilli.

Ata që ishin tepër të dobët për t'i tërhequr karrocën e veta të dorës, i vunë zotërimet e tyre nëpër karro dhe ecën përkrah tyre. Ata që nuk qenë në gjendje të ecnin, hipën nëpër karro. Kur mbërritën në Roki Rixh, i zuri një stuhi tjetër e madhe. Teksa sforcoheshin për t'u ngjitur në brinjën e vargmalit, iu desh të mbështilleshin me batanije dhe jorganë që të mos vdisnin të ngrirë. Rreth 40 veta nga kompania kishin vdekur tashmë.³

Moti ishte aq i ftohtë, sa shumë prej shenjtorëve vuajtën nga morthi në duar, këmbë dhe fytyrë ndërkohë që kalonin vargmalin. Një grua u verbua nga acari.

Mund ta përfytyrojmë familjen Molton, me folenë e tyre prej tetë fëmijësh, duke i tërhequr dhe shtyrë dy karrocet e tyre tekta sforcoheshin për të kaluar nëpër dëborën e thellë. Një karrocë tërhiqej nga Tomasi dhe bashkëshortja e tij me ngarkesën e saj të çmuar – Lotin, Lizin dhe foshnjën Çarls – me vogëlushin Xhejms Hebër që pengohet dhe tërhiqej nga litari përreth belit. Karroca tjetër tërhiqej e shtyhej nga Sara Elizabeta dhe tre fëmijët e tjerë. Një grua e moshuar, e mirë, duke e parë vogëlushin Xhejms që kishte vështirësi, e kapi për dore tekta ai zvarritej pas karrocës së dorës. Kjo vepër dashamirëse ia shpëtoi dorën e djathtë, por dora e tij e majtë, duke iu nënshtuar motit me temperaturë nën zero, ngriu. Kur arritën në Solt-Lejks-Siti, disa prej gishtërinjve të asaj dore ia prenë.

Pasdite herët më 9 nëntor, karrot me njerëz të vuajtur ndaluan përballë ndërtesës së zyrave të së dhjetës, ku tani ndodhet Ndërtesa Përkujtimore për Jozef Smithin në Solt-Lejks-Siti. Shumë mbërritën me këmbë e gjymtyrë të ngrira. Gjashtëdhjetë e nëntë veta kishin vdekur gjatë rrugëtimit. Por premtimi ndaj familjes Molton në atë bekim në Angli që përmbushur. Tomas dhe Sara Denton Moltoni nuk kishin humbur asnjë fëmijë.

Nga Shpëtimi te Romanca

Kompania u përshëndet nga qindra qytetarë të Solt-Lejksut që po e prisnin me ankth ardhjen e tyre dhe ishin gati t'i ndihmonin duke u kujdesur për ta. Mirënjohja dhe vlerësimi kundrejt njerit prej heronjve të rinj që kishin ndihmuar për shpëtimin e familjes Molton nga kthetrat e vdekjes, shpejt lulëzoi në romancë dhe dashuri për Sara Elizabetën.

Më 5 dhjetor 1856, në mes të urimeve të lumtura nga njerëzit e saj të dashur, Sara Elizabeta u martua me Xhon Benet Houkinsin, shpëtimtarin e saj. Ata u vulosën për kohën dhe përjetësinë korrikun e ardhshëm në Shtëpinë e Dhurimit [Indaumentit]. Ata e ngritën shtëpinë në Solt-Lejks-Siti dhe u bekuan me tre djem e shtatë vajza. Një prej atyre vajzave, Ester Emilija, u martua me gjyshin tim Çarls Rasbandin në vitin 1891.

Më 24 qershor ne kremtojmë Ditën e Pionierëve dhe shprehim mirënjohje për pionierët e shumë të dhanë gjithçka për të ndërtuar luginën e Solt-Lejksut dhe shumë komunitete të tjera në perëndim të Shteteve të Bashkuara. Ne shprehim mirënjohje edhe për pionierët shenjtorë të ditëve të mëvonshme anekënd botës që kanë ndriçuar – dhe po ndriçojnë – një shteg ungjilli për t'u ndjekur nga të tjerët.

Çfarë i bëri të vazhdonin lëvizjen? Çfarë i bëri ata të çanin përpara? Përgjigjja është dëshmia për Zotin Jezu Krisht. Si stërnip pionierësh, unë shtoj dëshminë dhe dëshminë time që mundimet e tyre nuk qenë të kota. Unë e ndiej atë që ata ndien. Unë e di atë që ata dinin dhe jap dëshmi për të. ■

Nga një mesazh i dhënë gjatë një shërbimi në të gdhirë të Ditës së Pionierëve në Tabernakullin e Solt-Lejks-Sitit në Juta, SHBA, më 24 korrik 2007.

SHËNIME

1. Raport nga F.D. Richards dhe Daniel Spencer, "Smith, Marilyn Austin, *Faithful Stewards—the Life of James Gray Willie and Elizabeth Ann Pettit*, f. 95–120", history.lds.org.
2. Shih Brigham Young, "Remarks", *Deseret News*, 15 tetor 1856, f. 252; shih edhe LeRoy R. Hafen dhe Ann W. Hafen, *Handcarts to Zion* (1981), f. 120–121.
3. Nga këta, 19 veta kishin vdekur përpara se kompania të arrinte në Fort Lerëmi, përfshirë 7 që vdiqën në udhëtimin përgjatë oqeanit dhe 4 që vdiqën në Ajoua-Siti. 19 të tjerë vdiqën midis Fort Lerëmisë dhe fillimit të dimrit, shumica në ditët përpara mbërritjes së shpëtuesve.

RUAJTJA E

Besimit NË Izolim

Nga Rajan W. Solcgvër
Sektori i Historisë së Kishës

Shumica e shenjtorëve të ditëve të mëvonshme sot adhurojnë në lagje dhe degë ku mund të “mblidhe[n] së bashku shpesh për të agjëruar, për t’u lutur dhe për të folur me njëri-tjetrin, në lidhje me mirëqenien e shpirtit të tyre” (Moroni 6:5). Por Moroni, profeti që i shkroi këto fjalë, bëri një pjesë të punës së tij më të qëndrueshme kur mbeti vetëm si dishepull pas shkatërrimit të popullit të tij.

Gjatë gjithë historisë së Kishës, shumë shenjtorë të ditëve të mëvonshme, e kanë ruajtur besimin të vetmuar kur rrethanat i lanë të izoluar. Disa, si Moroni, i jetuan ditët e tyre si dëshmitarë dhe shembuj për brezat e ardhshëm. Të tjerë kanë jetuar për të parë një ditë kur do të kishin sërish mundësi ta ndanin me dikë besimin e tyre.

Të Lutesh prej Vitesh për Këtë Ditë

Frantiska Brodilova zor se mund ta kishte parashikuar rolin që do të luante në historinë

Kur lufta, sëmundja ose rrethana të tjera i lanë vetëm këta anëtarë të Kishës në vendet e tyre, ja se si qëndruan besnikë ata.

e Kishës kur një misionar i trokiti në derë në Vienë në vitin 1913. Vitin pas kthimit të saj në besim, Lufta I Botërore e përpiu Perandorinë Austro-Hungareze, misionarët u kthyen në shtëpi dhe shumë anëtarë meshkuj u thirrën për shërbim ushtarak, duke e lënë Frantiskën dhe disa motra të tjera të mblidheshin me njëra-tjetrën.

Ky ishte kontakti më i madh që Frantiska do të kishte me anëtarët e Kishës për shumë vjet. Pas luftës, bashkëshortit të Frantiskës, Frantisekut, iu premtua një post në qeverinë e re në Çekosllovakia. Pasi u shpërngulën në Pragë, Frantiska ishte e vetmja anëtare e Kishës në vend. Frantiseku ndërroi jetë disa muaj më vonë dhe Frantiska mbeti me dy vajza të vogla – Frensis dhe Xhejn – për të cilat duhet të siguronte të ardhura.

E vetme, Frantiska u mësoi vajzave ungjillin. “Unë u rrita në Kishë”, kujtoi Frensis. “Kisha ishte shtëpia jonë!”¹ Frantiska u shkroi edhe udhëheqësve të Kishës në

Frantiska Brodilova iu bashkua Kishës në Vienë në vitin 1913 – një vit përpara fillimit të Luftës I Botërore – dhe nuk pati kontakt me anëtarë të tjerë të Kishës deri në vitin 1929.

Frantiska ishte e pranishme kur Plaku Xhon A. Uidso (të dy në rreshtin e mesit) e përkushtoi Çekosllovakinë për predikimin e ungjillit në vitin 1929.

Austri duke kërkuar që të caktoheshin misionarë në Çekosllovakia. Udhëheqësit e Kishës ngurronin sepse misionarin e fundit në

Pragë, rreth 40 vjet më parë, e kishin burgosur ngaqë predikoi dhe më pas e dëbuan nga qyteti. Pavarësisht nga qeveria e re, udhëheqësit e Kishës druheshin se gjendja nuk kishte ndryshuar shumë.

E paepur, Frantiska vazhdoi të shkruante letra dhe të lutej që aty të themelohej një mision. Në vitin 1928, pasi Frantiska kishte qenë e vetme për një dekadë, 83-vjeçari Tomas Bisingeri – po ai misionar që kishte predikuar në Pragë vite më parë – u kthye. U duk sikur izolimit të familjes i kishte ardhur fundi. Sidoqoftë, pak kohë më pas, përkeqësimi shëndetësor i Plakut Bisinger e detyroi atë të ikte nga vendi.

Frantiska u shkurajua por vendosi të vazhdonte t'u shkruante letra anëtarëve dhe udhëheqësve të Kishës jashtë vendit. Këmbëngulja e saj u shpërblye: Më 24 korrik 1929, Plaku Xhon A. Uidso (1872–1952), i Kurorimit të Dymbëdhjetë Apostujve, mbërriti në Pragë me një grup misionarësh. Atë mbrëmje, Frantiska dhe grupi, u ngjitën majë një kodre pranë Kështjellës Karlshtejn, ku Plaku Uidso e përkushtoi Çekosllovakinë për predikimin e ungjillit dhe e organizoi zyrtarisht një mision. “Pak njerëz mund ta përfytyrojnë gëzimin që përjetuam”, shkroi më vonë Frantiska. “Jemi lutur prej vitesh për këtë ditë.”²

Për thujtje gjashtë muaj, dega mblidhej në shtëpinë e Frantiskës. Frantiska përfundimisht i ndihmoi vajzat e saj për të përkthyer Librin e Mormonit në çekisht dhe hodhi themelet e Kishës në atë që tani njihet si Republika Çeke.

Si Frantiska, shumë shenjtorë të ditëve të mëvonshme e kanë duruar izolimin. Burrat dhe gratë në vijim qenë midis të parëve që e shpërndanë ungjillin dhe që hodhën themelet e Kishës në vendlindjet e tyre, gjë e cila u lejoi të tjerëve më pas të gëzonin shoqërimin me shenjtorët e tjerë.

Pasi i vdiq bashkëshorti, Frantiska i rriti e vetme dy bijat e tyre.

Si Frantiska, shumë shenjtorë të ditëve të mëvonshme e kanë duruar izolimin. Këta burra dhe gra e ushqyen zjarrin e besimit të tyre, shpërndanë ungjillin dhe ndërtuan Kishën në vendlindjet e tyre.

Si plaku kryesues, Fuxhija Nara (me kostum të errët) mori përgjegjësinë për mbajtjen e lidhjeve me anëtarët pasi u mbyll misioni i Japonisë në vitin 1924.

Dhurata e Përhershme e Besimit të Vërtetë

Kur Misioni i Japonisë u mbyll në vitin 1924, shumë anëtarë ndiheshin të humbur dhe të braktisur. Udhëheqja për afro 160 anëtarët në Japoni i ra Fuxhija Narës, plakut kryesues në vend, punësimi i të cilit në hekurudhë i lejonte t'i vizitonte anëtarët e shpërndarë. Kur nuk kishte mundësi t'i vizitonte, Fuxhija i mbante lidhjet duke botuar një revistë të titulluar *Shuro (Gjethja e Palmës)*, në të cilën ai shpërndante mesazhe të ungjillit dhe u jepte zemër shenjtorëve të mbe-tur gjatë viteve të trazuar që pasuan.

Pasi puna e transferoi Fuxhijën në Mañçuria dhe plaku kryesues që e zëvendësoi vdiq papritmas në vitin 1937, shpejt humbën lidhjet me anëtarët në Japoni. “Ndonëse nuk kishim letërkëmbim me Solt-Lejk-Sitin”, tha Fuxhija, “. . . kishim bindjen se Kisha do të hapej përsëri [këtu].”³

Gjatë Luftës II Botërore, Fuxhija u kthye në Tokio, ku u predikonte fqinjëve dhe organizonte mbledhje javore të Shkollës të së Dielës. Pas luftës, Fuxhija gjeti një njoftim nga Eduard L. Klisoldi – një shenjtor i ditëve të mëvonshme që po shërbente në ushtrinë amerikane – që i ftonte anëtarët e Kishës të vendit që të viheshin në kontakt me të.

Fuxhija e vizitoi menjëherë Eduardin në dhomën e tij të hotelit. Kur Eduardi ndoqi mbledhjet e shenjtorëve të ditëve të mëvonshme në Tokio, ai u befasua kur gjeti thuajse 100 njerëz të pranishëm.

“Në gjithë këtë”, tha më vonë Fuxhija, “dhurata më e madhe dhe një dhuratë e përhershme ka qenë ta njihja dhe ta përqafoja besimin e vërtetë – që do të thotë të njohësh Atin Qiellor, Jezu Krishtin dhe Frymën e Shenjtë.”⁴

Ndërtimi i Kishës në Havai

Xhonatan H. Napela ishte një gjykatës shumë i respektuar në ishullin Maui përpara se ai dhe bashkëshortja e tij, Kiti, të pagëzoheshin në vitin 1851. Pasi Xhonatani u detyrua të hiqte dorë nga puna si gjykatës ngaqë iu bashkua Kishës, ai ia përkushtoi energjinë e vet ndërtimit të Kishës midis folësve të gjuhës havaiane. Xhonatani i mësoi gjuhën Xhorxh Q. Kenonit, ndihmoi për përkthimin e Librit të Mormonit dhe zhvilloi programin e parë për trajnimin e misionarëve në çfarëdo gjuhe të huaj.

Për pasojë, më shumë se 3 000 vendas të Havait iu bashkuan Kishës brenda 3 vjetëve. “Për ne është më se e qartë që kjo është kisha e Perëndisë”, shkroi Xhonatani. “Ka shumë njerëz në këta ishuj që kanë fituar besim të fortë me anë të hirit të Perëndisë, nëpërmjet Jezu Krishtit, Zotit, që të mund të marrim Frymën e Shenjtë.”⁵

Në vitin 1872, Kiti Napelën e zuri lebra dhe i kërkuan të shpërngulej në koloninë e lebrosove në Molokai.

Djathtas: Një prej të kthyerve të parë në besim në Havai, Xhonatan Napela ndihmoi për përkthimin e Librit të Mormonit në gjuhën havaiane. Poshtë: Vilhelm Fridrih (i dyti nga e majta) dhe Emil Hopeja (në qendër, rreshti i fundit) morën pjesë në pagëzimet e para në Argjentinë.

PORTRETI I XHONATANI NAPELES ME MIRE SINË E BIBLIOTEKES SE HISTORISE DHE ARRIVAVE TE KISHES

Në vend që të rrinte midis shenjtorëve, Xhonatani i kërkoi kolonisë që ta pranonin edhe atë. “Gjatë kohës së shkurtër që më ka mbetur”, i shkruante ai kryesisë së shëndetit, “dua të jem me bashkëshorten time.”⁶ Kërkesa iu plotësua dhe Xhonatani u bë presidenti i degës në Molokai. Xhonatani punoi ngushtë me priftin katolik vendas, Atin Damien, për t’u dhënë shërbesë të gjithë atyre që qenë prekur nga sëmundja. Xhonatani përfundimisht vdiq prej lebrës që mori në koloni.

“Unë i Gëzohem të Qenit një Mjet në Duart e Perëndisë”

Familja Fridrih dhe Hope qenë të vetmit shenjtorë të ditëve të mëvonshme në Argjentinë kur u shpërngulën atje nga Gjermania në fillim të viteve 1920. Vilhelm Fridrih dhe Emil Hopeja u përpoqën ta shpërndanin ungjillin në vendin e tyre

të ri, duke shpërndarë broshura dhe duke i ftuar të tjerët t’u bashkoheshin mbledhjeve të tyre. “Kam mirëbesim të plotë tek Ati im Qiellor që ai do të dërgojë miq të sinqertë që do ta pranojnë ungjillin” shkroi Vilhelmi, “pasi unë i gëzohem të qenit një mjet në duart e Perëndisë.”⁷

Megjithatë, pati sfida të mëdha. Familjet jetonin larg nga njëra-tjetra dhe u duhej të udhëtonin për dy orë që të mblidheshin së bashku. Për shkak se Emili ishte dhjak dhe Vilhelmi mësues në Priftërinë Aarone, ata nuk mund të administronin ordinanca të tilla si sakramenti ose të jepnin bekime priftërie.

Në vitin 1924, Hildelgarde Hopeja lindi një vogëlushë, e cila vdiq dy muaj më vonë. Teksa mbante zi, Hildelgardeja pyeti si mund të përfshihej emri i foshnjës

Këmbëngulja e tyre për të hedhur themelet e Kishës u lejoj të tjerëve më pas të jetonin në shoqërim me shenjtoret e tjerë.

Për më tepër informacion mbi këta dhe të tjerë shenjtore besnikë nga e gjithë bota, vizitoni faqen Country Histories në pjesën Church History te programi Gospel Library [Biblioteka e Ungjillit] ose në faqen history.lds.org.

Kur Filip dhe Aneliz Asardi (majtas) u takuan me Lysien dhe Agate Afon në Bregun e Fildishtë, të dyja çiftet u gëzuan kur morën vesh se nuk ishin të vetmit në Kishë atje.

në dokumentet e Kishës. Si rrjedhim, Vilhelmi filloi të mbante letërkëmbim me udhëheqësit e Kishës në Solt-Lejk-Siti.

Një vit e gjysmë më vonë, Plaku Melvin J. Ballard (1873–1939), i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, u dërgua me misionarë të tjerë për t'u takuar me grupin në rritje të të kthyerve në besim në Buenos-Ajres. Kur mbërritën në dhjetor 1925, Plaku Ballard pagëzoi disa të kthyer në besim dhe organizoi një degë. Ditën e Krishtlindjes, Plaku Ballard e përkushtoi Amerikën e Jugut për punë misionare dhe organizoi misionin e parë në kontinent.

Kthimi i Ungjillit te Populli i Tij

Filip dhe Aneliz Asardi kishin ndërtuar një jetë të rehatshme kur misionarët trokitën në derën e tyre në Këln të Gjermanisë, në vitin 1980. Ata e përqaftuan shpejt ungjillin dhe u ndien “të pushtuar nga bekimet”. Filipi shpejt ndjeu një dëshirë të fuqishme për t'u kthyer në vendin e tij të lindjes në Bregun e Fildishtë për

të shpërndarë ungjillin e rivendosur. “Ndaj në vitin 1986, pas shumë lutjesh dhe agjërimit me bashkëshorten time”, kujtonte Filipi, “vendosa të kthehesha në Bregun e Fildishtë, për të dhënë atë që kisha marrë, për të përmirësuar gjendjen e familjes sime dhe popullit tim.”⁸

Përpara se të largohej nga Gjermania, Filipi u këshillua me udhëheqësit e Kishës. Ndonëse nuk kishte njësi të Kishës në Bregun e Fildishtë, kishte një numër anëtarësh që i ishin bashkuar Kishës ndërkohë që ndodheshin në vende të tjera. Familjes Asard iu dha një listë me emrat e tyre dhe ata i shkruan me zell secilit prej tyre gjatë gjithë vitit që pasoi. Gradualisht, familja Asard e rindezi shkëndijën e besimit tek të tjerët dhe atyre iu dha leja për të filluar zhvillimin e mbledhjeve të së dielës në shtëpinë e tyre. Vjuan lagjet e degët dhe, në vitin 1997, u organizua kunji i parë në Bregun e Fildishtë. ■

SHËNIME

1. Frances McOmber, në Ruth McOmber Pratt, “Frantiska Vesela Brodilova”, dorëshkrim i pabotuar (2009), f. 18.
2. Františka Brodilová, në Pratt, “Frantiska Vesela Brodilova”, f. 25.
3. Fujiya Nara, në Lee Benson, “Japanese Member Survives Adversity”, *Church News*, 17 shkurt 1979, f. 7.
4. Fujiya Nara, në Benson, “Japanese Member Survives Adversity”, f. 7.
5. Jonathan Napela, në “Foreign Correspondence: Sandwich Islands—Minutes of Conference, Makawao, April 1st, 1852”, *Deseret News*, 27 nëntor 1852, f. 4.
6. Jonathan Napela, në Fred E. Woods, “A Most Influential Mormon Islander: Jonathan Hawaii Napela”, *The Hawaiian Journal of History*, vëll. 42 (2008), f. 148.
7. Wilhelm Friedrichs, letër e datës 5 mars 1924, Letërkëmbim i Misionit të Argentinës, Biblioteka e Historisë së Kishës.
8. Robert L. Mercer, “Pioneers in Ivory Coast”, *Liahona*, mars 1999, f. 19.

ILUSTRIM ME FOTO NGA CODY BELL

Libri i Mormonit të Ndryshon Jetën

Këta të kthyer në besim ndërtuan besim nëpërmjet leximit të Librit të Mormonit.

Libri i Mormonit është njëmend një dhuratë që ka për qëllim të na sjellë ne, fëmijët e Perëndisë, te një dijeni e ungjillit të vërtetë të Jezu Krishtit. Enrike Serpa Bustamante, një anëtar nga Lima në Peru, mendon që Libri i Mormonit ngjason me letrat dërguar nga një prind i dashur: “Ati ynë Qiellor shkroi ‘letra’ përmes profetëve, duke na dhënë këshillë, ngushëllim dhe udhërrëfim për të mirën tonë dhe duke na bekuar në të gjitha kohët. Ai është aq i mençur në planin e Tij, sa që e di mënyrën se si të na i japë ato letra dashurie pikërisht kur e kemi zemrën të përgatitur për t’i kuptuar bekimet e Tij dhe ungjillin e Tij.”

Ja tek janë disa dëshmi nga disa të kthyer në besim përreth botës mbi atë që atyre u ra më shumë në sy nga Libri i Mormonit, kur po mësonin mbi Kishën.

Një Dëshmi Tjetër e Jezu Krishtit

Epashë një kopje të Librit të Mormonit në shtëpinë e mbesës sime në Ibadan të Nigerisë. Duke qenë një lexues i etur, isha kureshtar ta kuptoja se përse libri thotë se është “një dëshmi tjetër e Jezu Krishtit”, prandaj e mora librin dhe e lexova.

Nëntitulli “një dëshmi tjetër e Jezu Krishtit” ma hapi mendjen drejt mundësisë së një Shpëtimtari të gjithësishtëm në vend të një Shpëtimtari vetëm për izraelitët, çka në atë kohë ishte një shqetësim i madh për mua. Vizita e Tij te nefitët dhe themelimi i ligjeve dhe ordnancave të Tij mes atyre njerëzve, më bëri të dëshiroj të di më shumë mbi shërbesën e Tij.

Ai nëntitull më çoi të mësoja më shumë rreth Kishës.

Fillova ta ndiej Shpirtin teksa iu binda këshillave të shkruara në Librin e Mormonit, të tilla si lutja për ta ditur vetë të vërtetën (shih Moroni 10:4). Tani e di se Shpëtimtari jeton dhe na do të gjithëve ne.

Ezekiel Akeh, Ajdaho, SHBA

1 Nefi 8 – Frutë [më e Ëmbël] “se Gjithçka që Kisha Shijuar Ndonjëherë më Parë”

Te 1 Nefi 8:11-12, Lehi e përshkruan frutën e pemës së jetës si “më [e] ëmbël se gjithçka që kisha shijuar ndonjëherë më parë. . . . [Ajo] ma mbushi shpirtin tim me një gëzim jashtëzakonisht të madh.” Kur i lexova ato vargje, e ndjeva fuqishëm se kjo frutë ishte shumë e veçantë dhe dëshirova ta kem edhe unë.

U ndjeva sikur isha në vend të Lehit. Mendova mbi mënyrën se, po të isha Lehi dhe kjo frutë të ekzistonte njëmend, do të ndihesha ashtu si ai dhe do të dëshiroja jashtëzakonisht që edhe familja ime ta hante atë. Kjo ishte veçanërisht e vërtetë për mua sepse prindërit e mi nuk janë ende anëtarë të Kishës; kështu që edhe kur i lexoj tani këto vargje, ato duket se shprehin atë që është në zemrën time.

E dija se kjo frutë ishte e veçantë, madje përpara se ta dija që ajo përfaqësonte dashurinë e Perëndisë dhe ungjillin e Tij. Më vonë, pasi e kuptova kuptimin e frutës mendova se me sa saktësi është përshkruar ai në shkrimet e shenjta.

Shkrimet e shenjta janë vërtet anale të së vërtetës nga profetët dhe përmbajnë fjalën e Perëndisë.

Eun Jin Jiom, Gyeonggi, Koreja e Jugut

Jakobi [LiM] 5:74 – një Dëshirë për t'i Shërbyer Perëndisë

Kur po mësoja për Kishën, lexova Jakobin [LiM] 5:74. M'u ngulit fort që nga çasti kur e lexova. Kisha qenë anëtar shumë aktiv i kishës sime të mëparshme gjatë gjithë jetës sime dhe gjithmonë kisha pasur dëshirë t'i shërbeja Perëndisë. Madje shpresoja që një ditë të studioja filozofi dhe teologji për t'i shërbyer Atij. I kisha kaluar tashmë provimet e pranimit për të studiuar filozofi.

Por nuk do ta harroj kurrë [çastin] kur e lexova së pari atë shkrim të shenjtë. Më kujtohet se ishte nata pasi kisha marrë pjesë për herë të parë në një shërbim në Kishën SHDM. Gjatë njerit prej pushimeve midis orëve mësimore, pashë në tabelën e njoftimeve zbulesën e marrë nga Presidenti Tomas S. Monson lidhur me uljen e moshës së misionarëve.

Kur e lexova Jakobin [LiM] 5:74 atë natë, e dija se duhej t'i shërbeja Perëndisë. Dhe në njëfarë mënyre, duke i parë misionarët – ata dy të rinj që kishin të njëjtën moshë me mua – duke e dhënë jetën e tyre për Të, e dija se kjo ishte mënyra se si mund ta bëja atë. Natën përpara atij shërbimi në Kishë, kisha vendosur të pagëzohesha. Natën pas shërbimit, vendosa të shkoja në mision. Tani jam kthyer me nder në shtëpi pasi u kam shërbyer njerëzve të këndshëm të Misionit të Filipineve, Sebu Lindor.

Hozef Gutierres, Batangas, Filipine

Libri i Enosit – Falja për Mëkatet

Kur e lexova së pari Librin e Mormonit, nuk e dija se nga Kt'ia filloja. Po hasja vështirësi për faljen, veçanërisht të falja veten time dhe ta dija nëse isha e denjë për të marrë falje. Një nga motrat misionare më tha se do ta merrja përgjigjen në shkrimet e shenjta dhe që, nëse nuk e dija se ku të filloja, duhej të lutesha për të dhe shkrimet e shenjta që më duheshin, do të ishin atje. Vendosa ta shfletoja librin dhe të lexoja ku të ndaloja – libri i Enosit, vargjet 4-6. E dija se Libri i Mormonit ishte i vërtetë pikërisht në çastin pasi i lexova ato.

Xhenifer Andreski, Kaliforni, SHBA

Mosia 27 – Mundësia për Ndryshim

Kur e lexova së pari Librin e Mormonit, pjesa e Librit të Mormonit që më pëlqeu më së shumti, ishte te Mosia kur i biri i Almës po e refuzonte Kishën dhe po përpiqej ta shkatërronte atë. Por ndodhi një ndryshim kolosal tek ai – ai e ndjeu Frymën e Shenjtë dhe u shndërrua në besimtar. Vërtet më pëlqeu shumë ajo sepse mundësia për të ndryshuar duhet t'i jepet gjithsecilit.

Maria Gracia Henrike Gonzalez, Maule, Kili

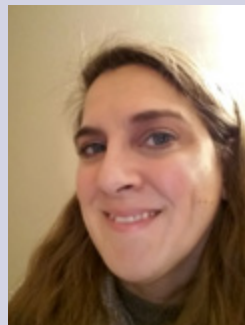
Ezekiel Akeh

Jozef Gutierrez

Xhenifer Andreski

Mari-Shantal Hog

Venu Baskar Naka

Mosia 27:28-29 – Lumturi dhe Shëlbim

Kur isha anëtare e re, më la mbresë Mosia 27:28-29. Kisha – dhe jam ende – shumë mirënjohëse që Zoti pati mëshirë për mua dhe më shëlboi nga një jetë me mëkat. Përpara pagëzimit tim, mendoja se isha e lumtur, por asgjë nuk mund të krahasohej me lumturinë që ndjeva pasi e pranova ungjillin e rivendosur. Nuk isha ndier kurrë kaq shumë vetëbesuese dhe e sigurt se një ardhme e ndritur do të vinte.

Pasi e pranova ftesën e Almës: “Ejani dhe pagëzohuni në pendim, që ju gjithashtu të mund të hani nga fruti i pemës së jetës” (Alma 5:62), përjetova të njëjtin ngushëllim dhe çlirim paqësor si Alma i Riu kur shkroi: “Unë isha në humnerën më të thellë; por tani unë shoh dritën e mrekullueshme të Perëndisë. Shpirti im qe dërrmuar nga mundimi i përjetshëm; por unë jam rrëmbyer dhe shpirti im nuk vuan më” (Mosia 27:29). Ky fragment më ndihmoi ta kuptoja se qasja ime e re ndaj jetës dhe lumturia ime e sapogjetur ishin themeluar mbi njohurinë se Jezu Krishti është Shpëtimtari im dhe Shëlbuesi im. Tani jam pafundësisht mirënjohëse që Shpëtimtari im e pagoi çmimin e drejtësisë dhe më lejoi mua, sërish e sërish, ta ndiej po të njëjtën dashuri shëlbuese çdo herë që pendohem.

Mari-Shantal Hog, Ontario, Kanada

Ai Libër i Vogël Blu

Urrita në Indi, vendi ku takova misionarët dhe mora pjesë për herë të parë në kishë. Ajo e diel rastisi që të ishte e diela e Pashkës. Për shkak të orarit të punës sime,

erdha vonë në kishë dhe mora pjesë në një orë mësimore të Shkollës të së Dieles për rininë, ku një nga misionarët po e zhvillonte mësimin. Ai citoi disa shkrime të shenjta nga një libër blu që nuk e kisha parë kurrë më parë, por që tingëllonte si Bibla. Teksa ai po jepte mësim, ndjeva një ndjenjë të fuqishme në zemër dhe e dija se edhe unë duhej ta zotëroja këtë libër.

Shkova drejtpërdrejt tek ai pas orës mësimore dhe i thashë: “Më duhet ai libër”. Meqë ai libër ishte kompleti i tij vetjak i shkrimeve të shenjta, ai nuk mund të ma jepte, por më la që ta shihja e ta prekja. Munda të shihja germa të arta të shtypura në kapak: “Libri i Mormonit”. Ndjeva sërish të njëjtën ndjenjë se më duhej ai libër për vete. Misionari më mori adresën dhe më premtoi të ma sillte një. Sigurisht, misionarët erdhën në shtëpinë time pak kohë më pas dhe më paraqitën kopjen time vetjake të Librit të Mormonit. Pastaj, ata filluan të më jepnin mësim diskutimet.

Atë vit, Pashka solli një bekim të pabesueshëm në jetën time: Librin e Mormonit. Ai libër i vogël blu ka sjellë një frymë jete në jetën time dhe jam tepër mirënjohës që pata privilegjin të mësoj prej tij. ■

Venu Baskar Naka, Kaliforni, SHBA

TË VËRTETA TË FUQISHME NË LIBRIN E MORMONIT

“Diçka e mrekullueshme ndodh kur një fëmijë i Perëndisë kërkon të dijë më shumë rreth Tij dhe Birit të Tij të Dashur. Askund tjetër nuk jepen mësim më qartë dhe më fuqishëm këto të vërteta sesa në Librin e Mormonit. . . .

Vëllezërit dhe motrat e mia të dashura, unë dëshmoj se Libri i Mormonit është vërtet fjala e Perëndisë. Ai përmban përgjigjet për pyetjet më të vështira të jetës.”

Presidenti Rasëll M. Nelson, “Libri i Mormonit: Si do të ishte Jeta Juaj pa Të?” *Liahona*, nëntor 2017, f. 61, 62.

NJERËZIT E MIRË TË SEINT-XHORXHIT

Kur isha rreth 12 vjeç, pashë një film të Kishës që paraqiste Presidentin Lorenzo Snou (1814-1901) duke u lutur për shenjtoret e ditëve të mëvonshme në Seint-Xhorxh të Jutës në SHBA, të cilët po vuanin nga thatësira e egër.

“Zot”, u lut Presidenti Snou, “beko-ji njerëzit e mirë të Seint-Xhorxhit.”

Ajo frazë, “njerëzit e mirë të Seint-Xhorxhit”, la një mbresë afatgjatë në mendjen time djaloshare. Meqë jetoja në Kili, u përpoqa të përfytyroja se çfarë shenjtoreësh besnikë duhet të ishin “njerëzit e mirë të Seint-Xhorxhit”. Dëshiroja t’i takoja ata.

Më shumë se 30 vjet më vonë, në vitin 2005, familja ime dhe unë e çuam djalin tonë të dytë në Provo të Jutës, që të bashkohej me vëllanë e tij, i cili po studioje në Universitetin “Brigam Jang”. Mbrëmjen pasi arritëm, thashë: “Dua të shkojmë e të shohim njerëzit e mirë të Seint-Xhorxhit”.

“Por, Babi”, kundërshtoi djali më i madh, “Seint-Xhorxhi është shumë larg.”

“Shiko”, iu përgjigja, “Babi pagoi për biletat e avionit. Babi po paguan për ushqimin. Babi po paguan për karburantin. Babi do vetëm një gjë për vete. Ai dëshiron të takojë njerëzit e mirë të Seint-Xhorxhit!”

“Dakord”, tha im bir, pasi e kuptoi se e kisha seriozisht.

Ditën tjetër bëmë udhëtimin me makinë prej 418 kilometrash. Pas mbërritjes në Seint-Xhorxh, ne shkuam në qendrën e vizitorëve në tempull dhe vizituam shtëpinë e dimrit të Presidentit Brigam Jang (1801-1877). Vizituam edhe tabernakullin, ku më ftuan t’i flisja për pak çaste familjes sime nga e njëjta foltore ku Presidenti Snou iu ishte drejtuar “njerëzve të mirë të Seint-Xhorxhit”. Ne ecëm përreth qytetit, duke parë dhe duke takuar njerëzit. Ata dukeshin si shenjtore të zakonshëm e besnikë të ditëve të mëvonshme.

Isha i lumtur që shkuam. Por, kur u kthyem në Kili, kuptova diçka: I kisha parë më përpara “njerëzit e mirë të Seint-Xhorxhit”.

Për shkak të punës sime dhe thirrjeve të mia në Kishë, kisha udhëtuar në mbarë Kilin. Në Kalama, kisha parë rinj në moshë madhore që përpique-shin fort t’i mbanin urdhërimet. Në La Serena, kisha parë prindër të përkushtuar, që vijnë herët, bashkë me fëmijët e tyre, për mbledhjet e Kishës. Në Antofagasta, kisha parë shenjtore të ditëve të mëvonshme që përpique për atë që është e drejtë, çdo ditë. Në Vajenar, Kopiaó, Kaldera, Tokopija dhe qytete të tjera, kisha parë anëtarë që bien në gjunjë për t’u lutur dhe pastaj ecin përpara edhe kur gjërat nuk janë të lehta.

Kur shoh shenjtore besnikë të ditëve të mëvonshme, që binden dhe durojnë – pavarësisht se ku jetojnë ose me çfarë sfidash përballen – them me vete: “Këta janë njerëzit e mirë të Seint-Xhorxhit”. ■
Klaudio Gonzales, Antofagasta, Kili

Kur shoh shenjtore besnikë të ditëve të mëvonshme – pavarësisht se ku jetojnë – them me vete: “Këta janë njerëzit e mirë të Seint-Xhorxhit”.

“NË FAKT, JAM NJË PREJ TYRE”

Sapo isha ulur në autobus, kur një burrë nga ana tjetër e ndenjësive u përkuul drejt meje dhe tha: “Ju keni një shpirt të bukur”.

Pa dyshim që u befasova. Nuk më kishin bërë kurrë përgëzime për shpirtin tim më parë. E pasigurt se si të përgjigjesha, thjesht thashë: “Faleminderit”.

Burri më tha se ai mund ta dallonte për shkak të punës me grupin e tij fetar. E dëgjova teksa më dha këshilla mbi mënyrën se si ta mbaja të bukur shpirtin tim.

Kur autobusi ndaloi në një stacion, që të dy u ngritëm të dilnim dhe ai më dha një mendim të fundit: “Sigurohu që të mos t’i dëgjosh ata mormonët”.

U duk sikur koha ngriu për një çast. Ky burrë kishte parë diçka të veçantë në pamjen time, por ai nuk e kishte idenë se ajo ishte *në saje të besimit* tim fetar.

Si do t’i përgjigjesha? Që të jem e ndershme, mendimi im i parë ishte që të mos thosha gjë dhe të bëja sikur nuk e kisha dëgjuar. Shqetësohesha se, po t’i thosha se isha anëtare e Kishës, ai mund të reagoonte negativisht ose madje ashpër.

Por më pas një shkrim i shenjtë më erdhi në mendje: “Në fakt unë nuk kam turp për ungjillin e Krishtit, sepse ai është fuqia e Perëndisë për shpëtimin e cilitdo që beson” (Romakëve 1:16). E kuptova se nuk kisha turp për ungjillin dhe e dija se shpirti im nuk mund të shndriste për të tjerët nëse nuk qëndroja si dëshmitare. Me vendosmërinë time të përtëritur, e pashë

E dija se shpirti im nuk mund të shndriste për të tjerët nëse nuk qëndroja si dëshmitare.

burrin dhe i thashë: “Në fakt, jam një prej tyre”.

Burri më vështroi dhe unë e vështrova atë. Për habinë time, ai qeshi dhe tha se nuk mund të bashkohej me Kishën sepse ishte shumë i dhënë pas kafes. Edhe unë qesha dhe vazhduam në rrugët tona të veçanta.

Ende deri më sot, jam e gëzuar për zgjedhjen që bëra. E di se mund të jetë e vështirë të qëndrosh si anëtare e Kishës. Ndonjëherë mund të jetë tmerruese! Por kur ngrihemi për Perëndinë, shpirtrat tanë mund të shndrijnë si drita për botën. ■

Ebi Thorn, Jutë, SHBA

Vrapimet e mia në parkim vazhduan thujse rregullisht për tre vjet.

VRAPIMI PËR NË KISHË

Një ditë, teksa po kërkoja një vend ku të vrapoja, vendosa të provoja parkimin e një kishë në lagjen time të banimit. Më pëlqente sepse kishte ndriçim dhe ishte i shtruar. Zbulova se, po të vrapoja 10 deri 15 herë përreth ndërtesës, do ta plotësoja stërvitjen time prej 4,8 km.

Vrapimet e mia në parkim vazhduan thujse rregullisht për tre vjet. Herë pas here, shihja njerëz në parkim sepse nganjëherë vrapoja gjatë shërbësive të Kishës ose veprimtarive të tjera.

Disa herë, pata përshtypjen se më duhej të flisja me dikë rreth Kishës, por nuk e kisha idenë se si ta bëja atë. Një mbrëmje, kur po kthehesha nga puna për në shtëpi, vendosa të kaloja anej dhe të shihja nëse do të gjeja ndonjë njeri. Kur hyra në ndërtesën e kishës, gjeta misionarë teksa po kryenin intervista me presidentin e

tyre të misionit. U paraqita dhe u ulëm në korridor. Ai ishte vendi ku ata më dhanë mësimin tim të parë të ungjillit.

Gjatë dy javëve të ardhshme, vazhdova të takohesha me misionarët. Kur mora pjesë në mbledhjen e sakramentit, anëtarët e lagjes më shfaqën dashuri, pranim, miqësim dhe nxitje. Teksa mendova për atë që po mësoja, e kuptova se kureshtja rreth Kishës ishte shndërruar në nevojën për mua që të vendosja të pagëzohesha. E ndjeva se po nxitesha nga Shpirti që të bëja atë që Ati im Qiellor donte që unë të bëja, por vazhdova të hasja vështirësi për vendimin tim. Më së fundi, u pagëzova në nëntor 2001, në moshën 36-vjeçare.

Vendimi im që të vrapoja në parkimin e kishës, dukej i parëndësishëm në atë kohë. Por ai më çoi drejt beki-meve të mia më të mëdha: anëtarësia

ime në Kishë, takimi me bashkëshorten time të mrekullueshme, Xheniferin, dhe vulosja me të për kohën dhe përjetësinë në Tempullin e San-Diegos në Kaliforni.

Pra, nëse ju ndodh të shihni dikë që po stërvitet në parkimin e shtëpisë suaj të mbledhjeve, thujtini se kush jeni! Nuk i dihet asnjëherë – ai apo ajo shumë shpejt mund të bëhet anëtar i më i ri i lagjes suaj! ■

Daniel R. Tompson, Kaliforni, SHBA

KËSHILLA QË NUK DOJA TA DËGJOJA

Kur bashkëshorti im dhe unë vendosëm që të nisnim sipërmarrjen tonë, tre vjetët e parë qenë të vështira. Nuk po ia dilnim të nxirrnim fitim dhe po hynim në borxh. Punuam shumë, por probleme të papërfytyrueshme e bënë atë kohë më të vështirën e jetës sonë.

U bë dhe më keq kur vjehrra ime ndërroi jetë ditën pas Krishtlindjes dhe vetëm një javë më pas, në vigjiljen e Vitit të Ri, unë u sëmura rëndë. Në atë kohë ishim të rrënuar financiarisht, e kishim humbur makinën tonë dhe, më e keqja, e kishim humbur sigurimin shëndetësor.

Përfundimisht, më diagnostikuan me një lloj kanceri që përhapej shpejt dhe që kishte qenë duke u zhvilluar për të paktën pesë vjet. Ishte i rëndë dhe kërkonte operacion të menjëhershëm. Po më ikte koha dhe nuk kishim para për kujdesin e shtrenjtë shëndetësor që më nevojitej.

Bashkëshorti im dhe unë u takuam me peshkopin tonë dhe kërkuan ndihmë. I shpjeguan se ky ishte me kuptimin e plotë të fjalës, një rast për jetë a vdekje. Peshkopi u shqetësua, por na tha se u ndje i nxitur të priste pak më shumë përpara se të na jepte ndihmë, për të parë nëse do të krijohet një mënyrë tjetër për ne. Ai na siguroi që, nëse besimi ynë do të ishte i mjaftueshëm, Zoti do të siguronte një mënyrë që unë ta merrja ndihmën që më nevojitej.

Në fillim, përgjigja e peshkopit më zemëroi dhe më mërzi. Ndjeva se që të dy, ai dhe Zoti, më kishin braktisur. Por unë kisha një dëshmi për ungjillin dhe besoja se peshkopi ynë ishte thirrur nga Perëndia. Pavarësisht nga hidhërimi im, u luta që Ati Qiellor të

më ndihmonte të vazhdoja ta doja, respektoja dhe përkrahja peshkopin tim. Kur u luta për këtë, mora ngushëllim dhe e ndjeva se Zoti do të më ndihmonte në ndonjëfarë mënyre.

Bashkëshorti im dhe unë ecëm përpara me besim dhe unë i bëra analizat e nevojshme dhe e planifikova operacionin, pavarësisht nga mungesa e parave. Ditën përpara operacionit, e shitëm sipërmarrjen tonë me një çmim të mirë, gjë që na lejoi t'i paguanim të gjitha faturat e mia mjekësore.

Tani u bë e qartë se përse peshkopi im kishte ngurruar të ndihmonte. Ai kishte vepruar sipas frymëzimit me qëllim që unë të kisha një përvojë të vlefshme shpirtërore. Ajo përvojë më mësoi t'i mirëbesoj Shpëtimtarit edhe kur shtegu duket shkurajues dhe i frikshëm. Jam mirënjohëse për këshillën që nuk doja ta dëgjoja nga peshkopi im. Unë e di tani se Perëndia është një Perëndi mrekullish dhe se Ai nuk na braktis kurrë. ■
Emri nuk jepet, Porto-Alegre, Brazil

Po më ikte koha dhe nuk kishim para për kujdesin e shtrenjtë shëndetësor që më nevojitej.

Tre Udhëtime të Pionierëve të Kohës së Sotme

Nga Sara Kinan

Ndërkohë që po shërbeja në misionin tim në Melburn të Australisë, isha në një lagje që përbëhej nga studentë ndërkombëtarë. Kur ata po mësonin rreth pionierëve në Shkollën e së Dielës, pyeta veten se sa të interesuar do të ishin – ata ishin thuajse të gjithë të kthyer në besim së fundi dhe asnjëri nuk kishte ndonjë paraardhës që të kishte përshkruar fushat e Amerikës Veriore.

Për çudi, shumë nga studentët ndërkombëtarë qenë magjepsur nga historitë që u treguan. Disa prej tyre përmendën se si lidheshin me shenjtorët e hershëm në nivel vetjak: ashtu si edhe pionierët, këta studentë ndërkombëtarë ishin të kthyer në besim së fundi dhe kishin bërë sakrificë për ta ngritur Kishën në zonat ku jetonin. Për disa nga këta anëtarë, Kisha ishte ose e vogël, ose nuk ekzistonte fare në vendin e tyre. Ata ishin pionierë të kohës së sotme, që po farkëtonin

një trashëgimi të re fetare për brezat e ardhshëm.

Ja tek janë tri përvoja nga të kthyerit në besim që u janë bashkuar radhëve të pionierëve modernë.

RESPEKTIMI I FAMILJES SIME NË MËNYRA TË REJA

Nami Çan, Taojuan, Tajvan

Familja ime dhe shumë nga të afërmit e mi në Tajvan janë budistë. Kur isha e vogël, më kujtohet që ndihmoja për përgatitjen e ofertave për paraardhësit dhe perëndi të shumta për Vitin e Ri kinez dhe festa të tjera. Kjo ishte një traditë familjare për ne si edhe një mënyrë për t'i përkujtuar paraardhësit tanë dhe për të sjellë paqe e begati në familjen time.

Kur disa nga të afërmit e mi u bashkuan me një kishë të krishterë e të gjitha sekteve, kjo fillimisht nuk pati asnjë

Tre të rinj në moshë madhore tregojnë historitë e tyre të bashkimit me Kishën dhe krijimit të një trashëgimie besimi për veten dhe familjet e tyre.

ndikim në familjen time. Por gjatë festivalit Çing Ming, kur adhurohen paraardhësit dhe digjet temjan në varret e tyre, të afërmit e mi të krishterë nuk pranuan të merrnin pjesë. Ata thanë se qenë zotuar që t'i mbanin Dhjetë Urdhërimet, veçanërisht: “Nuk do të kesh perëndi të tjerë para meje” (Eksodi 20:3). Familja ime nuk kishte diskutuar për besime të

tjera më parë, por, që prej asaj dite e në vijim, krishterimi përfaqësonte shkatërrimin e traditave në sytë e familjes sime dhe shihej si diçka negative.

Kur ndiqja universitetin, u takova me misionarë shdm në rrugë. Normalisht, nuk do të kisha qenë e interesuar për atë që kishin për të thënë, por disa përvoja ma patën përgatitur zemrën që ta pranoja mesazhin e tyre. Ndërkohë që takohesha me ta, rashë dakord që të lutesha dhe ta lexoja Librin e Mormonit dhe fillova të zhvilloja një dëshmi vetjake mbi atë që po më mësohej. Por, për shkak të ndjenjave të prindërve të mi kundër krishterimit, unë nuk doja t'u tregoja se doja të pagëzohesha. Shumë muaj pas takimit tim të parë me misionarët, më në fund u thashë prindërve se doja të pagëzohesha dhe se doja të shërbeja në një mision.

Ata u mërzitën, por unë e dija se po bëja zgjedhjen e duhur.

Unë nuk kam ndonjë paraardhës pionier, por më duket se e kuptoj sakrificën e tyre. Është e vështirë të heqësh dorë nga disa tradita dhe të përballësh me kundërshtim nga pjesëtarët e familjes. Edhe tani, pesë vjet pasi iu bashkova Kishës, kohë në të cilën kam shërbyer edhe në një mision, familja ime nuk e mbështet plotësisht vendimin tim, por ka arritur ta pranojë. Bashkimi me Kishën më ka lejuar ta respektoj familjen time në mënyra të reja, duke e bërë historinë familjare dhe duke kërkuar paraardhësit e mi. Dëshmia ime për Jezu Krishtin dhe Shlyerjen e Tij më ndihmon për të zgjidhur çfarëdo konflikti që mund të kem me familjen time.

GJETJA E GËZIMIT NË UNGJILL

Harri Guan, Jutë, SHBA

Unë u rrita në Kinë dhe e konsideroja veten të krishterë, pavarësisht nga fakti që në të vërtetë nuk shkoja kurrë në kishë. Kisha interes për Perëndinë dhe Jezu Krishtin dhe mendoja se doktrina e krishterë ishte shumë ngushëlluese.

Kur u zhvendosa në Shtetet e Bashkuara për kolegjin, fillova të shkoja në

një kishë të krishterë e të gjitha sekteve. Pas disa muajsh, dëgjova rreth Kishës së Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme nga disa miq që po merrnin parasysh të ndiqnin Universitetin "Brigam Jang". Pyeta disa studentë të kisha e krishterë rreth shenjtorëve të ditëve të mëvonshme dhe u befasova kur ata më paralajmëruan me zjarr që t'u qëndroja larg "mormonëve". E dëgjova këshillën e tyre fillimisht, por, kur po bëja një kërkim në mjetet shoqërore të komunikimit rreth një javë më vonë, u ndesha me një bisedë nga Plaku Xhefri R. Holland, i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve. Në bisedë, ai përmendi se anëtarët e Kishës duhet të kenë respekt për fetë e tjera (shih "Faith, Family, and Religious Freedom" ["Besimi, Familja dhe Liria Fetare"], [lds.org/prophets-and-apostles](https://www.lds.org/prophets-and-apostles)). Ndërsa po e dëgjova Plakun Holland, ndjeva atë që tani e njoh si Shpirti dhe vendosa që duhej të mësoja më shumë rreth Kishës.

Përfundova duke shkuar në kishë dhe më vonë u takova me misionarët. U preka nga mësimet e tyre, veçanërisht nga plani i shpëtimit. Kur

vendosa të pagëzohesha, prindërit e mi nuk qenë shumë të gëzuar, por e pranuan se isha mjaft i rritur sa të vendosja vetë. Kur gjyshërit e mi më vizituan në Amerikë disa muaj më vonë, unë isha në gjendje t'u jepja mësim rreth Ungjillit. Të dy ata vendosën të pagëzoheshin.

Ungjilli më ka sjellë shumë gëzim dhe më çoi tek ajo që së shpejti do të jetë bashkëshortja ime. Ia vlejti çdo sakrificë që më është dashur të bëj apo do të bëj.

SHTRIMI I UDHËS PËR BREZAT E ARDHSHËM

Bruk Kinikini, Havai, SHBA

U bashkova me Kishën kur isha 15 vjeçe, por pata shkuar në kishë dhe e kisha zhvilluar besimin e dëshminë time qysh kur isha fëmijë. Edhe pse isha e vetmja anëtare në familjen time, miqtë e mi besnikë më donin dhe më udhëhoqën me shembullin e tyre.

Ndryshe nga pionierët e vjetër, mua nuk m'u desh kurrë të çaj me një karrrocë dore përmes fushave të ngrira.

Në fakt, nuk përjetova fare vështirësi të mëdha kur iu bashkova Kishës. Sigurisht, humba disa miq, m'u desh të shkoja vetëm në kishë dhe të shkoj në seminar vetë. Por kur mendoj rreth ndikimit që kjo pati dhe vijon të ketë te familja ime, unë e di se ishte një nga vendimet më të mira që kam marrë ndonjëherë. Vendimi im për t'u pagëzuar, për t'u vulosur në tempull dhe për të qëndruar besnike ndaj besëlidhjeve të mia, ka krijuar një reaksion zinxhir që do të ndikojë pozitivisht në jetën e tre fëmijëve të mi të mrekullueshëm, si dhe brezat e ardhshëm, përgjithmonë.

Të qenit pionier ka të bëjë me shtrimin e udhës për të tjerët. Më pëlqen të mendoj se një nga bekimet e shumta që kam marrë nga të qenit anëtare besnike e Kishës, është se mund të ndihmoj për të sjellë të tjerë në Krisht. Një ngjarje në dukje e vogël – ashtu si pagëzimi i një vajze 15-vjeçare në Maui të Havait, ose lutja përulësisht e një djali 14-vjeçar në një korije – mund të ndryshojnë jetën e familjeve në të kaluarën, të tashmen dhe të ardhmen.

Titulli bashkëkohor i pionierit nuk u lihet vetëm të kthyerve në besim. Ndërsa kërkojmë të ndërtojmë një trashëgimi të përhershme besnikërie për brezat e ardhshëm, të gjithë mund të bëhemi pionierë. ■

Autorja jeton në Jutë, SHBA.

PRETENDIMI I TRASHËGIMISË SONË PIONIERE

"E dua dhe e nderoj besimin dhe kurajën e atyre pionierëve të hershëm

të Kishës. Paraardhësit e mi në atë kohë jetonin një oqean përtej Asnjë nuk kreu udhëtimin përmes fushave. Por si anëtar i Kishës, e quaj me mirënjohje dhe krenari si timen atë trashëgimi pioniere.

Me të njëjtin gëzim, i quaj të miat trashëgimitë e pionierëve të ditëve moderne e të sotme të Kishës, që jetojnë në çdo komb dhe historitë e të cilëve të këmbënguljes, besimit dhe sakrificës i shtojnë vargje të reja e të lavdishme korit të mrekullueshëm të himnit të ditëve të mëvonshme të mbretërisë së Perëndisë."

Plaku Diter F. Uhtdorf i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, "Besimi i Atit Tonë", *Liahona*, maj 2008, f. 70.

Ndiheni të Shkëputur? Provojeni ta Ulni Ritmin

Nga Sharlot Larkabal

Revistat e Kishës

Nëse e renditni qëndrimin në radhë të gjata së bashku me merimangat dhe gjarpërinjtë në listën e maktheve tuaja vetjake, nuk jeni të vetmit.

Qoftë nëse po qëndroni në radhë, jeni me makinë në trafik ose po prisni të vijë autobusi, ne e urrejmë pritjen.

Për fatin tonë të mirë, kohët e pritjes tani po bëhen të ngjashme me makthet: një mundësi së cilës i druhami, por jo një realitet i përditshëm. Ne jetojmë në kohë pa pritje fare. Teknologjia po e përshpejton gjithçka aq shumë, sa që kemi vëmendje që zgjat më pak se ajo e peshkut të artë (po, vërtet).¹ Kur ngrihet nevoja për të pritur, përpiqemi ta mbushim kohën – zakonisht duke iu drejtuar një aparati celular.

Nuk ka asgjë të gabuar në thelb të teknologjia ose efektshmëria, por një ritëm i shpejtë dhe shpërqendrim të vazhdueshme mund të na pengojnë nga diçka më e rëndësishme.

Më tepër sesa një Shkrim i Shenjtë i Goditur

Jo shumë kohë më parë, po ndihesh pa asnjë spirancë shpirtërore. Nuk

mund ta kuptoja. Shkoja në kishë, bëja lutje të shkurtra dhe u hidhja një sy shkrimeve të shenjta. Ndonjëherë ndieja nxitje shpirtërore, por në përgjithësi, ndihesh disa e shkëputur.

Kur ia thashë Atit Qiellor këtë në një lutje me ankth, më erdhën në mendje këto fjalë: “Ndal. . . dhe prano. . . që jam Perëndi” (Psalmi 46:10).

Ishte sikur fjala *ndalu* të ishte theksuar me ngjyrë, nënvizuar dhe shkruar me germa të theksuara.

Mund të kisha qenë duke bërë të gjitha gjërat e drejta, por po i bëja me shpejtësi të madhe dhe me përqendrim të cekët. Kisha përvetësuar një qasje të shpërqendruar ndaj të jetuarit të ungjillit.

Asnjë praktikë fetare nuk mund të më sillte lidhje të thellë shpirtërore nëse pjesëmarrja ime ishte kaq e përciptë dhe e shpërqendruar. Ishte shumë më tepër sesa një shkrim i shenjtë i goditur. Në mënyrë që ta njihja Perëndinë dhe të lidhesha me njohurinë hyjnore, depërtuese për të cilën po përmallohesha, duhej të ulja ritmin dhe të ndalesha.

Nuk ishte e lehtë t’ia vija veshin asaj nxitjeje. Por kjo solli të gjithë ndryshimin.

**“Vdes të pres”,
është diçka që
nuk thuhet nga
askush. Por
ndoshta duhet
thënë.**

Tani, Ulni Pak Ritmin . . .

Nefi na mëson se ata që “*kërkojnë me zell* do të gjejnë dhe misteret e Perëndisë do t’u *shpalosen* nëpërmjet fuqisë së Frymës së Shenjtë” (1 Nefi 10:19; theksimi i shtuar).

Le ta shqyrtojmë imtësisht këtë varg: Për t’i mësuar misteret e Perëndisë duhet *kërkim me zell*. Është një praktikë e qëndrueshme në kohë dhe e qëllimshme, jo një kërkim i njëherëshëm në google. Tjetër: misteret nuk na shkrepin në mendje; ato *shpalosen* gradualisht. Ky proces kërkon kohë. Dhe ajo kohë është vendimtare! *Koha*

që kalojmë duke u përsiatur dhe kërkuar na jep *kohë* për t'u lidhur me Shpirtin, nëpërmjet fuqisë të së Cilit vijmë përgjigjet.

Presidenti Dejvid O. Mek-Kei (1873–1970) deklaroi se meditimi – “i thellë, reflektimi i vazhduar mbi një temë fetare” – është “një nga . . . dyert më të shenjta përmes së cilave kalojmë në praninë e Zotit”.² Duke e ulur ritmin, mund t'i hapim një derë zbulesës. Mund t'i kapërcejmë idealet

bishtnuese të botës dhe të lidhemi me hyjnoren. Ne *kemi nevojë* për atë derë. Kemi nevojë ta ulim ritmin.

Duhet Përpjekje

Për mua, ulja e ritmit nënkuptonte të gjunjëzohesha e të flisja me zë të lartë ndërsa lutesha. Mbajtja e trupit në pozicion nderimi dhe dëgjimi i vetë fjalëve të mia më ndihmoi të përqendrohesha më mirë. Ulja e ritmit nënkuptonte studimin

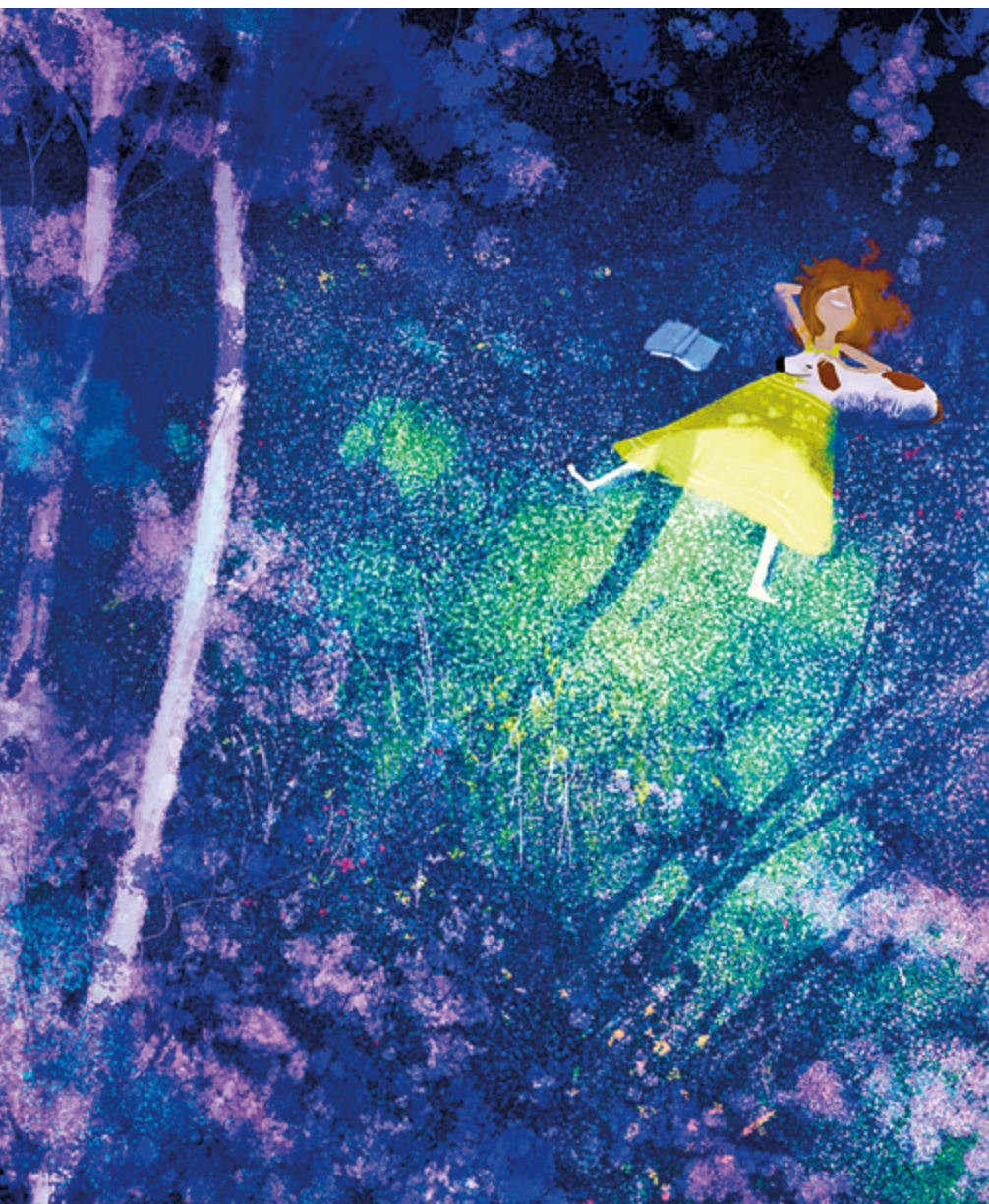
e shkrimeve të shenjta në libër dhe mbajtjen e shënimeve me shkrim dore. Kërkon më tepër përpjekje dhe kohë dhe kjo përpjekje dhe kohë e shtuar është një mënyrë e mirë që të “zgjohe[m]i dhe . . . të v[ëmë] në veprim aftësitë t[on]a”, duke e lejuar kështu Shpirtin dhe dëshirën për të vërtetën “të veprojë në [ne]” dhe atë farë dëshmie “të lëshojë rrënjë, që të mund të rritet dhe të na japë frut[ë]” (Alma 32:27, 37).

Mund të gjejmë thuajse çfarëdo informacioni me pak shtypje të tastierës, por kuptueshmëria shpirtërore dhe kthimi në besim kërkon *kohë* dhe përpjekje të *zellshme*. *Mënyra* se si e ulni ritmin dhe ia përkushtoni përpjekjet tuaja ungjillit nuk është e rëndësishme, mjafton që ta bëni! Kur informacionin na e ushqejnë me lugë, ne e mënjojmë një pjesë të madhe të pjesëmarrjes sonë vetjake në vetë të nxënin tonë. I heqim mundësitë për t'u lidhur me Shpirtin.

Ne me siguri që mund ta përqafojmë teknologjinë dhe përparimet që i bëjnë më të lehta punët e përditshme dhe na mundësojnë ta përdorim më me efektshmëri kohën tonë. Por nuk mund t'ia lejojmë vetes ta përvetësojmë të jetuarin e shpërqendruar e të menduarin e cekët që shumë shpesh e shoqëron përdorimin e teknologjisë. Në vend që t'i trembemi nevojës për të pritur, mund ta përqafojmë atë si një mundësi për të ulur ritmin, medituar dhe për ta thelluar lidhjen tonë me Shpirtin. ■

SHËNIME

1. Shih Leon Watson, “Humans Have Shorter Attention Span Than Goldfish, Thanks to Smartphones”, *The Telegraph*, 15 maj 2015, telegraph.co.uk.
2. *Teachings of Presidents of the Church: David O. McKay* (2011), f. 31, 32.

Përballja me Pyetje të Vështira:

TRE PARIME QË MUND TË NDIHMOJNË

Ja se si të kërkon përgjigje në një mënyrë që jua forcon besimin.

Keni pasur ndonjëherë ndonjë pyetje rreth ungjillit ose Kishës? A jeni shqetësuar ndonjëherë që pyetja juaj do të thotë se nuk keni mjaftueshëm besim ose që dëshmia juaj nuk është e fortë mjaftueshëm?

Pyetjet janë një pjesë normale dhe e domosdoshme e udhëtimit tuaj nëpër vdekshmëri. Ato mund

t'ju çojnë drejt mprehtësisë dhe besimit më të madh. Sidoqoftë, qëndrimi, shtypa dhe procesi juaj për gjetjen e përgjigjeve ndikojnë te rezultati.

Në seminar do t'i mësoni këto tre parime të zotërimit doktrinor që mund të ndihmojnë për t'ju udhërrëfyer drejt të vërtetave të përjetshme.

1. Veproni me Besim

Kur të keni një pyetje, mund të veproni me besim duke zgjedhur t'i mirëbesoni Perëndisë dhe t'i drejtoheni Atij të parit për përgjigje. Perëndia jep përgjigje “rresht pas rreshti, parim pas parimi” (2 Nefi 28:30). Është e rëndësishme të mbështeteni te dëshmia që keni tashmë në kohë dyshimi.

“Kini dyshim te dyshimet tuaja përpara se të keni dyshim te besimi juaj.”¹ – Plaku Diter F. Uhtdorf
 “Mbahuni fort tek ajo që tashmë e dini dhe qëndroni të paepur derisa vjen dija e mëtejshme.”² – Plaku Xhefri R. Holland

2. Shqyrtojini Konceptet dhe Pyetjet me një Këndvështrim të Përjetshëm

Nëse i merrni parasysh pyetjet në kuadrin e planit të shpëtimit dhe të mësimëve të Shpëtimtarit, mund të filloni t'i shihni gjërat ashtu siç i sheh Perëndia. Kjo do t'ju ndihmojë t'i shqyrtoni sërish pyetjet tuaja duke përdorur standardet e Perëndisë për të vërtetën në vend që të përdorni të botës.

“Të qenit të ankoruar tek e vërteta e përjetshme . . . do të na japë paqe që vjen nga besimi në Jezu Krisht dhe te njohuria që jemi në shtegun drejt jetës

së përjetshme.”³ – Presidenti Dallin H. Oaks
 “Nëse zbuloni diçka që duket se po e bllokton gëzimin dhe dritën e ungjillit në jetën *tuaj*, unë ju ftoj ta shihni sipas një këndvështrimi ungjillor. Shihni përmes një lenteje të ungjillit dhe jini vigilentë që të mos i lejoni çështje të parëndësishme ose të paqëndrueshme në jetë t'ua errësojnë pamjen tuaj të përjetshme të planit të madh për lumturinë.”⁴ – Plaku Geri E. Stivenson

3. Kërkoni Kuptueshmëri të Mëtejshme nëpërmjet Burimeve të Caktuara në Mënyrë Hyjnore

Perëndia ju ka dhënë burime të shumta për t'i përdorur teksa kërkoni të vërtetën. Këto burime përfshijnë Frymën e Shenjtë, shkrimet e shenjta, familjen tuaj, udhëheqësit e Kishës madje edhe burime jashtë Kishës që jua forcojnë besimin në

Jezu Krisht. Kur të kërkoni përgjigje, sigurohuni që të bëni dallimin midis burimeve jo të besueshme dhe atyre të besueshme, gjë e cila do t'ju forcojë besimin dhe do ta ftojë Frymën e Shenjtë në jetën tuaj.

“Dobi të mëdha . . . vijnë nga përpjekjet tuaja për ta zmadhuar, zgjeruar dhe shtuar të kuptuarin tuaj të së vërtetës. Përdorini shkrimet e shenjta dhe deklaratimet e profetëve për ta zgjeruar njohurinë tuaj.”⁵ – Plaku Riçard G. Skot (1928–2015)

“Ne vazhdimisht kërkojmë të vërtetë nga gjithë librat e mirë dhe nga burime të tjera të dobishme. ‘Në qoftë se ka diçka të virtytshme, të dashur ose me famë të mirë apo të denjë për t’u lavdëruar, ne i kërkojmë këto gjëra’ [Nenet e Besimit 1:13].”⁶
– Plaku Diter F. Uhtdorf

Provojeni vetë!

Shembujt vijues tregojnë se si mund të bëhet kjo. Vini re se këto nuk janë përgjigje të plota, thjesht shembuj se si një i ri apo e re mund të provojë t’u

përgjigjet këtyre pyetjeve vetë. Duhet të vazhdoni të studioni e të luteni për temat rreth të cilave keni pyetje që të gjeni përgjigje dhe ta forconi dëshminë tuaj.

Pse një Atë i dashur Qiellor lejon që të ndodhin gjëra të këqija?

Veproni me besim: E kam ndier dashurinë e Perëndisë për mua dhe e di se Ai ekziston, ndonëse nuk e kuptoj përse Perëndia lejon që të ndodhin gjëra të këqija.

Shqyrtojini konceptet dhe pyetjet me një këndvështrim të përjetshëm: Liria e zgjedhjes është një pjesë e rëndësishme e planit të shpëtimit. Perëndia na dërgoi poshtë në tokë për të përjetuar sprovë, për të marrë vendime dhe për të marrë një trup fizik. Por lejimi që njerëzit të marrin vendime do të thotë që ndonjëherë njerëzit do të bëjnë zgjedhje të gabuara dhe do të prekin jetën e njerëzve të tjerë. Dhe sprovat që nuk janë rrjedhojë e zgjedhjeve të këqija – të tilla si katastrofat natyrore, paaftësia dhe vdekja – mund të na sigurojnë mundësi që t’i forcojmë dëshmitë tona dhe t’i mirëbesojmë Perëndisë.

Kërkoni kuptueshmëri të mëtejshme nëpërmjet burimeve të caktuara në mënyrë hyjnore:

Çfarë thonë shkrimet e shenjta dhe profetët e kohëve të sotme për arsyen pse kalojmë gjëra të vështira? “Fatkeqësia jote dhe mjerimet e tua do të jenë veçse një çast i shkurtër; Dhe atëherë, në qoftë se i duron mirë ato, Perëndia do të të lartësojë nga lart” (DeB 121:7–8). Plaku Xhefri R. Holland, i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, tha: “Perëndia kurrë nuk na lë të vetëm, kurrë nuk na lë të pandihmë në sfidat që hasim”.⁷ Nuk i di arsyet pas të gjitha sprovave të mia, por besoj se Jezu Krishti e kreu Shlyerjen për mua dhe për gjithkënd. Mund t’i drejtohem Atij dhe Atit Qiellor për paqe, forcë dhe përkrahje gjatë sprovave të mia (shih Alma 7:11–12).

Si mund ta dalloj kur po më flet Fryma e Shenjtë?

Veproni me besim: Ndonëse ndonjëherë është e vështirë që ta dalloj kur jam duke marrë frymëzim, e di nga dëgjimi i dëshmimeve të tjerëve dhe nga leximi i shkrimeve të shenjta që Shpirti do të më ndihmojë ta kuptoj nëse vazhdoj të përpiqem që ta dëgjoj këshillën e Tij.

Shqyrtojini konceptet dhe pyetjet me një këndvështrim të përgjithshëm: Perëndia na jep dhuratën e Frymës së Shenjtë që të mund të marrim frymëzim për të bërë atë që është e drejtë. Nëse jam duke marrë një nxitje për të bërë diçka të mirë, e di se është nga Shpirti, edhe nëse duket sikur është nga vetë mendimet e mia.

Kërkoni kuptueshmëri të mëtejshme nëpërmjet burimeve të caktuara në mënyrë hyjnore: Shkrimet e shenjta japin mësim: “Ji i përlulur; dhe Zoti, Perëndia yt, do të të udhëheqë përdore dhe do t’u japë përgjigje lutjeve të tua” (DeB 112:10). Plaku Dejvid A. Bednar, i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve, na mësoi se “dëshira e sinqertë dhe denjësia ftojnë në jetën tonë shpirtin e zbulesës”.⁸ Nëse po përpiqem të jem i përlulur dhe po bëj më të mirën për të qenë i denjë për Shpirtin, Zoti do të më ndihmojë për të më drejtuar te përgjigjet. Ai do të më mësojë si më flet Shpirti mua veçanërisht.

Përfundim

Pyetjet nuk janë shenjë e mungesës së besimit; ato shpesh janë një tregues që dëshmia po rritet. Teksa veproni me besim, i shqyrtoni konceptet e pyetjet me një këndvështrim të ungjillit dhe kërkoni kuptueshmëri të mëtejshme nëpërmjet burimeve të caktuara në mënyrë hyjnore, mund të gjeni përgjigje të dobishme për pyetjet tuaja dhe besim më të madh te Jezu Krishti. ■

SHËNIME

1. Diter F. Uhtdorf, “Ejani, Bashkohuni me Ne”, konferenca e përgjithshme e tetorit 2013, [*Liahona*, nëntor 2013, f. 23].
2. Xhefri R. Holland, “Unë Besoj, o Zot”, konferenca e përgjithshme e prillit 2013, [*Liahona*, maj 2013, f. 94].
3. Dallin H. Oaks, “As He Thinketh in His Heart” (takim shpirtëror i Sistemit Arsimor të Kishës për të rinjtë në moshë madhore, 8 shkurt 2013), [lds.org/prophets-and-apostles](https://www.lds.org/prophets-and-apostles).
4. Geri E. Stivenson, “Eklipsi Shpirtëror”, konferenca e përgjithshme e tetorit 2017, [*Liahona*, nëntor 2017 f. 64].
5. Richard G. Scott, “Acquiring Spiritual Knowledge,” konferenca e përgjithshme e tetorit 1993.
6. Diter F. Uhtdorf, “Ç’është e Vërteta?” (Takim Shpirtëror i Sistemit Arsimor të Kishës për të rinjtë në moshë madhore, 13 janar 2013); [broadcasts.lds.org](https://www.broadcasts.lds.org).
7. Xhefri R. Holland, “Shërbesa e Engjëjve”, konferenca e përgjithshme e tetorit 2008, [*Liahona*, nëntor 2008, f. 31].
8. Dejvid A. Bednar, “Shpirti i Zbulesës”, konferenca e përgjithshme e prillit 2011, [*Liahona*, maj 2011, f. 87].

SHIHNI SI FUNKSIONON KJO

Shiheni materialin filmik “Historia e Medisonit” për të parë një të re që kalon këtë proces për t’iu përgjigjur vetë pyetjes së saj. Vizitoheni faqen [lds.org/go/71853](https://www.lds.org/go/71853).

*Si mund të kujdesesha
për dikë me një qëndrim
kaq të vështirë?*

KUR ISHTE E VËSHTIRË TË SHËRBEJA

Nga Lika T. Valdez

Një nga gjërat më sfidauese që kam kapërcyer ndonjëherë ishte qëndrimi im “nuk dua t’ia di”. Nëse nuk isha e pasionuar pas asaj që po bëja, isha e ftohtë dhe e paduruar me njerëzit.

E gjitha kjo ndryshoi gjatë një pushimi në shkollë kur m’u kërkua të kujdesesha për gjyshin tim 76-vjeçar. “Dadi”, siç e quanim, kishte kaluar një goditje në tru, e cila e kishte lënë gjysmë të paralizuar. Kur familja më kërkoi të kujdesesha për të për dy muaj, nuk mundesha as ta përfytyroja si do t’ia bëja!

Duhej të zgjohesha herët për t’i përgatitur mëngjesin, vaskën dhe barnat e tij. E ndihmova të ecte përqark shtëpisë, ky qe ushtrimi i tij i përditshëm. Duke qenë se kishte vështirësi të lëvizte, i qëndrova pranë gjatë gjithë kohës, përfshirë kohën kur lahej dhe shkante në banjë. Për një vajzë 18-vjeçare, kjo ishte pjesa më e vështirë.

Përveç gjithë kësaj, ishte e vështirë të qëndroja me të. Ai nuk është anëtar i Kishës dhe ka parime të ndryshme nga të miat. Ai ishte një burrë i mbushur me pengje – bërtiste gjithmonë, nuk buzëqeshte dhe thoshte gjatë gjithë kohës: “Po vdes!” Për shkak të këtij qëndrimi, ishte e vështirë që ne të krijonim një marrëdhënie të mirë.

Në fillim, bëra gjithçka mundesha për t’i shmangur detyrat e mia, por ajo nuk funksionoi. Prandaj vendosa të ndryshoja qëndrimin e të bëja përpjekjet e mia më të mira.

Pas një jave me këtë qëndrim të ri, t'i shërbeja Dadi u bë një gëzim për mua. Duri mi m'u shtua dhe arrita ta kuptoja vuajtjen e tij. Teksa i shërbeja, ndalova së menduari se të qenit pranë tij ishte një barrë por përkundrazi ishte një mundësi për të krijuar një atmosferë të mirë me të.

Edhe Dadi ndryshoi. Ky burrë i ngrysur u bë një gjysh i buzëqeshur dhe i butë. Atij madje arriti t'i pëlqente të dëgjonim këngët e konferencës Enkas për Rininë!

Një ditë e dëgjova të bënte pak zhurmë, prandaj pashë në dhomën e tij për të zbuluar çfarë po bënte. Ai po lutej për herë të parë. Jam e frymëzuar çdo ditë nga ky ndryshim.

Tani jam sërish në kolegji, por ende shkoj për vizitë te Dadi dy herë në muaj me familjen time. Ne hamë me të dhe këndojmë për të. Shëndeti i tij është përkeqësuar, ndaj tani ndihma më e madhe që mund të jap është lutje për të.

Jam mirënjohëse për mundësinë që të kujdesesha për Dadin sepse më ndihmoi ta shihja se çfarë isha në gjendje të jepja. Dashuria është diçka shumë e fuqishme – ajo e zbuti edhe zemrën time, edhe të Dadi. E kam mësuar domethënien e sakrificës dhe dhembshurisë. Vërtet, dashuria hyjnore e ndriçon çdo zemër! ■

Autorja jeton në Santiago të Filipineve.

T'U SHËRBENI FAMILJES SUAJ

“Fillojeni shërbimin tuaj në vetë shtëpitë tuaja dhe brenda vetë familjeve tuaja. Këto janë marrëdhëniet që mund të jenë të përjetshme. Edhe nëse – e ndoshta sidomos nëse – situata juaj familjare është më pak e përsosur, ju mund të gjeni mënyra për të shërbyer, lartësuar dhe forcuar. Fillojeni nga aty ku jeni, duajini ata siç janë dhe përgatituni për familjen që doni të keni në të ardhmen.”

Boni L. Oskarson, ish-presidente e përgjithshme e Të Rejave, “Nevojat Përpara Vetvetes”, konferenca e përgjithshme e tetorit 2017, [Liahona, nëntor 2017, f. 27].

1. PËRDORINI SHKRIMET E SHENJTA DHE MËSIMET E PROFETËVE TË KOHËVE TË SOTME (SHIH DEB 52:9).

Ky është thelbi i bisedës suaj. Në fund të fundit, ajo është një nga arsyet kryesore pse jemi në kishë – për ta dhënë mësim e për ta mësuar ungjillin e Jezu Krishtit. Mund ta studioni temën tuaj me ndihmën e Udhëzuesit për Shkrimet e Shenjta (në scriptures.lds.org) dhe bisedave të konferencave të përgjithshme (kërkojeni sipas temës në gc.lds.org). Sigurohuni që t'i kuptoni shkrimet e shenjta dhe citimet që planifikoni të përdorni në bisedën tuaj. Nëse ju duhet ndihmë, kërkojuani prindërve ose udhëheqësve të Kishës.

2. FTOJENI SHPIRTIN.

Është gjithnjë një ide e mirë të luteni e të përgatiteni paraprakisht që ta keni Shpirtin me vete ndërsa flisni. Shpirti jo vetëm që ju sjell qetësi për ankthin tuaj, por Ai dëshmon edhe për të vërtetën (shih DeB 42:14). Ftojini Shpirtin në mbledhjen tuaj të sakramentit duke dhënë dëshmi për atë që besoni se është e vërtetë.

3. MENDONI PËR NJË HISTORI VETJAKE.

Një nga mënyrat më të mira për të krijuar lidhje me të tjerët është nëpërmjet historive. Neve na pëlqen t'i dëgjojmë përvojat e të tjerëve dhe se si është jeta e tyre. Prandaj përpiquini të mendoni për një përvojë dëfryese, të pashoqe ose sfiduese që keni pasur e cila lidhet me parimin e ungjillit për të cilin jeni caktuar të flisni. Çfarë mësuar nga ajo përvojë? Si ju ndihmoi ajo? Kjo është një mënyrë e shkëlqyer për ta hapur bisedën tuaj nëse keni ngecur e nuk dini si ta filloni.

4. USHTROHUNI, USHTROHUNI, USHTROHUNI!

Pasi ta keni shkruar bisedën tuaj, mund të dëshironi të ushtroheni duke e thënë atë me zë të lartë vetëm dhe më pas përpara pjesëtarëve të familjes ose miqve tuaj. Mund të zbuloni a është biseda juaj brenda kufirit të dhënë kohor dhe a ka pjesë që duhen sqaruar. Nëse peshkopi juaj është dakord, mund edhe të provoni të shkoni në ndërtesën e kishës suaj paraprakisht për të bërë prova me bisedën tuaj në foltore!

7

KËSHILLA për TË DHËNË NJË BISEDË

Do të flisni në mbledhjen e sakramentit së shpejti? Provojini këto këshilla.

Nga Sara Hanson

Nuk e di si ndiheni ju, por kur më caktojnë të jap një bisedë në mbledhjen e sakramentit, ndihem shumë në ankth – jo si do ta shkruaj bisedën por si do ta *paraqit* bisedën me zë. Gjithnjë shqetësohem: “Po sikur të jem tepër e mërzitshme? Po sikur të harroj të them diçka? Po sikur të ngatërroj ndonjë fjalë?”

A jeni ndier ndonjëherë njësoj si unë? (Shpresoj të mos jem e vetmja.) Nëse po, nuk është fundi i botës! Hidhuni një sy këtyre shtatë këshillave për t'i përmirësuar aftësitë tuaja në të folur dhe për të mbajtur një bisedë që i përfshin të tjerët.

5. SHMANGENI HAPJEN ME FRAZËN “NUK DOJA TË ISHA KËTU PËRPARA”. Kjo frazë

hyrëse mund të ketë shumë forma, por shumica e dëgjuesve e dallojnë atë menjëherë. Zakonisht është diçka si: “Kur peshkopi më telefoni për të më kërkuar të mbaja një bisedë, u përpoqa të gjeja një justifikim që të shpëtoja prej saj”. Shumica e anëtarëve të Kishës mund ta kuptojnë se sa e sikletshme mund të jetë të japësh një bisedë, por kur praktikisht po thoni “Nuk dua të jem këtu”, njerëzit mund ta marrin sikur po thoni: “Ju lutem, mos më dëgjoni”. Më e mira është ta shmangni fare këtë frazë hyrëse – jini entuziastë rreth temës suaj!

6. FLISNI QARTË.

Nuk është e pazakontë që dikush të flasë shumë shpejt ose me zë shumë të ulët për shkak të sikletit. Unë e di mirë këtë! Por është e rëndësishme të flisni qartë teksa mbani bisedë që salla të mundet t’ju kuptojë. Bëni një përpjekje të ndërgjegjshme për ta ulur shpejtësinë, për t’i shqiptuar fjalët tuaja dhe për ta përçarur zërin tuaj (po, madje edhe me një mikrofon është e mundur të jetë shumë i ulët). Njerëzit duan ta dëgjojnë atë që keni për të thënë!

7. VAZHDONI T’I MBANI SYTË LART.

Kontakti me sy është një pjesë shumë e rëndësishme e komunikimit të mirë. Ai tregon se ju jeni vërtet të përqendruar dhe të dhënë pas asaj bisede. Tani, ju pa dyshim që nuk keni pse të mbani kontakt me sy me çdokënd në sallë teksa flisni, por edhe nëse vazhdimisht i ngrini sytë për të parë nga fundi ose fillimi i dhomës, do të jeni shumë më interesant si folës. Shmangeni mbajtjen e syve të ngulur te shënimet tuaja! Dëgjuesit tuaj duan të shohin buzëqeshjen tuaj, jo majën e kokës.

Edhe me këto shtatë këshilla, ende mund të gaboni ndonjë fjalë ose të vëreni dikë që po dremit në rreshtin e tretë. Por, a do të thotë kjo që jeni një folës i tmerrshëm? Sigurisht që jo!

Kur dalim pak nga zona e rehatisë sonë, është normale të ndihemi në siklet ose të bëjmë gabime të vogla. Por, për aq sa përpiqeni me më të mirën tuaj dhe e ftoni Shpirtin, nuk ka rëndësi nëse belbëzoni ose harroni të thoni diçka. Po bëni punën e Perëndisë dhe po i ndihmoni fëmijët e Tij të mësojnë më shumë rreth ungjillit!

Nëse e jepni mësim dhe dëshmoni për atë që besoni, gjithçka do të shkojë shkëlqyeshëm. ■

Autorja jeton në Jutá, SHBA.

Çfarë Bëjmë Ne në Tempull?

Tempulli është një vend i shenjtë ku ne mund të vijmë më pranë Atit Qiellor dhe Jezu Krishtit. Në tempull, neve na mësohen të vërteta të rëndësishme, marrim pjesë në ordianca të priftërisë (ceremoni të shenjta) dhe bëjmë besëlidhje (premtime të shenjta) me Perëndinë, që na përgatitin të kthehemi në praninë e Tij.

Ne mund t'i marrim ordiancat e tempullit për vete si dhe për paraardhësit tanë. Për shembull, të rinjtë e të rejtat mund të marrin pjesë në pagëzime në emrin e paraardhësve të tyre dhe të të tjerëve që nuk e patën rastin të pagëzoheshin me anë të autoritetit të duhur kur ishin gjallë. Për të rriturit, ordianca të tjera tempulli përfshijnë dhurimin [indaumentin] dhe vulosjet (të tilla si martesat në tempull).

Pagëzimi dhe Konfirmimi për Paraardhësit Tanë

Pagëzimi dhe konfirmimi janë thelbësorë për shpëtimin e çdo njeriu të përgjegjshëm që ka jetuar në tokë (shih Gjoni 3:5). Megjithatë, shumë njerëz kanë vdekur pa e pasur mundësinë për ta dëgjuar ungjillin ose për t'i marrë këto ordianca. Nëpërmjet hirit dhe mëshirës së Jezu Krishtit, është përgatitur një mënyrë që gjithkush t'i marrë këto bekime. Në tempuj, anëtarë të denjë të Kishës mund të kryejnë pagëzime në emrin e atyre që kanë vdekur. Në botën e shpirtave, predikohet ungjilli (shih DeB 138) dhe ata që e dëgjojnë, mund të zgjedhin ta pranojnë atë dhe ordiancat e kryera në emrin e tyre.

SI PO PËRGATITENI JU?

Si ju ndihmon mbajtja e besëlidhjeve tuaja të pagëzimit që të përgatiteni të merrni ordinancat e tempullit?

.....

.....

.....

Çfarë gjëje tjetër ju nevojitet të bëni që të bëheni gati për t'i marrë ordinancat e tempullit?

.....

.....

.....

A është i tanishëm rekomandimi juaj i tempullit? Nëse nuk keni një rekomandim, mund të caktoni një takim me peshkopin ose presidentin tuaj të degës.

.....

Për të mësuar më shumë mbi shkuarjen në tempull për herë të parë, vizitoni “Inside Temples” [“Brenda Tempujve”] në lds.org/temples.

TEMPULLI: NJË SIMBOL I BESIMIT TONË

“Çdo tempull është simbol i besimit tonë tek Perëndia dhe një tregues i besimit tonë tek jeta pas vdekjes. Tempulli është objekti i çdo aktiviteti, çdo mësimi, çdo hapi përparues në Kishë. Të gjitha përpjekjet tona për shpalljen e ungjillit, përsosjen e shenjtoreve dhe shëlbimin e të vdekurve drejtojnë tek tempulli i shenjtë.”

Presidenti Rasëll M. Nelson, “Përgatituni për Bekimet e Tempullit”, *Liahona*, tetor 2010, f. 41.

Dhurimi [Indaumenti]

Fjala *dhurim [indaument]* do të thotë “dhuratë”. Dhurimi [indaumenti] në tempull është një dhuratë nga Perëndia me anë të së cilës Ai ju jep bekime të veçanta, përfshirë “fuqi nga lart”.

Kur u bashkuat me Kishën, ju morët dy ordinanca – pagëzimin dhe konfirmimin. Edhe dhurimi [indaumenti] i tempullit, merret me dy pjesë. Së pari, ju merrni ordinancën e larjes dhe të vajosjes, ku ju në mënyrë simbolike dhe modeste “laheni” duke u pastruar, dhe merrni bekime të veçanta lidhur me trashëgiminë tuaj hyjnore dhe potencialin e përjetshëm. Në pjesën e dytë, ju merrni pjesën tjetër të dhurimit [indaumentit] tuaj teksa mësoni më shumë mbi planin e shpëtimit, përfshirë Krijimin, qëllimin tonë në tokë dhe misionin e Shlyerjen e Jezu Krishtit.

Gjatë dhurimit [indaumentit], ne bëjmë premtime solemne që t'i bindemi Perëndisë, ta ndjekim Jezu Krishtin, të jemi moralisht të dëlirë dhe të ndihmojmë për ta ndërtuar mbretërinë e Perëndisë. Nëse i mbajmë besëlidhjet tona, ne kemi premtimin e marrjes së të gjitha bekimeve të përjetshme të Perëndisë.

Vulosjet

Familjet janë qendrore në planin e Perëndisë për lumturinë tonë. Bashkimi i familjeve përgjithmonë është bekimi kurorëzues që mundësohet në tempull me anë të autoritetit vulosës të priftërisë – i njëjti autoritet për të cilin Jezusi u foli Apostujve të Tij (shih Mateu 16:19). Vulosjet në tempull iu mundësojnë bashkëshortëve e bashkëshorteve dhe fëmijëve e prindërve që të jenë së bashku përgjithmonë me anë të besnikërisë ndaj besëlidhjeve të tyre. ■

Një Rast

TRISHTIMI

E dija që duhej të më pëlqente shumë Shabati, por nuk dija si.

Nga Alisa Nilsen

Shkrimet e shenjta thonë se Shabati është një ditë e shenjtë, një ditë e gëzueshme dhe e kënaqshme, një ditë çlodhjeje, një ditë krentimi.¹ Por disa vite më parë, ndërkohë që isha në vitet e fundit të adoleshencës, të dielat më dukeshin të mjerueshme. Në vend të paqes, ndieja stres. Në vend të gëzimit, mërzë. Në vend të shpresës, faj. Kisha një ndjenjë të fortë trishtimi në Shabat.

Çdo të diel në mëngjes, pas një sasive të madhe kohe që fshihesha

poshtë shtresave të mia, më në fund e pranoja që ishte njëmend e diel dhe vishesha për në kishë. Në kishë, shqyrtoja javën që kisha kaluar. Gjatë sakramentit, i mblidhja të gjitha dëshitimet e mia, duke mos mbaruar kurrë përpara se të ngrihej folësi i parë. Pjesa tjetër e kishës bëhej një betejë e mbajtjes së lotëve teksa faji shtoej me keqardhjen e re prej faktit që ndihesha aq e neveritshme në kishë.

Pasditja ishte pak a shumë njësoj. Ndieja faj për zgjedhjet e së kaluarës,

stres rreth zgjedhjeve të së ardhmes dhe mërzë për rrethanat e së tashmes. Pa veprimtaritë shkollore dhe jashtëshkollore që të hiqja mendjen, e kaloja kohën duke u kapur pas mendimeve negative.

Pasi e dëgjova, e lexova dhe e dëgjova përsëri bisedën e Presidentit Rasëll M. Nelson në konferencën e përgjithshme të tetorit 2015 rreth faktit që Shabati është një kënaqësi, u luta për paqe dhe dashuri për Shabatin në vend të mjerimit që ndieja aktualisht.² Dhe erdhi një përgjigje.

ILLUSTRIM ME FOTO NGA DAVID STOKER

në SHABAT

Përqendrohu tek Ati Qiellor dhe Jezu Krishti.

Ndjeva nxitjen për ta kaluar përqendrimin tim nga fatkeqësitë e mia të marrëdhënia ime me Atin Qiellor dhe Shpëtimtarin. Në vend që të përsiatja dështimet e mia, e përdora kohën për të përsiatur përfshirjen e Tyre në jetën time.

Kur vinin mendimet negative, i përsëritja vetes atë që dija dhe besoja rreth Perëndisë dhe Jezu Krishtit: Unë jam një fëmijë i Perëndisë. Ai më do. Jezu Krishti është Vëllai im dhe Ai

shleu për mua. Ata duan që të jem e lumtur dhe të kthehem tek Ata. Shabati është një dhuratë nga Perëndia.

Fillova të ushtroja besim në këtë dëshmi.

Pranojeni Aktivisht Sakramentin

Ndryshimi i pikës së përqendrimit tim më shtyu që ta merrja sërish parasysh qasjen time ndaj sakramentit. Për kaq shumë kohë, e kisha trajtuar sakramentin si një kohë për të dënuar veten. Por nuk është ai qëllimi i tij. Sakramenti është një ordinancë e

shenjtë për të përtëritur besëlidhjet tona. Është një mundësi për t'u bërë sërish të pastër nëpërmjet fuqisë shlyese të Jezu Krishtit. Duke u përqendruar tek ordinanca dhe besëlidhja me besim dhe një zemër të penduar, kuptova se sakramenti ofronte paqe teksa e pranoja dhuratën e faljes, i mbaja besëlidhjet e mia dhe merrja Shpirtin e Zotit (shih DeB 20:77, 79).

Të menduarit për Shlyerjen e Krishtit gjatë sakramentit solli një dhuratë tjetër në mendjen time. Jo vetëm që mund të falesha, por mund të merrja edhe shërim sepse Shpëtimtari im i mori mbi Vete dhembjen dhe dobësitë e mia (shih Alma 7:11–12). Nëpërmjet Shlyerjes së Tij dhe sakramentit, mund të gjeja paqe dhe forcë në Shabat – ose çdo ditë tjetër – në vend të stresit dhe mërzisë.

Dhe e gjeta atë paqe. Shpëtimtari im më gjendet pranë të dielave dhe përherë!

Ushtroni Besim të Duruar

Kjo gjë nuk u ndreq për një javë. Ishte mundim dhe m'u desh kohë. “Por në qoftë se ne shpresojmë atë që s'e shohim, atë gjë e presim me durim” (Romakëve 8:25). Vazhdova të punoja me përqendrimin tim dhe të lutesha për të ndier dashuri për Shabatin.

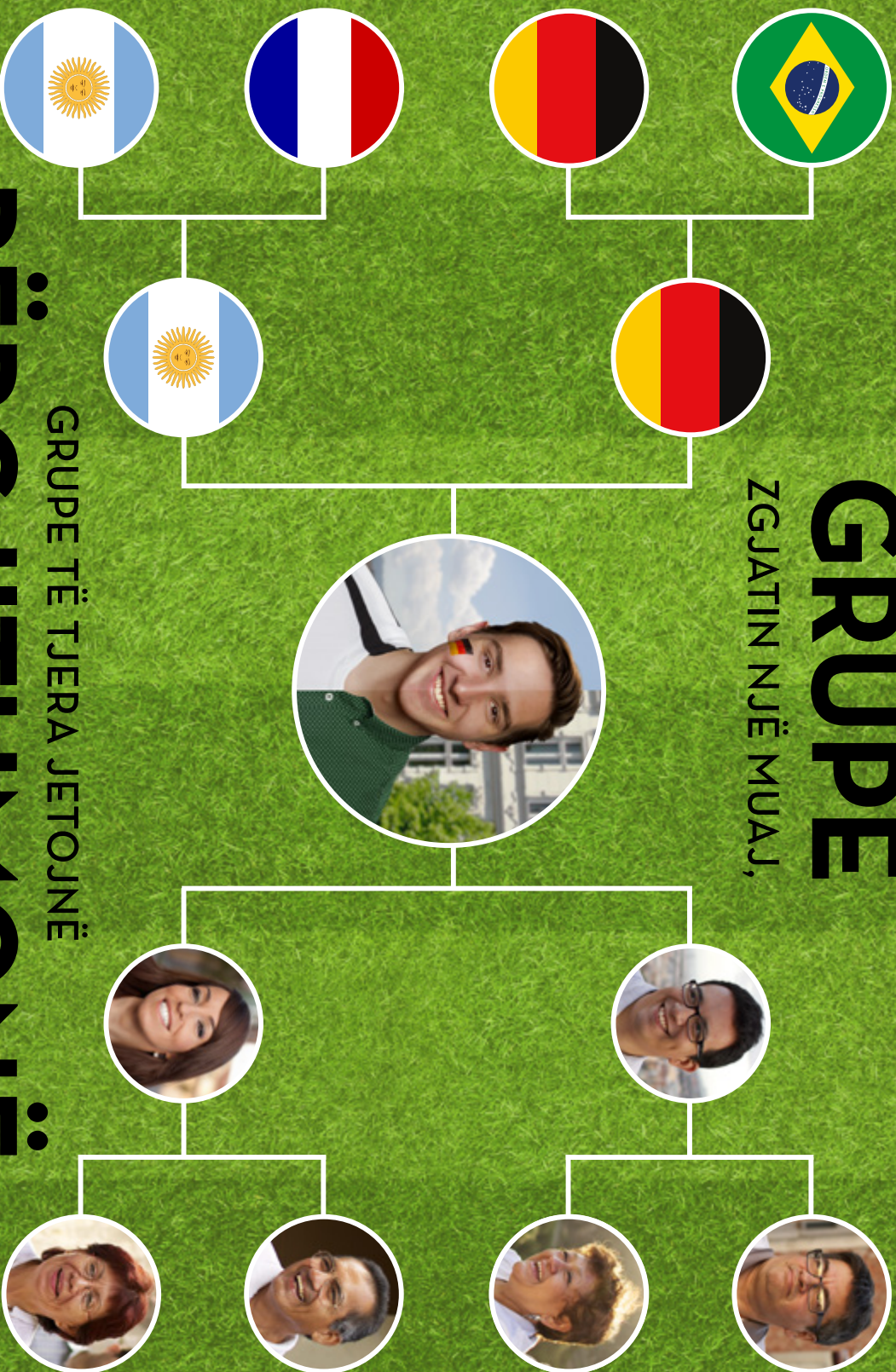
Me kalimin e kohës, gjeta njëmend paqe dhe kënaqësi në atë ditë të shenjtë, por nuk mund të hiqja dorë aty dhe të rreshqitja përsëri në krizat e Shabatit. Çdo javë kërkon përqendrim të zellshëm te Shpëtimtari dhe te qëllimi i Shabatit, por e di se premtimi për paqe dhe gëzim është i vërtetë. ■

Autorja jeton në Juta, SHBA.

SHËNIME

1. Shih Eksodi 20:11; Eksodi 31:15; Levitiku 23:32; Isaia 58:13; Doktrina e Besëlidhje 59:13.
2. Shih Rasëll M. Nelson, “Shabati Është një Kënaqësi”, *Liahona*, maj 2015, f. 129–132.

DISA GRUPE ZGJATIN NJË MUAJ,

GRUPE TË TJERA JETONJË PËRGGJITHMONË

Këto grupe përfaqësojnë Kupën e Botës në 2014-ën dhe ky nuk është një parashikim për një turne të ardhshëm.

Ti Mund të Jesh i Denjë për në Tempull

Nga Plaku Kuentin L. Kuk,
i Kuorunit të Dymbëdhjetë Apostujve

Është dëshira jonë e madhe që anëtarët e Kishës do të jetojnë për të qenë të denjë për një rekomandim tempulli. Ju lutem, mos e shikoni tempullin si një synim të largët e ndofta të paarrtshëm. Duke punuar me peshkopin e tyre, shumica e anëtarëve mund t'i arrijnë të gjitha kërkesat e drejta në një periudhë relativisht të shkurtër kohore nëse kanë vendosmëri për t'u kualifikuar dhe për t'u penduar plotësisht për shkeljet. Kjo përfshin të qenit të gatshëm për ta falur veten tonë dhe për të mos u përqendruar te papërsosuritë apo mëkatet tona si ato që na shkualifikojnë përgjithmonë për të hyrë në një tempull të shenjtë.

Shlyerja e Shpëtimtarit u krye për të gjithë fëmijët e Perëndisë. Sakrificat e Tij shëlbuese i përmbush kërkesat e drejtësisë për të gjithë ata që pendohen me të vërtetë. Shkrimet e shenjta e përshkruajnë këtë në mënyrën më të bukur:

“Edhe sikur mëkatet tuaja të ishin të kuqe flakë, do të bëhen të bardha si bora” (Isaia 1:18).

“Dhe nuk do [t'i] kujtoj më [ato]” (Jeremia 31:34).

Ne ju sigurojmë se të jetuarit e parimeve të drejta do t'ju sjellë juve dhe familjes suaj lumturi, përmbushje dhe paqe. Anëtarët, si ata në moshë madhore edhe të rinjtë, e garantojnë

vetë denjësinë e tyre kur u përgjigjen pyetjeve për rekomandimin e tempullit. Kërkesa thelbësore është të rritet dëshmia jonë për Perëndinë, Atin, Birin e Tij, Jezu Krishtin, e për Riven-dosjen e ungjillit të Tij dhe të përjetojmë shërbesën e Frymës së Shenjtë.

Ju lutem, dijeni se sa me zell ne dëshirojmë që çdonjëri të bëjë çfarëdo ndryshimi të nevojshëm për t'u kualifikuar për tempullin. Shqyrtojeni me lutje se ku jeni në jetën tuaj, kërkojeni udhërrëfimin e Shpirtit dhe bisedoni me peshkopin tuaj rreth përgatitjes së vetes suaj për tempullin. Presidenti Tomas S. Monson (1927-2018) ka thënë: “Nuk ka synim më të rëndësishëm për ju drejt të cilit të punoni, sesa të jeni të denjë për të shkuar në tempull”¹.

Unë lutem që secili prej nesh do ta nderojë Shpëtimtarin dhe do të bëjë çfarëdo ndryshimi të nevojshëm për ta shikuar veten tonë në tempujt e Tij të shenjtë. Duke bërë kështu, ne mund t'i arrijmë qëllimet e Tij të shenjta e ta përgatim veten tonë dhe familjet tona për të gjitha bekimet që Zoti dhe Kisha e Tij mund të japin në këtë jetë dhe në përjetësi. ■

Nga një bisedë në konferencën e përgjithshme të prillit 2016.

SHËNIM

1. Tomas S. Monson, “Tempulli i Shenjtë – Një Fener për Botën”, konferenca e përgjithshme e prillit 2011.

U lind në
Logan të Jutës
më 8 shtator 1940

Nga viti 1960 deri më 1962, ai shërbeu në

Misionin Britanik

dhe Plaku Xhefri R. Holland ishte një nga shokët e tij të misionit.

U mbështet si anëtar i
Kuorunit të Dymbëdhjetë Apostujve

më 6 tetor 2007

Luajti në ndeshjet e kampionatit kombëtar të **futbollit amerikan** dhe **basketbollit** në shkollë të mesme.

U martua me Meri Gedin në

Tempullin e Loganit në Jutë

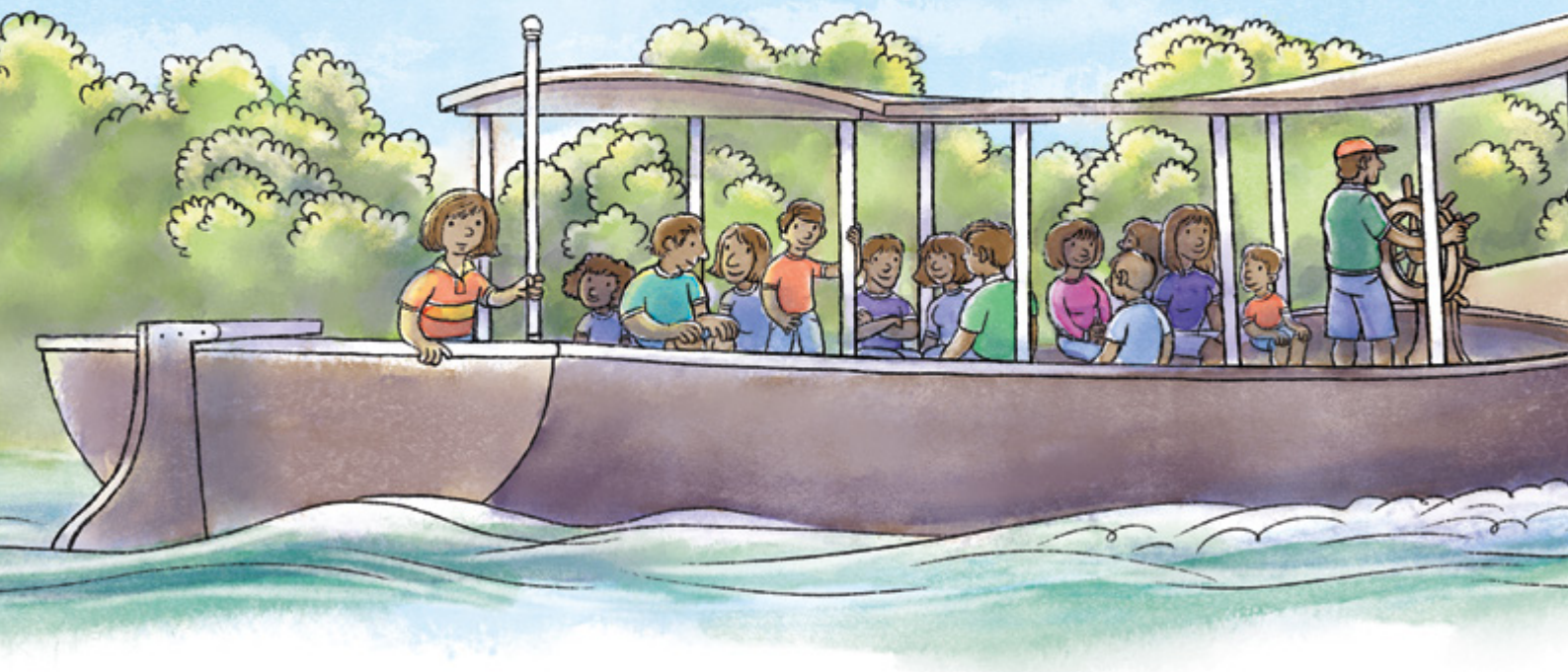
më 30 nëntor 1962

Ka **3 fëmijë** dhe **11 nipër e mbesa**

Udhëtimi i Izabelës

Nga Xhesika Larsen

Bazuar në një ngjarje të vërtetë

Brazil, 1992

Izabela vështoi me sy paksa mbyllur në qiellin e thellë blu. Nuk dukej asnjë re. Ajo lëpiu buzët e saj të thara.

Prindërit e saj po bisedonin qetësisht me Presidentin Santiago, presidentin e kunjtit. Motori i barkës bënte aq zhurmë sa që ajo nuk mund t'i dëgjonte. Por ajo e dinte se për çfarë po bisedonin. Nuk kishte më ujë të pijshëm.

Izabela u përpoq të përqendrohej tek arsyeja e udhëtimit të tyre. Ata po shkonin në tempull për t'u vulosur si familje! Ajo mbante mend t'i kish dëgjuar prindërit e saj të flitnin rreth tempullit të bukur në San-Paolo qysh kur ishte vajzë e vogël. Shkuarja atje dukej thuajse si një përrallë. Në fund të fundit, familja e Izabelës jetonte në Manaus, thellë në pyllin tropikal të Amazonës dhe tempulli ishte më shumë se 3 219 km larg.

Atëherë Presidenti Santiago pati planifikuar një udhëtim gjashtëditor për të shkuar atje. Më shumë se 100 anëtarë patën vendosur të shkonin. “Do të jetë një sakrificë”, i pati thënë *Mamãe* asaj. “Por sakrificat sjell bekime.”

Në fillim, udhëtimi ishte emocionues. Ata fjetën në shtretër të varur në kuvertën e një barke, kënduan himne dhe lexuan shkrime të shenjtja.

Por pastaj uji i pijshëm mbaroi dhe uji i lumit ishte tepër i ndotur për t'u pirë.

Izabela e ndjeu *Mamãe-n* t'i prekte krahun. “Presidenti Santiago po na mbledh të gjithëve së bashku”, tha ajo. “Ne do të lutemi për shi.”

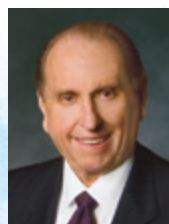
Izabela u bashkua me grupin dhe lutja filloi. Pasi lutja mbaroi, ajo ndjeu ajër të freskët t'i frynte në qafë. Ajo vrapoi në anë të barkës dhe hapi gojën. Re të hirta stuhie po lëviznin drejt tyre. Shpejt filloi të binte shi! Ajo hapi gojën të kapte pikat e shiut mbi gjuhën e vet.

“Shpejt!” thirri *Mamãe*. “Rrëmbeni kovat, tavat – gjithçka!”

Izabela rrëmbeu një tavë dhe e mbajti jashtë me duart e shtrira. Ajo donte ta kapte gjithë ujin që do të mundte. Të gjithë punonin së bashku, duke qeshur dhe kremtuar. Shpejt ata do të kishin një festë gjigante lagieje! Stuhia zgjati për 15 minuta. Ajo zgjati mjaftueshëm që ata të merrnin gjithë ujin që u nevojitej. Ishte një mrekulli.

Shpejt barka mbërriti në tokë. Por ata kishin ende edhe 2 414 km për të bërë. Hipën të gjithë në një autobus për pjesën tjetër të udhëtimit. Për ditë, autobusi

Udhëtimi do të ishte i gjatë dhe i rrezikshëm, por shkuarja në tempull do t'ia vlente.

BEKIME TË PAÇMUESHME

“Bekimet e tempullit janë të paçmuara.”

Presidenti Tom S. Monson (1927-2018),

“Bekime të Tempullit”, *Liahona*, maj 2015, f. 93.

gulçonte nëpër rrugët gropa-gropa. Një herë u hodh përpjetë aq fort saqë xhami i përparmë u thye! Ndonjëherë ata udhëtuan nëpër qytete të nxehta plot njerëz. Por të paktën rrugët nuk qenë aq tronditëse!

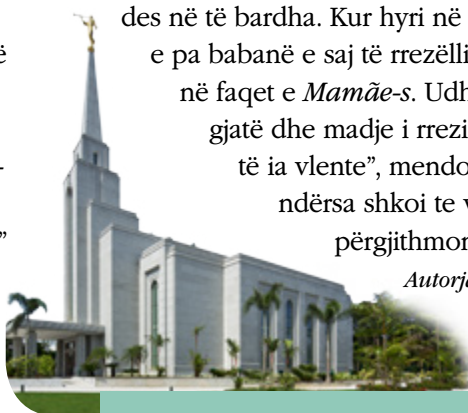
Të gjithë ishin përherë mirënjohës kur ndalonin në një fshat apo qytet të vogël për të ngrënë. Ata hanin në kisha apo me anëtarë të Kishës përgjatë rrugës. Natën e parë, ata mbërritën aq vonë saqë Izabela ishte e trembur se askush nuk do t'i priste. “Mos u mërzi”, tha *Mamãe* me një buzëqeshje të lodhur. “Shiko!”

Presidenti i degës dhe anëtarë të Kishës qëndronin matanë rrugës. Ata mbanin një tabelë ku lexohej: “Sakrifica sjell bekime”. Izabela buzëqeshi. *Mamãe* kishte të drejtë!

Pas tri ditësh nëpër gropa, ata mbërritën më në fund në San-Paolo. Izabela qëndroi në ndenjësën e saj për të pasur një pamje më të mirë ndërsa autobusi kaloi përreth një kthese. Befas secili në autobus shpërtheu në urime. “*O templo! O templo!*” Ata mund të shihnin shtizën e lartë, të hollë të tempullit mbi rreshtat e palmave. Drita e diellit shkëlqente mbi engjëllin e artë Moroni.

Të gjithë ishin të rraskapitur, por asnjëri nuk donte të pushonte. Ata donin të vuloseshin menjëherë. Kur erdhi koha që familja e saj të vulosej, Izabela u vesh me kujdes në të bardha. Kur hyri në dhomën e vulosjes, ajo e pa babanë e saj të rrezëllinte. Lot gëzimi rodhën në faqet e *Mamãe*-s. Udhëtimi i tyre pati qenë i gjatë dhe madje i rrezikshëm. “Por sakrifica për të ia vlente”, mendoi Izabela. Ajo buzëqeshi ndërsa shkoi te vendi i saj për t'u vulosur përgjithmonë me familjen e vet. ■

Autorja jeton në Teksas, SHBA.

Në vitin 2012 u ndërtua një tempull në Manaus të Brazilit, atje ku Izabela u rrit. Deri atëherë, Izabela dhe fëmijët e tjerë ishin rritur dhe kishin krijuar familjet e veta. Shumë prej tyre erdhën ta shihnin këtë tempull të mrekullueshëm e të ri dhe të kujtonin vetë udhëtimin e tyre.

Nga Xhena Koford

Bazuar në një ngjarje të vërtetë

“Kam një familje k’tu në tok’. Me mua jan’ kaq të mir’”
(Children’s Songbook, f. 188; Himne, nr. 195).

“Endrju! Autobusi është këtu!” thirri gjyshja.
Endrju vrapoi jashtë derës. Ai përshëndeti me dorë gjyshen, gjyshin dhe motrën e tij të vogël, Emin. Emi ishte tepër e vogël për të shkuar në shkollë, ndaj ajo qëndronte në shtëpi me gjyshen dhe gjyshin.

Endrjut i pëqente shkolla. Atij i pëlqente të luante në pushim me miqtë e vet. Atij i pëlqente mësuesja e vet, znjsh. Kimball.

Pas pushimit të mëngjesit, znjsh. Kimball tha: “Javën tjetër do të kemi [veprimtarinë shkollore] “Dita: ‘Sill një Prind në Shkollë’”. Kur të vijë prindi juaj, sigurohuni që të sjellë diçka nga puna e tij për të na e treguar neve. Jemi të emocionuar që do të dëgjojmë prej tyre!”

Endrju nuk ndihej mirë për [veprimtarinë shkollore] “Dita: ‘Sill një Prind në Shkollë’”.

Gjyshër të
Mrekullueshëm

Fytyra e Endrjut u skuq. Ai nuk kishte asgjë për të thënë rreth prindërve të tij. Ai nuk mbante mend shumë rreth nënës së vet. Ajo qe larguar kur ai ishte i vogël. Dhe Endrju madje as që e njihte babanë e vet.

Endrju dëgjonte ndërsa fëmijët e tjerë flisnin rreth nënave dhe baballarëve të tyre. Nëna e Tonit ishte zjarrfikëse dhe babai i Xhesikës punonte në kopshtin zoologjik. Gjithsecili shpresonte që babai i saj do të sillte një majmun [të zakonshëm] ose majmun të Bengalit në klasë!

“Çfarë bëjnë prindërit e tu?” e pyeti Toni Endrjun.

Endrju pa te këmbët e veta. Ai mblodhi supet. “Jetoj me gjyshërit e mi.”

Endrju i donte gjyshen dhe gjyshin, por ata nuk kishin punë të mirë. Gjyshja shiste batanije dhe veshje foshnjash. Gjyshi ngiste një kamion të madh ushqimesh. Endrju nuk ndihej mirë për [veprimtarinë shkollore] “Dita: ‘Sill një Prind në Shkollë’”.

Atë natë Endrju lexoi kapitullin e parë të Librit të Mormonit: “Unë, Nefi, duke qenë i lindur nga prindër të mirë . . .” (1 Nefi 1:1).

“Unë nuk jetoj me prindërit e mi”, mendoi Endrju. “Unë jetoj vetëm me gjyshen dhe gjyshin.”

Pikërisht atëherë, Emi shkoi në dhomën e Endrjut, duke mbajtur në krahë një batanije me push. Ajo e ngriti lart që Endrju ta shihte. “E bëri gjyshja!”

“Po, gjyshja e bëri atë batanije për ty.” Endrju buzëqeshi pak.

Ai mendoi rreth gjithë gjërave të këndshme që gjyshja kishte bërë për të – mëngjesin para shkollës, ndihmën për detyrat e shtëpisë, luajtjen e lojërave me të dhe me Emin. Gjyshja ngjasonte shumë me një nënë.

Më pas, Endrju mendoi rreth gjyshit. Gjyshi i lexonte histori Endrjut çdo natë. Ai e ndihmonte edhe për detyrat e shtëpisë. Ai gjithashtu e mësoi Endrjun si të ngiste biçikletën. Gjyshi ngjasonte shumë me një baba.

Buzëqeshja e Endrjut u bë më e madhe. Ai ishte vërtet mirënjohës për gjyshen dhe gjyshin. Ai përsëri ndihej i shqetësuar që të sillte gjyshen apo gjyshin në shkollë. Por do të ishte në rregull. “Unë mund të mos kem prindër të mrekullueshëm”, mendoi ai, “por unë kam gjyshër të mrekullueshëm dhe kjo është diçka e veçantë”.

Në [veprimtarinë shkollore] “Dita: ‘Sill një Prind në Shkollë’”, Endrju u ul me gjyshin në fund të klasës dhe dëgjonte prindërit e fëmijëve të tjerë. Nëna e Tomit solli uniformën e saj të zjarrfikëses. Ajo e la secilin të provonte helmetën e saj. Babai i Xhesikës solli një breshkë nga kopshti zoologjik.

“Radha jote, Endrju”, tha znjsh. Kimball.

Endrju doli përpara klasës me gjyshin. Ai mori frymë thellë dhe tha: “Gjyshi im nget një kamion të madh dhe furnizon me ushqime. Ai takon plot njerëz dhe punon vërtet fort.”

Endrju vështroi lart dhe pa gjyshin duke buzëqeshur. Atëherë gjyshi foli rreth drejtimit të kamionit të tij. Ai gjithashtu e gostiti secilin me diçka nga puna e tij! Fëmijët në klasën e Endrjut i bënë gjyshit plot pyetje rreth punës së tij.

Endrju ishte i lumtur që e kishte marrë gjyshin. Ai dhe gjyshi e gjyshja dhe Emi qenë një familje – dhe ata qenë një familje e mrekullueshme. ■

Autorja jeton në Jutë, SHBA.

Më në fund një
Familje
Përgjithmonë

Nga Xhejn Mek-Braj

Bazuar në një ngjarje të vërtetë

“Çdo gjë që ti do të vulosësh në tokë, do të vuloset edhe në qiell” (Helamani 10: 7).

Çfarë do të thotë ‘Familjet Janë Përgjithmonë?’ pyeti Mia.

Ajo lëvizi gurin e saj në fushën e lojës. Ajo dhe mikësja e saj më e mirë, Zoi, po luanin një lojë në dhomën e ndenjes së Zoit. Në mur ishte një pikturë ku shkruhej: “Familjet Janë Përgjithmonë”. Mias i pëlqente kjo ide.

“Kjo do të thotë se edhe pasi vdisni, ju jeni përsëri një familje”, shpjegoi Zoi. Ajo hodhi një kartë të lojës dhe lëvizi gurin e saj.

Mia pa përreth dhomës. Ajo dukej normale. Kishte kolltukë, tavolina, jastëkë dhe një televizor. Por shtëpia e Zoit kishte diçka ndryshe nga e saja. “A e ke një familje përgjithmonë?” pyeti Mia.

Zoi e hoqi vështrimin nga loja duke buzëqeshur. “Po! Nëna dhe babai im u martuan në tempull. Kështu që ne mund të jemi së bashku përgjithmonë.”

“A është kjo arsyeja pse shtëpia juaj të jep një ndjesi të ndryshme?” pyeti Mia.

Zoi pa e hutuar. “Ndryshe?”

Mia nuk dinte se si ta shpjegonte ndjesinë në shtëpinë e Zoit. Është e lumtur dhe e ngrohtë. Por kjo tingëllonte trashanike për t’u thënë. “Mos u shqetëso”, tha ajo. “Le të vazhdojmë të luajmë”.

Atë natë Mia nuk mund të ndalej së menduari për familjen e përjetshme të Zoit. Asaj i pëlqente ndjesia në shtëpinë e Zoit. Familja e Miës do të transferohej në Ontario të Kanadasë, pas disa ditësh. Ajo pyeste veten si do të qe ndjesia në shtëpinë e tyre të re.

“Mami, shtëpia e Zoit të jep një ndjesi aq të lumtur”, tha Mia kur mami po e mbulonte në shtrat. “Unë dua që shtëpia jonë e re të krijojë atë ndjesi.” Mia mendoi se sa shumë i donte mamin, babin dhe vëllezërit e saj të vegjël. “Dua që familja jonë të jetë e përjetshme gjithashtu.”

Mami e dëgjonte në heshtje. Mandej ajo tha: “Unë gjithashtu”.

Të nesërmen, mami i telefonoi mamit të Zoit. Ajo mësoi se familja e Zoit shkonte në Kishën e Jezu Krishtit të Shenjtorëve të Ditëve të Mëvonshme.

“Unë dua të shkoj në atë kishë”, u tha Mia prindërve të saj ndërsa ata po paketonin. Shtëpia e tyre tani ishte thuasje bosh.

“Mami i Zoit tha se ajo mund të na ndihmonte të gjenim një ndërtesë kishë”, tha babi ndërsa ngjiti me ngjitetëse një kuti.

Mia buzëqeshi dhe ndjeu një dridhje në stomak. Ndoshta shtëpia e tyre e re mund të jepte një ndjesi po aq të ngrohtë dhe të lumtur si ajo e Zoit!

Sapo u vendosën në shtëpinë e tyre të re, familja e Mias filloi të shkonte në kishë. Njerëzit atje ishin shumë të këndshëm. Të gjithë e quanin njëri-tjetrin “Vëlla” dhe “Motër”. Mia shkoi në Fillore me vëllezërit e saj të vegjël. Asaj i pëlqente të këndonte këngë dhe t’i lexonte shkrimet e shenja.

Shpejt dy të reja erdhën në shtëpinë e Miës. Emrat e tyre qenë Motra Xhastin dhe Motra Ramos, dhe ato qenë misionare. Ato i treguan familjes së Miës rreth Atit Qiellor, Jezusit dhe Librit të Mormonit.

Miës i pëlqente të dëgjonte rreth ungjillit. Edhe vëllezërit e saj rrinin në qetësi dhe mbanin vesh!

Mia i tregoi Motrës Ramos dhe Motrës Xhastin rreth shtëpisë së Zoit. “Dëshiroj një familje të përjetshme si ajo e Zoit.”

“Ati Qiellor do që të gjithë ne të kemi familje të përjetshme”, tha Motra Ramos me një buzëqeshje të madhe. “Ai do që të jemi të lumtur.”

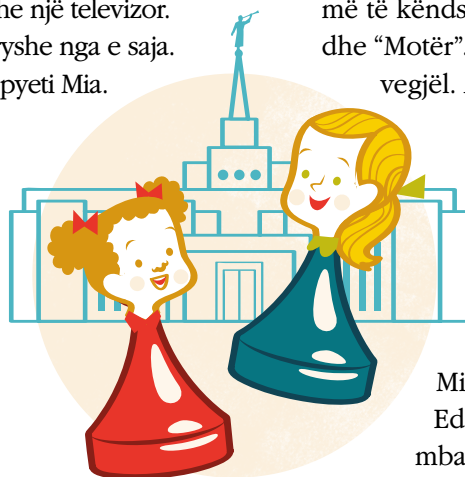
Shpejt familja e Miës vendosi të pagëzohej.

Zoi dhe familja e saj udhëtuan me makinë deri në Ontario për pagëzimet. Një vit më vonë, ata erdhën përsëri. Këtë herë ishte për shkak se Mia dhe familja e saj po vuloseshin në tempull!

Ditën e vulosjes, Mia qëndroi jashtë tempullit me familjen e saj, veshur në të bardha. Ata po buzëqeshnin të gjithë vesh më vesh. Mia ndiente ngrohtësi dhe paqe brenda vetes. “Ne jemi një familje e përjetshme tani!” tha ajo e lumtur.

“Ashtu është”, tha babi. “Ne jemi familje e përjetshme.” ■

Autorja jeton në Kolorado, SHBA.

Një Mik dhe një Misionar

Tjeta!

Unë quhem
Huan Batista dhe
jam nga
Argjentina.

Unë e lë dritën
time të shndritë
duke shpërndarë
ungjillin.

Miqtë më të Mirë

Unë dhe miku im më i mirë, Façundo, e kemi njohur njëri-tjetrin qysh kur ishim pesë vjeç. Që të dyve na pëlqen shumë futbolli! Unë e ftoja atë në shumë veprimtari të Kishës.

2

Pyetja e Parë e Façundos

Një herë, kur Façundo ishte për drekë me ne, pyeti: “Pse lutet gjithmonë familja juaj?” I thashë që lutemi se Ati Qiellor na bekon dhe kjo është mënyra se si ne e falënderojmë. Ai u mahnit!

3

Mbrëmja Familjare

Façundo erdhi në një mbrëmje familjare kur vëllai im Beniamini po bëhej gati për pagëzim. Façundo e ndjeu Shpirtin dhe pyeti a mund të pagëzohej edhe ai! Ati im foli atëherë me prindërit e Façundos.

Misionarët i dhanë mësim familjes së Façundos. Pastaj Façundo dhe motra e tij, Augustina, u pagëzuan që të dy! Prindërit e tij erdhën në kishë, por ata nuk janë pagëzuar ende.

4

Pyetja e Dytë e Façundos

Façundo e pyeti nënën time nëse ai do të dinte ndonjëherë sa di unë rreth Perëndisë. Ajo buzëqeshi dhe tha se nëse ai do t'i studionte shkrimet e tij të shenjta dhe do të lutej, ai mund të mësonte edhe më shumë!

SI MUND TË SHNDRITËSH TI?

- Ftoje një mik/e në një veprimtari në Kishë ose mbrëmje familjare.
- Ji një shembull i mirë dashamirësie dhe dashurie.
- Lutu për ndihmë dhe frymëzim.

NA DËRGO NJË YLL!

Jezusi na kërkoi ta “le[më] të shndritë drit[ën tonë] para njerëzve” (Mateu 5:16). Si e lë dritën tënde të shndritë? Prite një yll dhe shkruaje historinë tënde mbi të. Kërkoji një prindi të dërgojë me postë elektronike një fotografi të yllit tënd, bashkë me lejen e tyre, te liahona@ldschurch.org.

“Unë kam besim te Jezu Krishti dhe dëshmi për Të dhe rolin e Tij si Shpëtimtari dhe Shëlbuesi ynë.”

Nga Plaku Geri E. Stivenson,
i Kuorumit të Dymbëdhjetë Apostujve

*Nga “A Gospel Perspective” (takim shpirtëror në Universitetin “Brigham Young–Havai”,
19 shtator 2017), devotional.byuh.edu.*

Klubi i Leximit

të Librit të Mormonit

BASHKOHU DHE TI DUKE LEXUAR LIBRIN E MORMONIT!

Ti mund ta lexosh vetë, me familjen tënde ose me një mik. Pastaj na dërgo një foto tënden duke lexuar Librin e Mormonit dhe na trego për diçka që ke lexuar ose historinë që parapëlqen nga Libri i Mormonit. Dërgoje te liahona.lds.org (klikoni "Submit an Article" ["Dërgo një Artikull"]).

Shkrimi i Shenjtë i Muajit: Helamani 5:12

"Mbani mend, mbani mend se është mbi shkëmbin e Shëlbuesit tonë që është Krishti, biri i Perëndisë, që ju duhet të ndërtoni themelin tuaj."

Familja ime po lexon Librin e Mormonit. Ndonjëherë ne i interpretojmë me role historitë. Kjo është kaq argëtuese. Unë mësoj fjalë dhe gjëra të reja çdo ditë. Bërja e këtyre gjërave më ndihmon të qëndroj i përqendruar në mbledhjen e sakramentit dhe në Fillore. Ajo më ndihmon gjithashtu të qëndroj pranë familjes sime.

Amaron I., 7 vjeç, Pnom-Pen, Kamboxhia

Më ka pëlqyer leximi i Librit të Mormonit qysh kur misionarët na njohën me të. Ngjarja ime e parapëlqyer është te libri i Mosias, kur mbreti Beniamin e udhëhoqi popullin e vet nëpërmjet besimit të tij.

Unë dua të jem besnike dhe e bindur për atë që prindërit e mi më kërkojnë të bëj.

Xhenis S., moshë 10 vjeçe, Iloilo, Filipine

FAQJA JONË

“Vegimi i Parë” nga Alana L., 7 vjeçe, San-Paolo, Brazil

Marko Z., moshë 9 vjeç, Limë, Peru

Unë jam shumë i lumtur që jam pagëzuar në Kishën e vërtetë të Jezu Krishtit. E di që Libri i Mormonit është i vërtetë dhe më pëlqen ta lexoj çdo ditë. Kjo më bën një vëlla më të përgjegjshëm ndaj vëllezërve dhe motrave të mia më të vogla.

Andrei L., moshë 10 vjeç, Iloilo, Filipine

Harada K., 8 vjeçe, Jokohama, Japoni

Ruthi Ishte një Mikeshë Besnike

Një grua e quajtur Naomi jetonte me dy bijtë e saj dhe bashkëshortet e tyre. Kur të dy bijtë vdiqën, Naomi u tha bashkëshorteve të tyre se ato mund të ktheheshin te familjet e veta. Por njëra nga bashkëshortet, Ruthi, ishte shumë besnike. Ajo zgjodhi të qëndronte dhe të ndihmonte për përkujdesjen për Naomin. Ruthi shkante të mblidhte grurë në një fushë aty pranë. Pronari pati dëgjuar se sa njeri i mirë ishte Ruthi. Ai ishte i sjellshëm me Ruthin. Ruthi vendosi të martohej me të. Ruthi dhe Naomi mbetën mikeshë të mira dhe Naomi ndihmoi për përkujdesjen ndaj birit të Ruthit. Vite më vonë, Jezusi lindi në linjën e kësaj familjeje. Kjo do të thotë se Ruthi ishte një nga paraardhëset e Jezusit.

Lexo rreth Ruthit te Ruth 1–4.

"Ruthi ishte bujare dhe e dashur", nga Kajli Q., 8 vjeçe, Virxhinia, SHBA

RUTHI

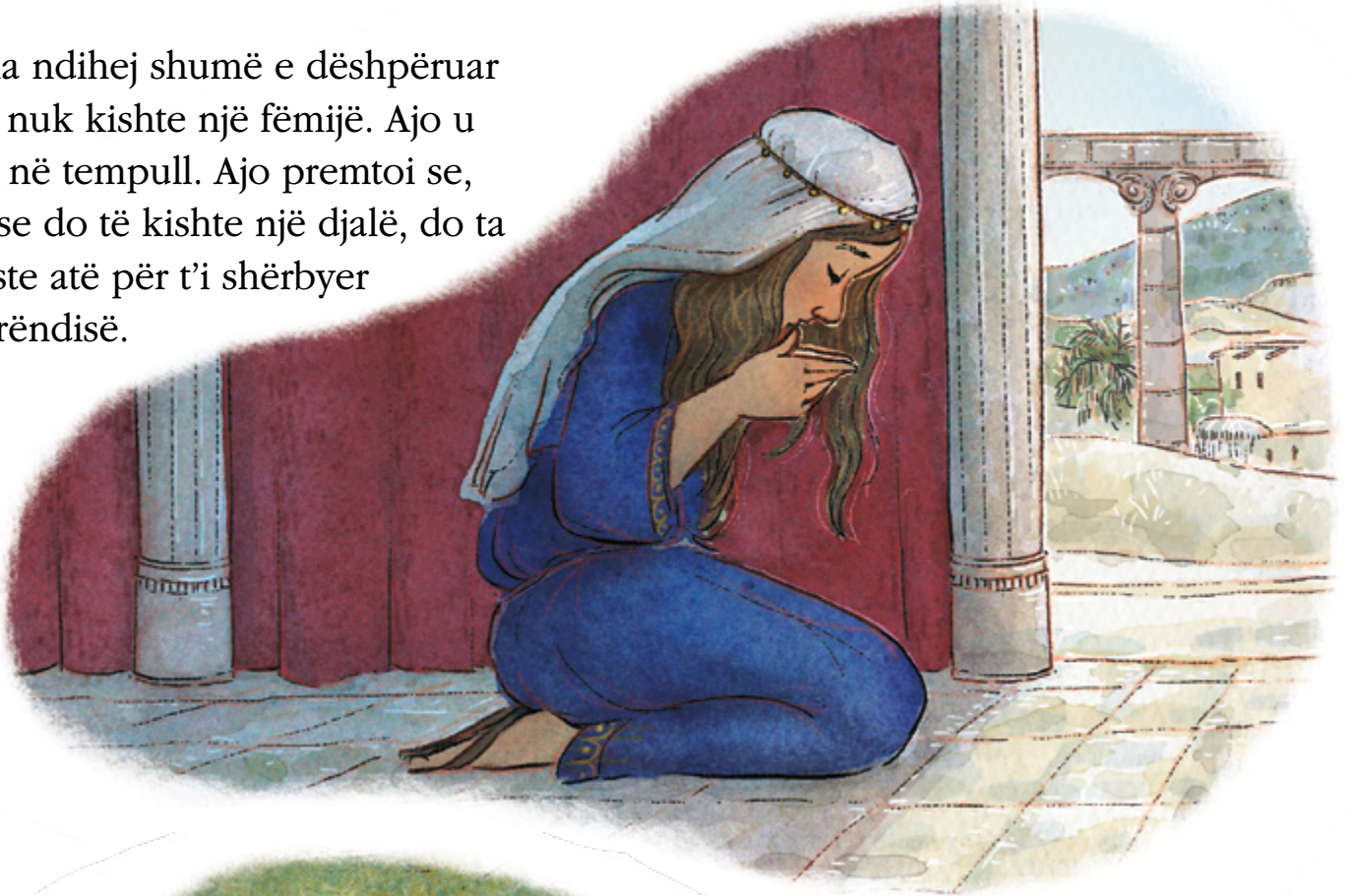
Ruthi zgjodhi të ishte një mike besnike dhe unë mundem gjithashtu!

- Mësoje përmendsh Ruthi 1:16.
- Të jesh besnik do të thotë ta mbështetësh dikë edhe kur është e vështirë. Shkruaj në ditarin tënd rreth një rasti kur dikush ishte besnik ndaj teje.
- Zër një mik të ri këtë javë. Mëso tri gjëra zbavitëse rreth tij!
- Unë mund të jem një mik i mirë duke...

Ana dhe Samueli

Nga Kim Ueb Rid

Ana ndihej shumë e dëshpëruar që nuk kishte një fëmijë. Ajo u lut në tempull. Ajo premtoi se, nëse do të kishte një djalë, do ta rriste atë për t'i shërbyer Perëndisë.

Ana dhe bashkëshorti i saj u bënë me fëmijë! Ana ia vuri emrin Samuel. Ajo e dinte se Perëndia i qe përgjigjur lutjeve të saj.

Ndërsa Samueli rritej, Ana e mbajti premtimin e saj. Ajo i kërkoi Elit, priftit në tempull, që ta mësonte Samuelin si t'i shëbente Perëndisë. Eli ndihmoi për përkujdesjen ndaj Samuelit.

Një natë kur Samueli ishte në shtrat, ai dëgjoji një zë. Pyeti Elin a ishte ai që e kishte thirrur. Eli tha se Perëndia po përpiqej t'i fliste Samuelit. Herën tjetër kur e dëgjoji zërin, Samueli mbajti vesh. Më pas, Perëndia i foli Samuelit. Samueli ia vuri veshin Perëndisë dhe e ndoqi Atë.

Unë mund të mësoj rreth Perëndisë dhe t'i zbatoj urdhërimet e Tij. ■

Nga 1 Samuelit 1-3.

Unë Mund të Ndaj me të Tjerët

Nga Presidenti
Ezra Taft Benson
(1899–1994)

LIBRI I MORMONIT SJELL BEGATI

Ekziston një fuqi brenda librit që do të fillojë të vërshojë në jetën tuaj që në çastin kur filloni një studim serioz të librit.

Anuk ka diçka thellë në zemrën tonë që dëshiron shumë të vijë më pranë Perëndisë, të jetë më shumë si Ai në ecjen tonë të përditshme, ta ndiejë praninë e Tij me ne vazhdimisht? Nëse po, atëherë Libri i Mormonit do të na ndihmojë ta bëjmë këtë më tepër se çdo libër tjetër.

Nuk është thjesht se Libri i Mormonit na mëson të vërtetën, edhe pse ai vërtet e bën këtë. Nuk është vetëm se Libri i Mormonit dëshmon për Krishtin, edhe pse vërtet e bën atë, gjithashtu. Por ka diçka më tepër. Ekziston një fuqi brenda librit që do të fillojë të vërshojë në jetën tuaj në çastin kur filloni një studim serioz të librit. Ju do të gjeni fuqi më të madhe për t'i bërë ballë tundimit. Do të gjeni fuqinë për ta shmangur mashttrimin. Do të gjeni fuqinë që të qëndroni në shtegun

e ngushtë e të ngushtuar. Shkrimet e shenjta janë quajtur “fjalët e jetës” (shih DeB 84:85) dhe kjo nuk është askund tjetër më e vërtetë nga sa është për Librin e Mormonit. Kur filloni të keni uri dhe etje për ato fjalë, ju do të keni në jetë begati gjithnjë e më të madhe. . . .

Këto premtime – dashuri dhe harmoni më të madhe në shtëpi, respekt më të madh midis prindit dhe fëmijës, shpirtshmëri dhe drejtësi më të madhe – nuk janë premtime bosh, por saktësisht ajo që Profeti Jozef Smith kishte parasysh kur

tha se Libri i Mormonit do të na ndihmojë të afrohem më shumë të Perëndia. . . .

Mbi dhjetë vjet përpara, unë bëra deklaratën e mëposhtme lidhur me Librin e Mormonit:

“A qëndrojnë pasoja të përjetshme mbi mënyrën se si reagojmë ndaj këtij libri? Po, qoftë për bekimin tonë ose për ndëshkimin tonë.

Çdo shenjtor i ditëve të mëvonshme duhet ta bëjë studimin e këtij libri një përkushtim që zgjat gjithë jetën. Në të kundërt, ai po e vendos shpirtin e tij në rrezik dhe po shpërfill atë që mund t'i japë unitet shpirtëror dhe intelektual gjithë jetës së tij. Ka një ndryshim midis një të kthyeri në besim i cili ngrihet mbi shkëmbin e Krishtit nëpërmjet Librit të Mormonit dhe mbahet fort te shufra e hekurt, dhe atij që nuk është i tillë.”

. . . Le të mos mbetemi nën mallkim, . . . duke e trajtuar me shkujdesje këtë dhuaratë të madhe dhe të mrekullueshme që Zoti na ka dhënë. Përkundrazi, le t'i fitojmë premtimet që vijnë nga ruajtja e tij si thesar në zemrat tona. ■

Nga “The Book of Mormon – Keystone of Our Religion”, Ensign, nëntor 1986, f. 4–7.

**DREJT PERËNDIMIT
NGA DAVID MEIKLE**

Që nga viti 1856 deri në vitin 1860, 10 kompani karrocash dore të përbëra prej 3 000 emigrantësh shenjtorë të ditëve të mëvonshme nga Anglia, Wellsi, Skocia dhe Skandinavia rrugëtuan 2 090 km për t'u bashkuar me shenjtorët e tjerë në Sion. Këta pionierë tërhoqën me karroca dore gjithçka që zotëronin, përmes fushave amerikane (me përmasa] 1 x 1.5 m).

TË RINJ NË MOSHË MADHORE

NDIHENI TË SHKËPUTUR?

Ne jetojmë në një kohë me jetesë të shpërqendruar dhe pa pritje fare. Por që njëmend të lidhemi me Perëndinë, ne kemi nevojë ta ulim ritmin [e jetës] dhe të ndalemi.

48

RINIA

**PO PËRBALLENI
ME NJË PYETJE TË
VËSHTIRË? JA TEK E
KENI NJË NDIHMË.**

50

MBLEDHJA E
SAKRAMENTIT

**7 KËSHILLA PËR TË
DHËNË NJË BISEDË**

56

FËMIJËT

**BASHKOHUNI ME
KLUBIN TONË TË
LEXIMIT TË LIBRIT
TË MORMONIT**

73

KISHA E
JEZU KRISHTIT
E SHENJTORËVE TË
DITËVE TË MËVONSHME

